

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027

Talousarvio 2025 ja Taloussuunnitelma 2026-2027

Julkaisija: Vihdin kunta

Valokuvaaja: Joenrinne Films

Kansi ja taitto: Vihdin kunta

1 YLEISOSA	5
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2 Kuntastrategia 2022-2025	8
1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö	22
1.3.1 Yleinen talouskehitys	22
1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä	23
1.3.3 Työllisyys ja elinkeino	27
1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto	30
1.4 Vihdin kunnan organisaatio	31
1.5 Henkilöstö	32
1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	39
2 TALOUSARVIOESITYS	41
2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta	41
2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu	42
2.3 Talousarvion ulkopuoliset talouteen vaikuttavat tekijät	43
2.4 Talousarvioehdotuksen yhteenvedo	44
2.4.1 Toimintatuotot	44
2.4.2 Toimintakulut	45
2.4.3 Verotulot	47
2.4.4 Valtionosuudet	49
2.4.5 Investoinnit	52
2.4.6 Rahoitustarpeet	52
2.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	54
2.6 Talouden tasapainotusohjelma VIHTA	55
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	58
3.1 Keskusvaalilautakunta	58
3.2 Tarkastuslautakunta	59
3.3 Kunnanhallitus	60
3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue	62
3.4 Sivistyslautakunta	64
3.4.1 Opetuspalvelut	65
3.4.2 Varhaiskasvatuspalvelut	70
3.5 Hyvinvointilautakunta	71
3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue	72
3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue	74
3.6 Elinvoimalautakunta	76

3.6.1 Elinkeino- ja työllisyyspalvelut.....	77
3.6.2 Liikuntapalvelut	78
3.6.3 Kuntakehityspalvelut.....	79
3.6.4 Ateria- ja puhdistuspalvelut	81
3.6.5 Kuntaympäristön tukipalvelut	82
3.6.6 Yhdyskuntatekniikan palvelut	83
3.6.8 Vihdin Vesi	83
3.6.7 Tilapalvelut	86
3.7 Ympäristölautakunta	87
3.7.1 Rakentamis- ja ympäristöpalvelut.....	88
4 INVESTOINTIOSA.....	90
5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	114
5.1 Tytäryhteisöt.....	115
5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy	115
5.1.2 Nummelan Teollisuustalo Oy	115
5.1.3 Nummelanharjun Energia Oy	116
5.1.4 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy.....	116
5.2 Tytäryhteisöjen seuranta.....	117
6 LASKELMAT.....	118
6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö.....	118
6.2 Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö Vihdin Vesi	120
6.3 Tuloslaskelmaosa.....	123
6.4 Rahoitusosa	124

1 YLEISOSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Maailmanpolitiikan näkymät ovat synkentyneet asteittain ja edellisvuosina arvioidut riskit sotien eskaloitumisesta sekä geopoliittisten jännitteiden kiristymisestä ovat realisoitumassa. Rahoitusmarkkinoiden levottomuudet ovat kuitenkin jääneet lyhytaikaisiksi ja maailmantalouden ennustetaan kasvavan vuonna 2025 yhteensä kolme prosenttia – talouskasvun painottuessa Yhdysvaltoihin ja nouseviin talouksiin. Euroalueen talouskehityksen arvioidaan jäävän kuitenkin vaatimattomaksi. Valtiovarainministeriön syyskuun katsauksessa ennustetaan, että Suomen talous kääntyy taantumasta kasvuun vuonna 2024 ja vuosina 2025–2026 talouskasvu nousee yli 1,5 prosentin.

Kuntatalouden kehitykseen taloussuunnittelukaudella tulee vaikuttamaan erityisesti julkiselle sektorille suunnitellut säästöt, lasten määrän kehitys, inflaatio, julkisen sektorin palkkaratkaisut sekä kunta-alan uudistukset. Taloussuunnittelukaudella astuu nykytiedolla voimaan TE-palveluiden uudistus 1.1.2025, valtion-osuus uudistus 1.1.2027 sekä kiinteistöverouudistus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen jälkeisessä uudistusten sarjassa on kuntien tehtäväkentän muuttumisen yhteydessä keskiössä uudistusten vaikutus kuntien talouteen sekä suhdanneherkkyyteen – historia on opettanut ettei, kauniista puheista huolimatta, uudistuksia tehdä rahoituksellisesti kustannusneutraalisti.

Tulevien vuosien näkymät

Vihdin kunnan talous on vuoden 2023 ennätysellisen tuloksen jälkeen kiristymässä nopeasti. Valtiovarainministeriön julkaiseman kuntatalousarvion mukaan Vihdin kuntakoossa (20 001 – 40 000 asukasta) sopeutus-paine on tulevalle talousarviovuodelle 1,4 kunnallisveroprosenttiyksikön suuruinen eli lähes 11 miljoonaa euroa. Kuntien rakenne muuttui merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen yhteydessä, kun esimerkiksi Vihdin kunnan vuotuinen liikevaihto supistui noin 100 miljoonalla eurolla. Muutosten myötä kuntien on täytynyt muuttaa omia painopisteitään, jotta kuntien taloudellinen vakaus on voitu turvata. Vihdin kunnan ratkaisuna on ollut yhä vahvempi ote elinkeinopolitiikkaan, jotta kunnan työllisyysaste ja yhteisöverotilitykset voivat kasvaa. Ensi vuodesta alkaen TE-uudistus tuo yli 100 uutta tehtävää kunnille. Vihti tulee järjestämään palvelut yhdessä Kirkkonummen ja Siuntion kanssa. Uudistus vahvistaa kunnan roolia työllisyys- ja elinkeinopolitiikassa – kuntalaisille sekä yrityksille tämä tulee näkymään jo heti vuoden alusta TE-palveluiden muuttuessa kuntalaisille ja vihtiläisille yrittäjille paremmin saavutettavaksi. Vuoden 2025 talousarvioletuksessa on kestävällä talouden pidolla pystytty varmistamaan ylijäämäinen tulos, mutta myös Vihdin täytyy yleisen kuntatalouden kiristyessä olla valmis tulevalle valtuustokaudella arvioimaan yhä merkittävimpiä talouden tasapainoa tukevia toimenpiteitä.

Tuleva talousarviovuosi on vaalien vuosi, kun vuonna 2025 järjestetään samanaikaisesti niin kuntavaalit kuin myös aluevaalit. Kuntavaalit tuovat tullessaan uuden valtuustokauden alun ja samalla myös uuden kuntastrategian laadinnan. Samalla vuosi 2025 tarkoittaa nykyisen kuntastrategiamme viimeistä vuotta. Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä onkin keskitytty nimenomaisesti toimenpiteisiin, jotka edistävät kuntastrategiamme toteuttamista jääneitä päämääriä ja toimenpiteisiin, jotka toisaalta jatkavat pitkäjänteistä strategiaamme linjaamaa kehitystyötä.

Strategisten tekojemme keskiöissä tulevalle vuodelle on uusien asuin- ja yritysalueiden rakentaminen. Turunteiden välisestä yritysalueesta muodostuu Vihdin taloussuunnitteluvuosien suurin työmaakohde ja Etelä-Suomen merkittävimpiä työpaikka-alueita, joka kumuloi elinvoimaisuutta koko Vihdin kunnan alueelle sekä naapurikuntiin. Ridalinmetsän alueesta muodostuu meidän tulevien vuosien merkittävimpiä pientaloalueita. Ridalinmetsän aluetta täydentää tulevien vuosien asuinalue- ja palvelualue Otalammelle rakentuva Helmiharjun alue. Joukkoliikenteessä on ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin uusi ELY-vetoinen järjestämistapa on

toiminnassa. Joukkoliikenneuudistus tekee Vihdin joukkoliikenteestä kilpailukykyisen vaihtoehdon pääkaupunkiseudun HSL:n liikenteelle.

Vihdin kuntastrategian yhtenä keskeisimpänä kasvuinvestointina on tuleva Länsirata. Länsiradan ympärillä käytävät osakasneuvottelut ovat tiivistyneet syksyllä ja osapuolten yhteisenä tavoitteena on Länsiradasta tehtävät toteutus päätökset vielä vuoden 2024 aikana. Yhtiö on julkaissut rakentamisaikataulun, jonka mukaisesti rakentamissuunnittelu voi käynnistyä 2025 ja aikataulun mukaan Vihdissä junalla pääsee liikkumaan jo 2032. Raideyhteyden rakentaminen muodostaa uuden läntisen kasvukäytävän Uudellemaalle sekä uuden kestävämmän liikkumistavan vihtiläisille ja kaikille raidealueen asukkaille.

Ennen edellä mainittujen pitkänaikavälin strategisten tavoitteiden toteutumista Vihdin selkeänä lähivuosien painopisteenä on kunnan asukasluvun kasvun tukeminen. Pääkaupunkiseudun viime vuosien rakentamisen korkeat volyymit sekä metro- ja raideliikenteeseen tehdyt mittavat investoinnit heijastuvat myös kehyskuntien vetovoimaisuuteen – erityisesti koska Vihtiin on edellisvuosina muutettu eniten nimenomaisesti Espoosta. Vuoden 2023 tilastojen mukaan Helsinki ja Espoo olivat Pohjoismaiden sekä Baltian vertailussa neljän eniten kasvaneen kunnan joukossa. Vihdin tulee menestyäkseen, rakentamisen laskusuhdanteesta huolimatta, tuoda yhä vahvemmin markkinointitoimenpiteillä esille Vihdin vahvuudet asuinpaikkana Uudella maalla sekä tehdä kunnan tulevien vuosien mahdollisuudet näkyväksi. Tämän työn tueksi tuodaan vielä loppuvuonna 2024 Vihdin uusi kasvuohjelma päätöksentekoon.

Kunta laadukkaiden peruspalveluiden järjestäjänä

Kuntauudistusten keskellä kunnan roolit ja painopisteet elävät ajassa. Uudistuksien keskellä ei kuitenkaan voi unohtaa kunnan roolia nykyisten peruspalveluiden tuottajana. Yksistään sivistyspalveluissa työskentelee noin 80 prosenttia kunnan henkilöstöstä tuottamassa laadukkaita peruspalveluita kuntalaisille. Kuntalaisten arjen sujuvuutta kehittäessä tulee muistaa peruspalveluiden merkitys ja toimintavarmuus – se, että päiväkodit ja koulut toimivat, hanasta tulee puhdasta vettä ja että teillä voi kulkea. Tulevina vuosina näiden rinnalla tulee korostumaan myös arjen turvallisuuden ylläpitäminen, jota kunnan tulee edistää kaikin mahdollisin keinoin. Vihti on tällä valtuustokaudella investoinut merkittävästi kunnan koulu- ja päiväkotitiloihin, valokuituyhteyksiin, liikuntamahdollisuuksiin sekä kulttuuripalveluihin – nämä panostukset tulevat kantamaan vielä pitkälle tulevaisuuteen.

Peruspalveluita kehittäessä emme voi kuitenkaan sulkea silmiämme toimintaympäristön muutoksilta. Vuosien 2024 ja 2025 välillä meidän perusopetuksesta vähenee arvioiden mukaan noin 100 oppilasta ja tulevan 10 vuoden aikana vähennyksen arvioidaan olevan jo yli 600 oppilasta. Samanaikaisesti yli 65-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan Vihdissä noin 1600:lla kuntalaisella. Onkin tärkeää, että sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksesta huolimatta voimme kuntana olla edistämässä yhdessä hyvinvointialueen kanssa strategiaamme mukaisesti toimivia sosiaali- ja terveyspalveluita kunnan alueella sekä yleisemmin hyvinvointia ja terveyttä. Meidän on kyettävä katsomaan viisaasti ja kestävästi tulevaisuuteen, reagoitava muutoksiin ja suhteutettava kuntapalvelumme todelliseen palvelutarpeeseen.

Vuoden 2025 talousarvioesitys

Vuoden 2025 talousarvioesitys on lähes 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kunnan vuoden 2025 bruttoinvestoinnit ovat 25,2 miljoonaa euroa ja investointitaso on taloussuunnittelukaudella keskimäärin 32,5 miljoonaa euroa per vuosi. Korkea investointitaso edellyttää arvioimaan jatkuvasti uusia taloutta tasapainottavia toimenpiteitä, jotta kunnan lainakannan kasvua saataisiin hidastettua ja velkaantumisen voitaisiin pysäyttää. Taloussuunnittelukaudella suurimmat investoinnit liittyvät Länsirataan sekä uuteen puhdistamoon. Kunta on varautunut tulevien vuosien korkeaan investointitasoon tekemällä edellisvuosina merkittäviä lainalyhennyksiä, talletuksia raiderahastoon sekä investointivaroja.

Vuoden 2025 talousarvio sekä lähikuukausina päätöksentekoon tulevat historialliset hankkeet vaativat meiltä kauaskantoista viisautta päätösten vaikutusten ulottuessa kauas tuleville sukupolville. Kiitos kaikille kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille kuluneesta vuodesta. Edetään luottavaisin mielin ja yhteistyötä rakentaen kohti tulevia vuosia!

Vihdissä 21.10.2024

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

1.2 Kuntastrategia 2022-2025

TEKNOLOGIA TUO MUUTOSTA

Teknologian nopea kehittyminen muuttaa tapaamme asua, elää ja tehdä töitä. Etäisyyksien merkitys on vähentynyt ja vapaa-ajan merkitys korostunut.

KOTI LÄHELLÄ KAIKKEA

Voimme nauttia pääkaupunkiseudun palveluista ja tavata työkavereita sekä yhteistyökumppaneita jumiutumatta ruuhkiin. Teknologia on kutistanut maailmaa, ja Vihti on entistä lähempänä muita. Vihdissä on koti siellä missä elät – koti, josta voit saavuttaa kaiken oleellisen.

HYVINVOIVA TULEVAISUUS

Tuore kuntastrategia on ohjenuoramme seuraavalle nelivuotiskaudelle, jonka aikana rakennamme kunnastamme hyvinvoivan yhteisön pääkaupunkiseudun kupeeseen - houkuttelevan ja helposti saavutettavan.

HOUKUTTELEVA KUNTA

Kuntamme on kasvava pääkaupunkiseudun kehyskunta, joka toivottaa uudet asukkaat tervetulleeksi - kaipa-sipa uusi tulija taajamaan palveluiden äärelle tai maaseudun rauhaan. Alueella toimivat yritykset ovat kuntamme keskeinen menestystekijä. Suunnittelemme yritysalueet yritysten tarpeisiin ja tarjoamme elinkeino-palvelut asiakaslähtöisesti ”yhden luukun” periaatteella.

HYVINVOINTIALUE

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, kuntien merkittävin palvelu on edelleen varhaiskasvatus ja opetus. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatulle elämälle vauvasta vaariin.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta.

HYVÄT KULKUYHTEYDET

Vihdissä on helppo liikkua, Vihtiin on helppo tulla ja Vihdistä on vaivatonta matkustaa muualle.

Hyvät yhteydet ovat elinvoimaisuutemme perusedellytys. Toimivat kulkuyhteydet ja laadukkaat tietoliikenne-yhteydet ovat arjen sujuvuutta kodin, työpaikan, vapaa-ajan ja erilaisten palveluiden välillä.

Ne mahdollistavat meille paikkariippumattoman asumisen, työnteon ja opiskelun.

MISSIOMME

Vihti on koti ihmisille, yrityksille ja aktiiviselle elämälle.

VISIONNME

Kasvava Vihti on Helsingin seudun saavutettavuuden edelläkävijä.

ARVOMME

1. PALVELUHENKISYYS

Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat Vihdin kunnalla töissä kuntalaisia ja paikallisia yrityksiä varten.

Olemme helposti lähestyttäviä ja tartumme ripeästi toimeen.

Tarjoamme laadukkaita palveluita hyvällä asenteella.

2. VASTUULLISUUS

Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää ja siten kuntalaisten arvioitavissa.

Teemme niin kuin sanomme ja sanomme niin kuin teemme.

Toimintamme on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä.

3. YHTEISÖLLISYYS

Toimimme yhteisöllisyyden alustana ja koko kunnan kehityksen mahdollistajana.

Kanavoimme ja mahdollistamme erilaisten aktiivisten ryhmien toimintaa kuntamme kehittämiseksi. Edistämme yhteistä hyvää kunnan, kuntalaisten ja kolmannen sektorin yhteistyönä.

4. ROHKEUS

Toimimme rohkeasti, luovasti ja ennakoivasti. Uskallamme kokeilla ja onnistua, mutta myös epäonnistua ja yrittää uudelleen.

Rohkeudella Vihdistä luodaan entistä elinvoimaisempi kunta, joka erottuu kuntien välisessä kilpailussa edelläkävijänä.

HYVINVOIVAT VIHTILÄISET

Kuntalaislähtöisyys näkyy kaikessa toiminnassamme. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatuille elämälle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta.

Tuemme lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaat koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut hyvinvointivissa kiinteistöissä ja luonnonläheisissä miljöissä. Uudet rakennetut koulut takaavat nykyiselle kouluverkolle monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet kymmeniksi vuosiksi.

Vihti on aktiivisen ihmisen koti. Tarjoamme modernit liikuntapaikat ja mahdollistamme liikkumisen lähiluonnossa. Kannustamme vihtiläisiä aktiiviseen elämäntapaan sekä terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen. Monipuoliset taide- ja kulttuuripalvelut tukevat kunnan elinvoimaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE (2025)	TAVOITETASO
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Kuntabarometri	3,41 (2021) vertailukuntien keskiarvo 3,61 (2021)	3,46 (2022) 3,41 (2023) Ka. 3,50(2022) 3,63 (2023)	Toteutuu (edellyttää onnistumista hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli vertailukuntien keskiarvon (3,61 vuonna 2021)
Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Unicef	-	Toimintasuunnitelma toteutettu (2022) Edennyt aikataulun mukaan (2024)	Toteutuu	Tunnustuksen saaminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	TEA-viisari	60 (2021) Koko maa 68 (2021)	63 / Koko maa 69 (2022) 65 / Koko maa 70 (2023) 63 / Koko maa 69 (2024)	Toteutuu (edellyttää onnistumista hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli 70
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Kuntien HYTE-kerroin	69 (2021) Koko maa 57,55 (2021) Korkein tulos 77 (2021)	64 (2022) 69 (2023)	Toteutuu (edellyttää onnistumista hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli 75

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

Vastuullisella taloudenpidolla varmistamme kuntamme hyvinvoinnin perustan.

Käyttötalousmenot sovitetaan talouden asettamiin raameihin, jotta verotuksemme pysyy kilpailukykyisenä.

Priorisoimme investoinnit, jotka lisäävät kuntamme saavutettavuutta ja siten kasvutavoitteemme toteutumista

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE (2025)	TAVOITETASO
Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Tilinpäätös	954 € / asukas (2021)	1 246 € / asukas (2022) 1 784 € / asukas (2023)	1 500 € / asukas (2025)	Vähintään 1000 € / asukas
Investointien omarahoitus pysyy vahvana strategiakaudella (Vuosikate / Investointien omahankintameno)	Tilinpäätös	69,44 % (2018-2021)	122,9 % (2022-2023)	110 %	Yli 70 % koko strategiakaudella
Konsernin lainakanta kasvaa hallitusti	Tilinpäätös	4280 € / asukas (2021)	4 649 € / asukas (2022) 3 585 € / asukas (2023)	4 000 € / asukas	Alle 4500 € / asukas
Kuntaverotuksen taso ei kasva	Tilinpäätös	20,50 % (2022)	7,86 % (2023) 7,80 % (2024)	7,80 %	7,86 % tai alle*

*) Huomioiden soteuudistuksen muutokset kuntaverotukseen

HELSINGIN SEUDUN KASVUKUNTA

Vihti on kasvava kehyskunta, joka kytkeytyy vahvasti Helsingin seudun kehitykseen. Turun tunnin juna on tärkein kasvuinvestointimme

Vuoteen 2025 loppuun mennessä Vihti on koti vähintään 30 000 ihmiselle.

Toivotamme uudet asukkaat tervetulleeksi niin taajaman palveluiden äärelle kuin maaseudun rauhaan. Kaa-voitamme uusia asuinalueita taajamiin ja kylien rakentamista helpotetaan.

Teemme tehokkaita ratkaisuja asuntotuotannossa ja maankäytössä, kaavoittaen koteja kaikille. Lisäksi helpotamme hajakenttämistä purkamalla lainsäädännön ylittävää sääntelyä.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Asukasluku kasvaa	Tilastokeskus	29 241 (31.12.2021)	28 913 (2022) 28 812 (2023) 28 747 (08/2024)	Ei toteudu (edellyttää useita uusia toimenpiteitä toteutuakseen. Kunnan merkittävimmät kasvuun liittyvät investoinnit ja toimenpiteet ajoittuvat vuoden 2025 jälkeiseen aikaan)	Vähintään 30 000 (2025)
Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudesta	Tilastokeskus	-51 asukasta (2018-2021)	-364 (2022) -218 (2023) -99 (08/2024)	Ei toteudu (edellyttää useita uusia toimenpiteitä toteutuakseen.)	Vähintään +30 asukasta / vuosi

KOTI YRITYSELÄMÄLLE

Vihti on yritysystävällisyyden esimerkkikunta.

Yrityspalvelumme ovat helposti saavutettavissa, laadukkaita ja joustavia. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava start up.

Kunnan yritysalueet tarjoavat toimivan ympäristön kehittymiseen sekä nykyisille että toimintaansa laajentaville tai uusille perustettaville yrityksille.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Tilastokeskus	8141 (2019)	7 874 (2020) 8 025 (2021) 7 998 (2022)	Ei toteudu (Kunnan investoinnit uusiin työpaikkoihin ajoittuvat strategia kauden jälkeen jolloin tavoite konkretisoituu)	Yli 8 350
Yrittäjien tyytyväisyys lisääntyy	Yrittäjien kuntabarometri	2,80 (2020), koko maan ka 2020 oli 2,97	2,75 (2022) 3,2 (2024)	Ei toteudu	Yli 3,5

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella.

Edistämme myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä kunnassa. Kehitämme toimintaamme jatkuvan parantamisen periaatteella.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely 2022, 2024 (asteikko 1-4)	3, 42 (2020)	3,42 (2022)	Ei toteudu, vertailtavuutta vaikeuttaa asteikon muuttuminen	yli 3,5
	Sosiaalisen pääoman mittaustulos 2023, 2025 (asteikko 1-5)	4,06 (2021)	4,06 (2023)		yli 4,2
				Toteutuu	
Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstöraportti	4326 päivää / vuosi (2021)	4365 (2022) 2714 (2023)	Toteutuu	Alle 3000 päivää / vuosi
Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Henkilöstöraportti	10,2 % (2021)	11,3% (2022) 6,9 % (2023)	Toteutuu	Alle 7,5 %

DIGITALISAATIO

Hyödynnämme digitalisaation luomia mahdollisuuksia palveluissamme. Edistämme nopeiden verkkoyhteyksien laajentamista kaikilla kunnan eri alueilla. Kehitämme sähköisiä asiointipalveluja siten, että palvelut ovat käytettävissä ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä.

Kunta tekee yhteistyötä yrittäjien ja kyläyhdistysten kanssa etätyöpisteiden luomiseksi kunnan eri osiin.

Kokeilemme myös kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpaikoina.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Tyytyväisyys kunnan alueella oleviin verkkoyhteyksiin	Kuntabarometri	50% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	49% (2023) 3,17 (2023)	Ei toteudu	70 % (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)
Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Kuntabarometri	37% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	37% tyytyväisiä (2023) 3,22 (asteikolla 1-5, 2022)	Ei toteudu	60 % (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)

ILMASTO-JA YMPÄRISTÖTYÖ

Haluamme turvata nykyisille ja tuleville vihtiläisille hyvät elämisen mahdollisuudet. Näemme ilmastotyön kunnan kilpailukykyä lisäävänä tekijänä. Vihdin sisäistä ilmastotyötä toteutetaan läpileikkaavasti koko organisaatiossa. Edistämme kaikessa toiminnassamme Suomen kansallisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumista yhteistyössä asukkaiden, kiinteistönomistajien ja yritysten kanssa.

Merkittävä osa päästöistä syntyy liikenteestä, jolloin saavutettavuuden kehittäminen on olennaista. Kehitämme julkisia liikenneyhteyksiä ja tuemme ilmastoystävällistä liikkumista.

Haluamme edistää luonnon ja ympäristön hyvinvointia sekä mahdollistamme luonnon monimuotoisuuden säilymisen. Huolehdimme vesistöjen kunnostamisesta yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tuemme maatalouden vihreää siirtymää.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	CO2-raportti	4,9 t CO ₂ -ekv / asukas (2020), kestäväksi arvioitu taso 2,5 t CO ₂ -ekv/asukas (2035)	5,2 (2022) 4,1 (2023)*	Toteutuu (läpimeno liikenteen laskenta muuttunut, joka vaikeuttaa vertailtavuutta)	4,1 t CO ₂ -ekv / asukas

LIKKUMINEN

Etsimme liikkumiseen ympäristöystävällisempiä tapoja ja helpotamme liikkumista Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin. Olemme etujoukoissa kokeilemassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen.

Tulevalla strategiakaudella parannamme kunnan kevyen liikenteen verkostoa. Tunnin junalla ja lähiliikenteen kehittämisellä on vahva rooli päästövähennystavoitteiden sekä saavutettavuuden toteutumiseen.

Nummelan lentokenttä on tulevaisuudessa edelläkävijä sähköisen ja miehittämättömän ilmailiikenteen kehittämisessä.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Väylien pituus (m)	Uusia toteuttamattomia jalankulun ja pyöräilyn maantieverkon kehittämistarpeita tunnistettu 55 181 metriä	n. 500m (2023)	Ei toteudu Arvio strategiakaudella saadaan kevyenliikenteen väyliä rakennettua 5 200 m	Uusia väyliä 20 000 metriä
Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Kuntabarometri	1,98 (2021), Vertailukuntien ka 2,98 (2021)	2,78 (2022) 1,84 (2023) Vertailukuntien ka 2,88 (2022)	Ei toteudu	Yli 3
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta	Kuntabarometri	3,40 (2021) Vertailukuntien ka 3,84 (2021)	3,56 (2022) 3,27 (2023) Vertailukuntien ka 3,8 (2022) 3,83 (2023)	Toteutuu	Yli 3,84
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin pyöräilijän kannalta	Kuntabarometri	3,21 (2021) Vertailukuntien ka 3,7 (2021)	3,33 (2022) 3,00 (2023) Vertailukuntien ka 3,7 (2022) 2,74 (2023)	Toteutuu	Yli 3,7

TAUSTOITUS STRATEGIAAN

Uusi strategiamme on valmisteltu yhdessä kuntalaisten, henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kanssa. Työn pohjana on käytetty edellistä kuntastrategiaa, elinkeinostrategiaa 2021-2025, laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2021-2025, järjestöstrategiaa 2021-2025 sekä Vihdin kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaa

Työssä on hyödynnetty muuttajatutkimusta, sekä henkilöstö- ja asukaskyselyiden tuloksia. Työtä on valmisteltu muun muassa työpajoissa ja kunnanvaltuuston seminaareissa.

Hyvinvoivat vihtiläiset

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Hyvinvointilautakunta	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintojen kehittäminen ja rakenteellistaminen		Kunnan ja hyvinvointialueen kumppanuussopimuksen valmistelu ja laadinta Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman synkronointityö
	Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Kunta saavuttaa lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen vuoteen 2025 mennessä vahvistamalla lasten oikeuksien toteutumista ja osallisuutta.		Tunnustuksen saamiseksi toteutetaan toimintasuunnitelman mukaiset ja Unicefin edellyttämät toimenpiteet
		Kulttuuripalvelujen laadun ja saavutettavuuden parantaminen	Kultsan käyttöasteen seuranta	Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan täysimittainen käynnistäminen yhteistyökumppaneiden kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen
Sivistyslautakunta	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Lukisan yhteistyön kehittäminen		Lukisan yhteistyön kehittäminen Nuorten työpajan pilotin käynnistyminen

Vastuullinen taloudenpito

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Investointien omahoito pysyy vahvana strategiakaudella (Vuositake / Investointien omahankintameno)	Talouden tasapainotusohjelma VIHTA-ohjelman täytäntöönpano ja seuranta	Vuoden 2025 talousarviossa hyväksytyjen tuotto- ja kulupotentiaalinen nettovaikutus	Vuoden 2025 talousarviossa hyväksytyjen VIHTA-toimenpiteiden seuranta ja täytäntöönpano Vuoden 2025 aikana aloitetaan rakenteellisen ja kestävä talouden tasapainotoimenpiteiden suunnittelu ja täytäntöönpano

	Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Talous- ja palkkahallintopalveluiden muutos ja toiminnan alkaminen vuoteen 2025 loppuun mennessä	Valmistellaan talous- ja palkkahallinnon tehtävien siirtäminen kunnan omaksi toiminnaksi. Uuden talous- ja palkkahallintoprosessien toimenpiteiden ja tehtävien kuvaus sekä järjestäminen
--	---	--	---

Helsingin seudun kasvukunta

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Asukasluku kasvaa	Asemanseudun kehittäminen		Länsirata on siirtynyt rakentamisvaiheeseen ja asemanseudun asemakaavoitus on käynnistynyt
		Raakamaan hankinta tulevien vuosien kasvun mahdollistamiseksi	Raakamaan hankinta (ha)	
		Uusien asuinalueiden luominen Vihtiin		Kunta asemakaavoittaa uusia kiinnostavia asuinalueita. Kaavat N175 Ridalinmetsän alue ja N203 Kuikku hyväksytään
	Asukasluku kasvaa	Uusien asuinalueiden rakentuminen		Kaavan Ot18 Helmiharjun ensimmäisen vaiheen tonttien edellyttämä kunnallistekniikka on rakennettu ja N175 Ridalinmetsän katusuunnitelma, rakennussuunnitelma sekä kilpailuttaminen valmiit.
Ympäristölautakunta		Rakennusjärjestys liitteineen on valtuuston hyväksymä		Rakennusjärjestys on hyväksytty

Koti yrityselämälle

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KU- VAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Uusien yritysalueiden luominen Vihtiin		Kunta asemakaavoittaa uusia kiinnostavia yritysalueita. Kaavat N202 Etelä-Nummellan työpaikka-alue II ja N205 Linnanmäen yritysalue sekä N154 Hiidenlaakson yritysalue hyväksytään
		Uusien yritysalueiden rakentuminen		Kaavan N198 Rostin yrityspuisto kunnallistekniikkaa on rakentunut

Hyvinvoiva henkilöstö

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KU- VAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymis-lukuja)	Henkilöstön osallistaminen	Koulutuspäivien määrä	Osaamisen kehittäminen; koulutussuunnitelman toteuttaminen sekä koulutuspäivien määrään lisääminen. Perehdytysohjelman käyttöönotto ja päivittäminen
	Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Työkyvyn tukeminen	Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot Esihenkilövalmennukseen osallistujien määrä	Esihenkilövalmennuksien toteuttaminen

Digitalisaatio

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KU- VAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Tyytyväisyys kunnan alueella oleviin verkko-yhteyksiin	Valokuituyhteyksien parantamisen suunnittelu	Käynnissä olevien hankkeiden loppuun saattaminen (%)	Nykyisten valokuituhankkeiden toteutumisen tukeminen. Selvitetään valokuituverkon laajentumisen mahdollisuuksia.

	Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Kunnan sähköisten palveluiden turvaaminen häiriötilanteissa.	Tietoturva ja tietosuojapolitiikan valmistuminen (%)	Kunnan tietoturva- ja tietosuojapolitiikan päivittäminen
--	--	--	--	--

Ilmasto- ja ympäristötyö

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Hiilidioksidi-päästöt vähenevät	Hukkalämmön talteenoton edistäminen uudelta datakeskusalueelta		Kunta on solminut hukkalämmön talteenotosta ja hyödyntämisestä sopimukset Microsoftin sekä konserniyhtiöiden kanssa
Ympäristölautakunta		Luovutaan öljylämmityksestä Vihkon koulukeskuksesta		On tehty päätös sopivasta lämmitysvalinnasta. Öljylämmityksestä kiinteistöistä on luovuttu kaikissa koulukeskuksen rakennuksista
		Tasapainoisen ja kestävä ympäristön ja elämäntavan luominen sekä asukkaiden elämänlaadun parantaminen.		Lumo-ohjelman mukainen toimenpide; vieraslaajiohjeistus ja Crowdsorsa käytössä Uusi rakennusjärjestys käytössä

Liikkuminen

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Rakennetaan 2 km kevyenliikenteen väyliä	Rakennettu kevyenliikenteen väylä (km)	

1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö

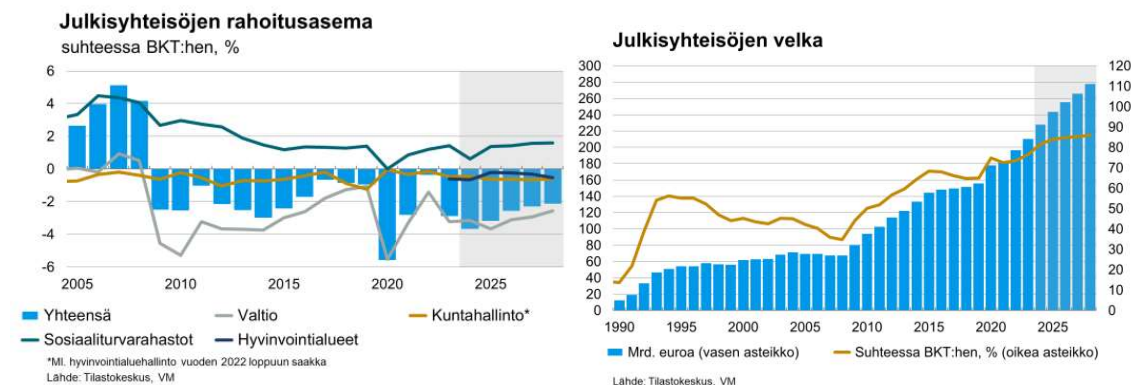
1.3.1 Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 23.9.2024 julkistettu Taloudellinen katsaus, syksy 2024 –julkaisun mukaan Suomen talous on kokenut merkittäviä haasteita viime vuosina, mutta syksyllä 2024 näyttää siltä, että taantuman pohja on vihdoinkin ohitettu. Vaikka bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 % kuluvana vuonna, tulevaisuuden näkymät ovat valoisammat. Inflaatio on hidastumassa ja korot ovat kääntymässä laskuun, mikä yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisää kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta.

Työllisyystilanne on kuitenkin edelleen haastava. Työllisyysaste laskee vuonna 2024, mutta odotettavissa on parannusta vuodesta 2025 lähtien, kun tuotanto kasvaa ja työllisyystoimet alkavat tuottaa tulosta. Investoinnit, jotka ovat olleet alamaissa, kääntyvät kasvuun vuonna 2025. Tällöin BKT:n odotetaan kasvavan 1,7 % ja vuonna 2026 kasvun ennustetaan olevan 1,5 %. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen.

Epävarmuus maailmantaloudessa on kasvanut viime kuukausina johtuen ennen kaikkea geopolittisten jännitteiden kiristymisestä. Maailmantalous kasvaa vuonna 2024 3,1 prosenttia, ja kasvu hidastuu kolmeen prosenttiin vuonna 2025. Yhdysvaltojen kasvu jatkuu edelleen vahvana ja palveluiden ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun jatkumiseen, mutta teollisuuden osalta heikompaan kehitykseen. Kiinan talousnäkymät ovat haastavat ja talouskasvua pyritään kiihdyttämään elvyttävällä finanssipolitiikalla. Venäjällä sotatalouden olojen vallitessa inflaatio on kiihtynyt nopeasti ja taloutta vaivaa ankara työvoimapula. Euroalueella erityisesti Saksassa talouden kasvu on heikkoa vielä tänä vuonna, mutta kasvu on kuitenkin käynnistynyt jo kuluvan vuoden alkupuoliskolla ja ensi vuodesta alkaen kasvun odotetaan nopeutuvan.

Viennin osalta tilanne on parantumassa. Suomen vienti on elpymässä globaalin talouden toipumisen myötä. Erityisesti teknologiateollisuuden ja metsäteollisuuden vienti on kasvanut, mikä on auttanut tasapainottamaan kauppatasetta. Vientimarkkinoiden elpyminen ja kysynnän kasvu antavat toivoa viennin jatkuvalle kasvulle tulevina vuosina.

Julkisen talouden osalta tilanne on kaksijakoinen. Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Vuosien 2022-2023 nopea inflaatio ja siitä seuranneet kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallitus on päättänyt mittavista toimita, joilla julkisyhteisöjen syviä alijäämiä ja velkaantumista pyritään hillitsemään, mutta siitä huolimatta alijäämät pienenevät hitaasti. Hallituksen päättämät sopeustoimet alkavat parantamaan julkisen talouden rahoitusasemaa voimakkaammin vuodesta 2025 alkaen. Ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä olisi asettumassa 3,7 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon tänä vuonna, 3,2 prosenttiin ensi vuonna ja siitä edelleen 2,1 prosenttiin vuonna 2028.

Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, jonka jälkeen velkaantumisen hidastuu säästötoimien ansiosta, mutta jatkaa kasvuaan edelleen vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028 Tämä kehitys asettaa haasteita julkisen talouden kestävyyskannalta, mutta samalla se korostaa tarvetta tehokkaille talouspoliittisille toimille.

Valtion menot kasvavat tänä vuonna erityisesti varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävien investointien myötä, kun inflaation ja palkankorotusten vaikutukset vähitellen vaimenevat. Hyvinvointialueiden elokuussa raportoidut tiedot ennakoivat, että alueilla menojen kasvu jatkuu nopeana tänäkin vuonna ja alijäämät pysyvät suurina ja tilanne on ollut samansuuntaista myös kuntahallinnossa. Julkinen talous heikentyy rakenteellisesti myös ilman varsinaisia elvytystoimia, kun väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja vuosittain.

Kuntatalouden tilanne on ollut haastava, mutta kuntien talous on vähitellen vakautumassa. Kuntien tulot ovat kasvaneet verotulojen ja valtionosuuksien ansiosta, mutta menojen kasvu, erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa, asettaa edelleen paineita budjettien tasapainottamiselle. Kuntien investoinnit ovat olleet maltillisia, mutta tulevaisuudessa odotetaan kasvua erityisesti infrastruktuurihankkeissa ja koulutuksen parantamisessa.

Julkinen talouden tasapainottaminen on yksi suurimmista haasteista tulevina vuosina. On vaikea rakentaa puskuria pahojen päivien varalle, kun väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta, kasvattaa palvelutarpeita ja myös palveluiden yksikkökustannukset kasvavat. Lisäksi julkisen velan korkoihin uppoaa yhä enemmän rahaa ja kun talouden rakennemuutos nakertaa verotusta. Verotulojen kasvu ei riitä kattamaan menojen kasvua, mikä johtaa alijäämän ja velkasuhteen kasvuun. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Hallituksen on löydettävä keinoja tehostaa julkisia palveluita ja parantaa tuottavuutta, jotta julkinen talous saadaan kestävälle pohjalle.

Taloudellisen katsauksen keskeisiä tunnuslukuja

%	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
BKT markkinahintaan, volyymin muutos	-1,2	-0,2	1,7	1,5	1,3	1,2
Yksityinen kulutus, muutos	0,2	0,9	1,4	1,5	1,5	1,4
Inflaatio	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Työttömyysaste	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Työllisyysaste	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8
% BKT:sta						
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto ¹	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6	-2,3	-2,1
Valtio	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1	-2,9	-2,6
Kuntahallinto	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,7	-0,6
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,6	1,4	1,4	1,6	1,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä	-1,7	-2,0	-2,2	-2,1	-2,1	-2,1
Julkisyhteisöjen EDP-velka	76,6	81,7	84,0	84,8	85,2	86,0
Valtionvelka ²	56,8	60,5	62,3	62,8	63,0	63,1

¹ Valtionhallinnon alijäämäluvut sisältävät puolustusvoimien hävittäjähankinnat vuodesta 2025 alkaen.

² Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka.

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa (sote-uudistuksessa) kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Tämä näkyi sekä tuottojen että kulujen huomattavana vähentymisenä kuntien vuoden 2023 tilinpäätöksissä. Sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät takasivat kuntatalouden hyvän tuloksen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne heikkenee kuitenkin vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet

poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan 1,5 miljardilla eurolla 3,0 miljardiin euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikenevän miljardi euroa negatiiviseksi.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee entisestään tulevina vuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Toiminnan ja investointien rahavirta asettuu vuonna 2025 -1,9 miljardiin euroon, vuonna 2026 noin -2,0 miljardiin euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 miljardiin euroon. Kaikkien kuntakokoryhmien osalta toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikentyvän ensi vuonna ja kehyskauden loppua kohden painuvan negatiiviseksi.

Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Negatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia, tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina sekä palveluiden ja palveluverkon sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin. Monet eri tekijät kuten vihreä siirtymä, syntyvyyden pienentyminen ja kiinteistöjen tehokas käyttö edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Painelaskelmissa ei ole vielä ennakoitu, miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättymisen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen. Tarkastelukauden aikana tulee voimaan myös TE-uudistus, joka kasvattaa riskiä kuntatalouden suhdannevaihteluihin.

Hallitusohjelma sisältää monia kuntien toimintaan tai talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Työvoimapalveluiden sekä eräiden kotoutumispalveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille vuonna 2025 uudet valtionosuustehtävät. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta, joka korvataan kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä.

Kuntien verotulot kasvavat ensi vuonna kohtalaisesti. Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 miljardia euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 2,4 miljardia euroa. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan ja hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

**Taulukko: Kuntatalouden kehitysarvio vuoteen 2028 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa
(lähde VM, Kuntatalousohjelma syksy 2025)**

Tuloksen muodostuminen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Toimintakate	-14,1	-14,4	-16,1	-16,7	-17,3	-17,8
2. Verotulot	14,6	13,9	14,5	15,1	15,7	16,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,7	3,4	4,0	4,2	4,3	4,6
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
5. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
6. Poistot	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,7	0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,2
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
10. Satunnaiset erät	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
12. Tulorahoitus, netto	4,3	3,1	2,3	2,4	2,5	2,9
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-5,0	-5,2	-5,4	-5,5	-5,7
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,1	-4,2	-4,4	-4,6	-4,8
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	0,4	-1,0	-1,9	-2,0	-2,1	-1,9
17. Lainakanta	19,9	20,7	22,5	24,3	26,2	28,0
18. Kassavarat	6,8	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7
19. Nettovelka (lainat – kassavarat)	13,1	14,0	15,7	17,6	19,5	21,3

Vihdin kunnan taloudellinen kehitys

Vihdin kunnan taloudellinen kehitys on ollut vaihtelevaa vuosina 2018-2024, mutta viime vuodet ovat olleet positiivisia. Kunta on tehnyt ylijäämäisen tuloksen vuosina 2020-2023, ja vuoden 2024 tulosennuste on myös ylijäämäinen. Kuntatalous on kuitenkin ollut ulkopuolisten muutostekijöiden vaikutuksen alaisena, kuten koko kuntatalous yleisesti.

Valtion koronatuett paransivat kuntien taloutta vuosina 2020-2022. Vuonna 2023 Vihdin tulokseen vaikuttivat kertaluonteiset verorahoituserät, eli niin kutsutut verohännät, joiden vaikutus oli noin 7,5 milj. euroa. Vuoden 2023 ennätystulosta paransi myös poikkeuksellisen suuri maanmyynti Microsoftille, arvoltaan noin 12 miljoonaa euroa. Näiden ulkopuolisten tekijöiden vuoksi on unohtunut, että kuntien taloudellinen tilanne

oli heikko ennen koronapandemiaa. Vuosi 2018 oli heikko ja vuosi 2019 vielä heikompi, jolloin Vihdin vuosikate oli negatiivinen. Kuntatalouden toimintakate on jatkanut heikentymistään, lukuun ottamatta HVA-muutosvuotta.

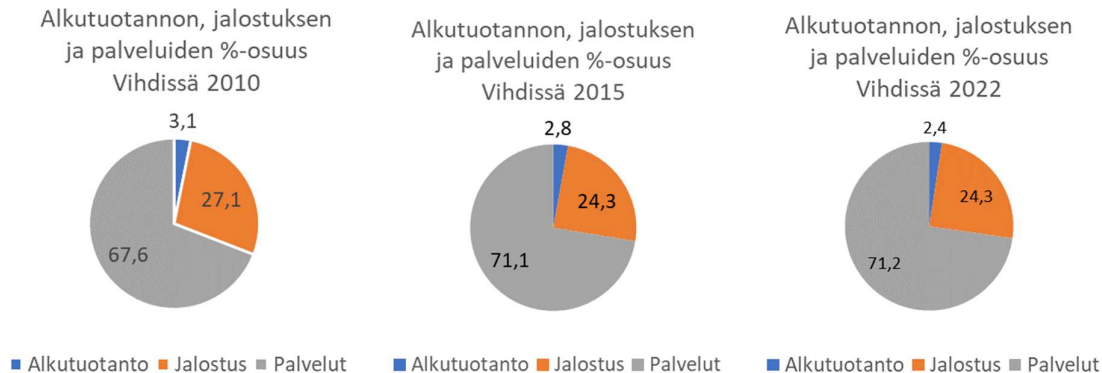
Vihdin kunnan korkea investointitaso haastaa rahoituksen kestävyyttä. Vuodesta 2020 lähtien investointitavoitteena on ollut lähes 30 miljoonaa euroa, josta on toteutunut noin 60-70 %. Tämä taso on Vihdin kokoiselle kunnalle haastava vuosittain. Poikkeuksellisen positiiviset vuodet paransivat kunnan taloudellista ja rahoituksellista tasapainoa, mutta tämä tasapaino ei ole pysyvä. Vihdissä, kuten kuntataloudessa yleisesti, palataan vuoden 2018 tilanteeseen, jossa menojen ja tulojen epätasapaino on selkeämpi. Korkea investointitaso lisää talouden ja rahoituksen epätasapainoa.

Talousarvio on niukasti ylijäämäinen, mutta suunnitelmavuodet kääntyvät arviolta alijäämäisiksi. Korkea investointitaso jatkuu, ja seuraava merkittävä investointi, jätevedenpuhdistamo, tulee miltei heti perään, kun edellinen suuri investointi, Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus, on saatu päätökseen. Tämän kokoluokan investoinnit nostavat lainakannan tasoa, kun samanaikaisesti on investoitava myös peruskorjauksiin ja kasvuinvestointeihin. Rakenteellisen ja kestävä talouden perustana on tasapainon saavuttaminen taloudellisesti ja rahoituksellisesti, mikä vaatii investointien priorisointia ja rakenteellista tarkastelua palveluprosesseihin ja palveluverkkoon sovittaen olemassa olevaan ja tulevaan tulopohjaan. Tasapainon löytämiseksi talousarviossa on määritelty käynnistettäväksi rakenteellisen ja kestävä talouden tasapaino-ohjelma.

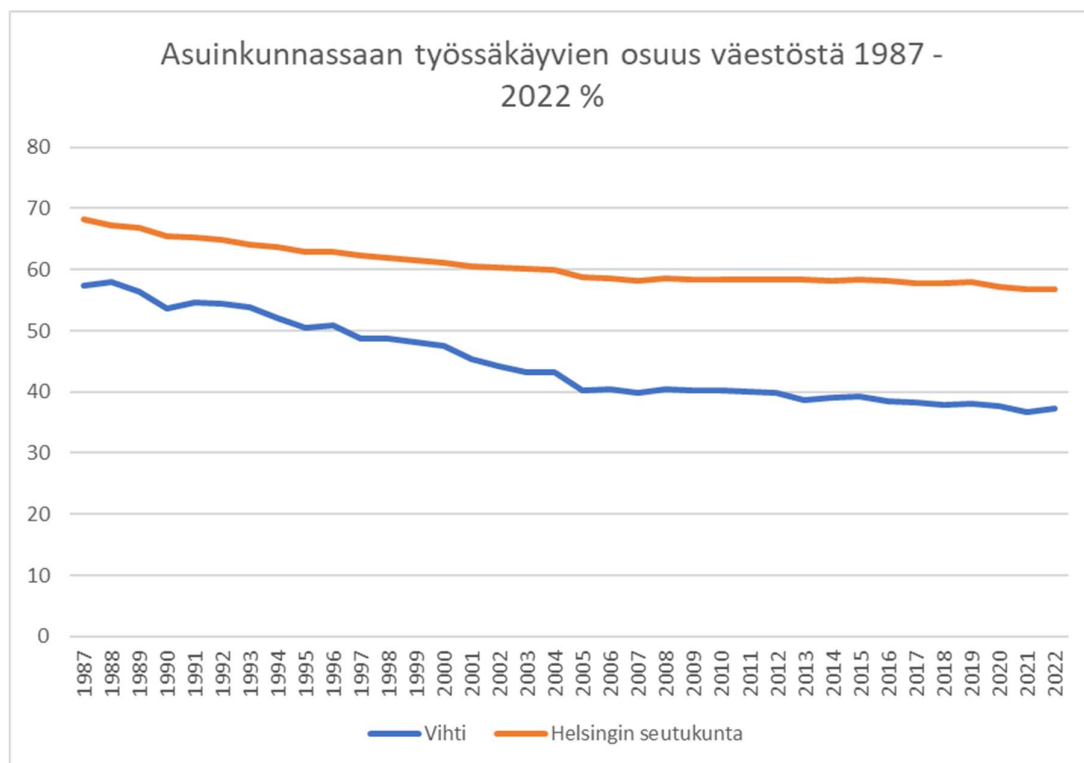
Kunnan talouden kehittyminen (1000€)	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TPE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	-141 027	-150 197	-148 698	-151 547	-157 911	-57 157	-73 304	-78 122	-81 388	-83 210
Verotulot	123 107	125 945	128 924	136 971	141 382	74 052	68 780	72 763	75 711	77 417
Valtionosuudet	22 865	24 413	40 109	40 109	36 050	20 162	18 082	18 845	19 223	19 608
Rahoituserät, netto	-293	-293	-355	-193	177	93	-877	-1 488	-1 568	-1 568
Vuosikate	4 652	-194	20 142	18 213	19 554	36 135	12 034	11 999	12 017	12 245
Poistot ja arvonalentumiset	-9 938	-10 508	-13 239	-13 239	-11 080	-10 141	-12 568	-12 554	-14 518	-15 185
Tilikauden yli- ja alijäämä	-5 092	-10 291	3 353	2 843	3 783	16 210	370	442	-1 527	-2 083
Investointien omahankintameno	-20 163	-16 886	-9 569	-15 013	-22 220	-23 125	-24 330	-26 209	-25 049	-33 682
Nettoinvestoinnit	-19 632	-16 115	-7 967	-13 237	-20 828	-3 229	-24 314	-24 682	-25 049	-33 682
Taseeseen kertynyt ylijäämä	16 416	6 662	9 796	12 933	16 704	32 628	32 998	33 476	31 949	29 866
Lainakanta vuoden lopussa	89 999	114 130	102 397	105 646	112 895	99 957	107 450	109 450	114 250	120 750
Toimintakatteen muutos, %	4,84 %	6,50 %	-1,00 %	1,92 %	4,20 %	-63,80 %	28,25 %	4,82 %	5,96 %	2,24 %
Vuosikate poistoista, %	46,8	-1,8	152,1	152,1	176,5	356,3	-95,8	-98,7	-82,8	-80,6
Investointien tulorahoitus, %	23,1	1,1	210,5	121,3	88,0	156,3	49,5	45,9	48,0	36,4

1.3.3 Työllisyys ja elinkeino

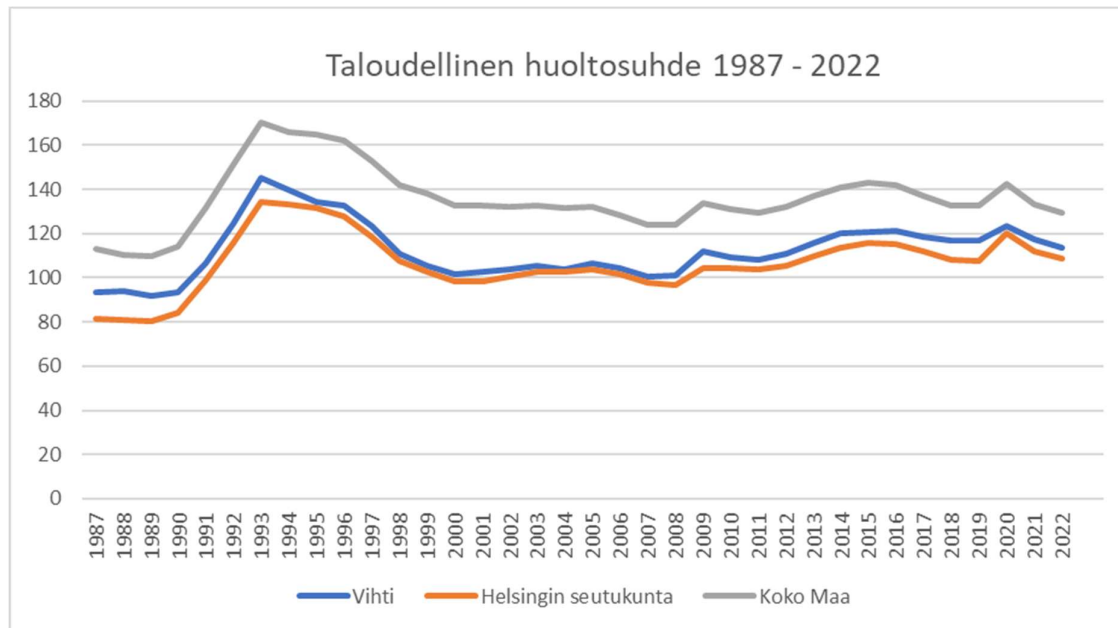
Palvelutyöpaikkojen osuus on Vihdissä korkein. Palvelutyöpaikat on prosentuaalisesti kasvanut 2010-luvulla eniten ja alkutuotannon määrä vähentynyt. Näissä on kuitenkin ollut vuosivaihtelua ja tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on hienoisessa kasvussa ja palvelujen työpaikkojen määrä laskussa.

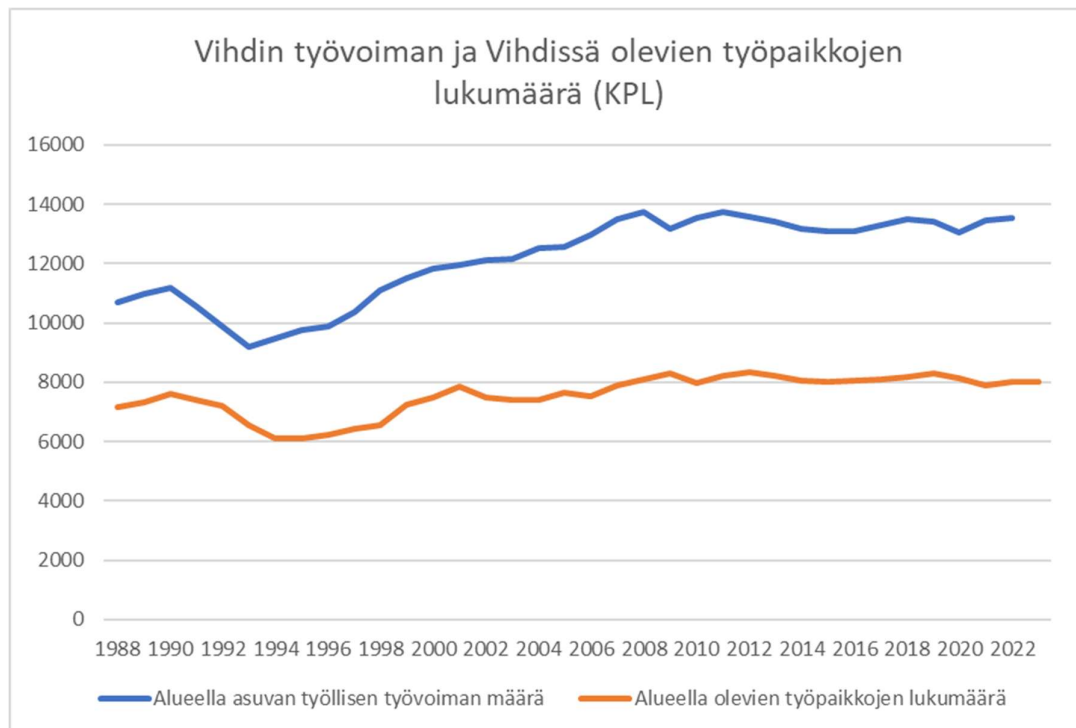
Vihdissä työssäkäyvien osuus väestöstä on alentunut voimakkaasti 1990 ja 2000 - luvun välillä ja tasaantunut 2010-luvulla. Viime vuosina asuinkunnassa työssäkäyvien osuus on hieman laskenut. Samanlainen trendi on ollut nähtävissä Helsingin seutukunnassa.

Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Työvoiman ulkopuolisiksi lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat ja koululaiset, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet, eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt. Vihdin kunnan huoltosuhte vuonna 2022 oli 113,6, Helsingin seutukunnan 108,4 ja koko maan 129,6.

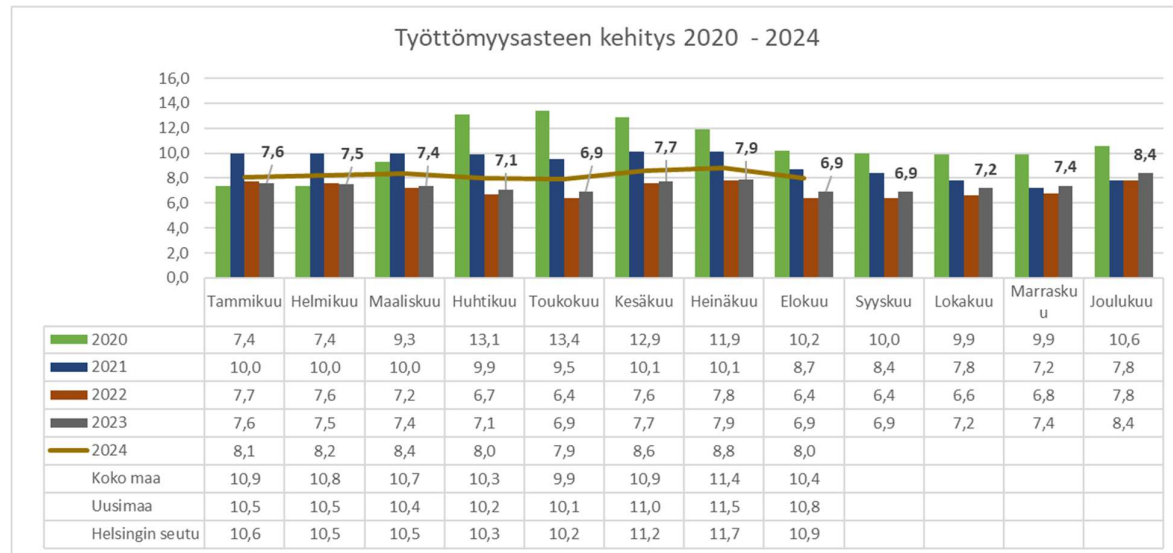

Työpaikkojen lukumäärä on ajallisesti kasvanut 1990-luvun puolista välin 2010 luvulle asti. Tämän jälkeen työpaikkojen lukumäärä on ollut loivassa laskussa. Väkiluvun kasvaessa myös työvoiman määrä on kasvanut.

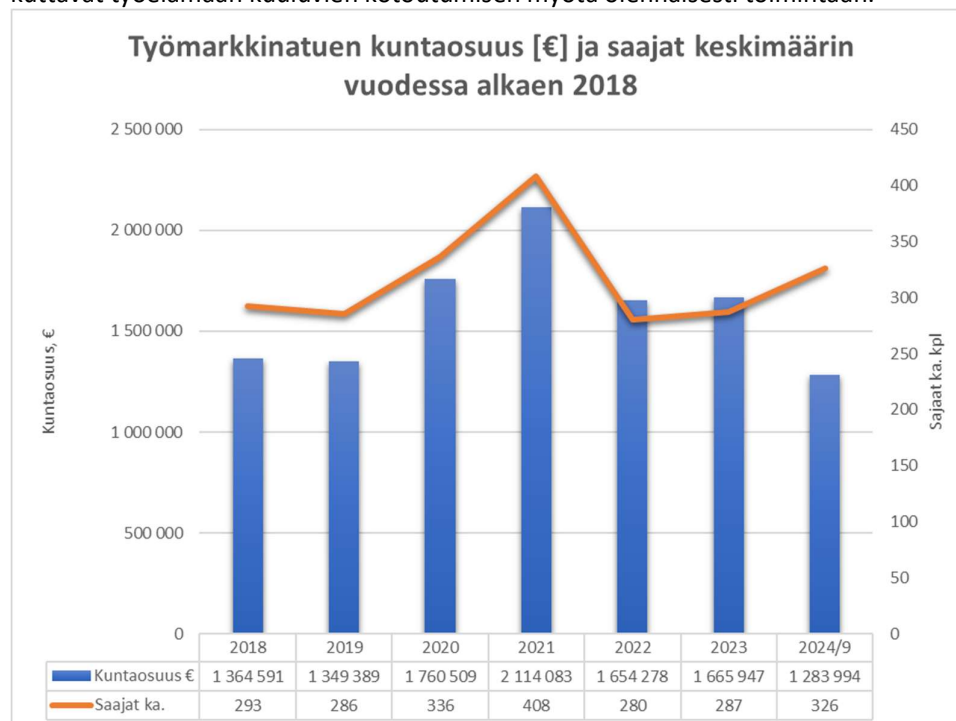
Työvoiman määrä Vihdissä oli vuoden 2024 elokuussa 14 630 henkilöä, joista työttömänä työnhakijana oli 1172 henkilöä. Prosentuaalisesti työttömyysaste on 8,0% Helsingin seudun keskiarvon ollessa 10,9% ja Uudenmaan 10,8%. Pitkäaikaistyöttömien määrä on Vihdissä ollut elokuussa 432 henkilöä, joista nuoria alle 30-vuotiaita oli 232. Työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita on ollut vuoden 2023 alkupuolella 326

henkilöä. Avoimien työpaikkojen määrä Vihdissä oli elokuun lopulla 63 avointa työpaikkaa.

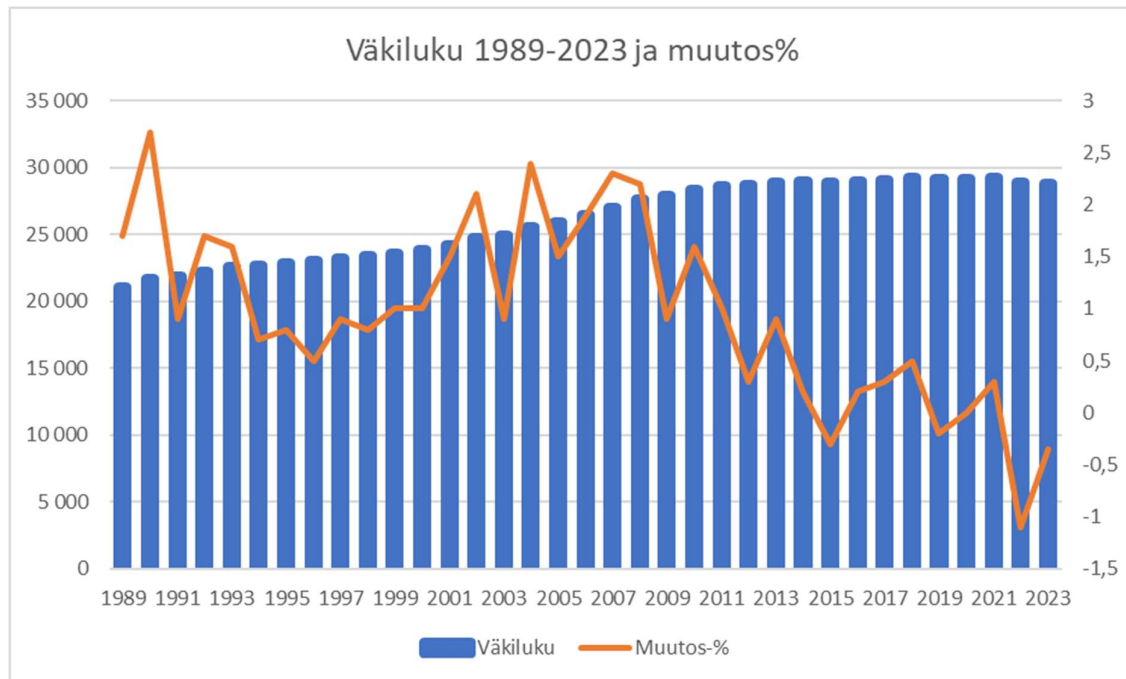
Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Kirkkonummi toimii vastuukuntana Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion työllisyysalueella. TE-uudistuksen myötä vastuukunnalle siirtyy valtiolta noin 50 työntekijää.

Työllisyysalueen painopisteenä vuodelle 2025 on varmistaa työvoimapalvelu-uudistuksen toiminnan, henkilöstön ja asiakkaiden onnistunut haltuunottaminen. Katkoksia asiakkaiden palveluihin pyritään välttämään ja toimintaan pyritään tuomaan tarvittavia muutoksia ja uudistuksia. Yleinen taloustilanne ja sen vaikutus työmarkkinatilanteeseen vaikuttaa huomattavasti toimintaan. Myös maahanmuuttoon liittyvät muutokset vaikuttavat työelämään kuuluvien kotoutumisen myötä olennaisesti toimintaan.

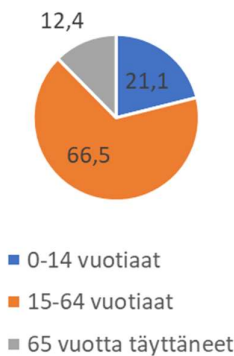
1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto

Vihdin asukasluvun kehitys on ollut voimakasta 1990-luvulta lähtien aina 2010-luvulle asti. Vuodesta 2012 asukaslukukehitys on ollut alle prosentin kasvussa. Vuonna 2023 asukasluvun kehitys oli negatiivinen 0,4 prosenttia. Asukasluku 31.12.2023 oli 28 811 henkilöä. Elokuun 2024 tilanteen mukaan asukasluku 28 747 asukasta. Vuoden 2023 tilanteen osalta erityisesti kuntien välinen nettomuutto on ollut korkea -227 asukasta ja luonnollinen väestön lisäys 8. Nettomaahanmuutto on positiivinen 110. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuodelta 2021 Vihdin kunnan väestömäärä olisi vuoden 2024 lopussa 29 330, mutta nykyinen tämän vuoden väkilukukehitys vaikuttaa, että jäädään väestöennusteesta. Kuntastrategiassa on tavoitteena, että strategiakauden lopussa väkiluku olisi yli 30 000 asukasta, joka tarkoittaa tällä hetkellä yli prosentin kasvua tulevilla vuosilla.

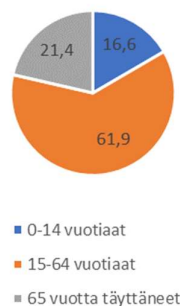

Ikäryhmittäin tarkasteltuna prosentuaalisesti 15-64 vuotiaiden määrä on suurin. 0-14 vuotiaiden määrä tulee vähenemään ja yli 65-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan. Vuonna 2030 yli 65-vuotiaiden osuus on kaksi kertaa korkeampi kuin 2010-luvulla. Ikäryhmässä tapahtuvat muutokset tulevat myös näkymään palvelutarpeiden muutoksina, jotka tulevat vaikuttamaan myös kunnan palveluverkkoon.

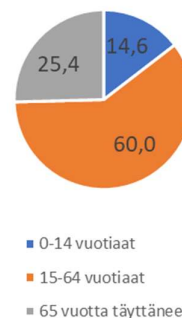
Väestö ikäryhmittäin 2010
(Lähde Tilastokeskus)

Väestö ikäryhmittäin 2023 (Lähde Tilastokeskus)

Väestö ikäryhmittäin 2030 (Lähde Tilastokeskus)

Vihdissä oli vuoden 2023 lopussa asuntokuntia yhteensä 13 248. Yksin asuvien talouksia oli 5 017, mikä on 37,9 % kaikista asuntokunnista (vuoden 2022 vastaava 5 049 / 38,1 %). Kahden henkilön talouksia oli yhteensä 4 594, mikä on 34,7 % asuntokunnista (vuoden 2022 vastaavat 4 555 / 34,3 %). Kolmen tai useamman henkilön talouksia oli yhteensä 3 637, mikä on 27,5 % asuntokunnista (vuoden 2022 vastaava 3 746 / 28,1 %). Koko maahan verrattessa Vihti poikkeaa hieman asuntokuntien vertailussa. Yhden hengen talouksia koko maassa on 46,7% asuntokunnista, kahden hengen talouksia 31,9% ja kolmen tai useamman henkilön talouksia 21,4 %.

Talotyyppi	Kaikki asuntokunnat	1 henkilö	2 henkilö	3+ henkilöä
Yhteensä	13 248	5 017	4 594	3 637
Kerrostalot	3 158	2 121	756	281
Rivitalot	3 111	1 407	987	717
Oma- ja paritalot	6 786	1 379	2805	2602
Muut rakennukset	193	110	46	37

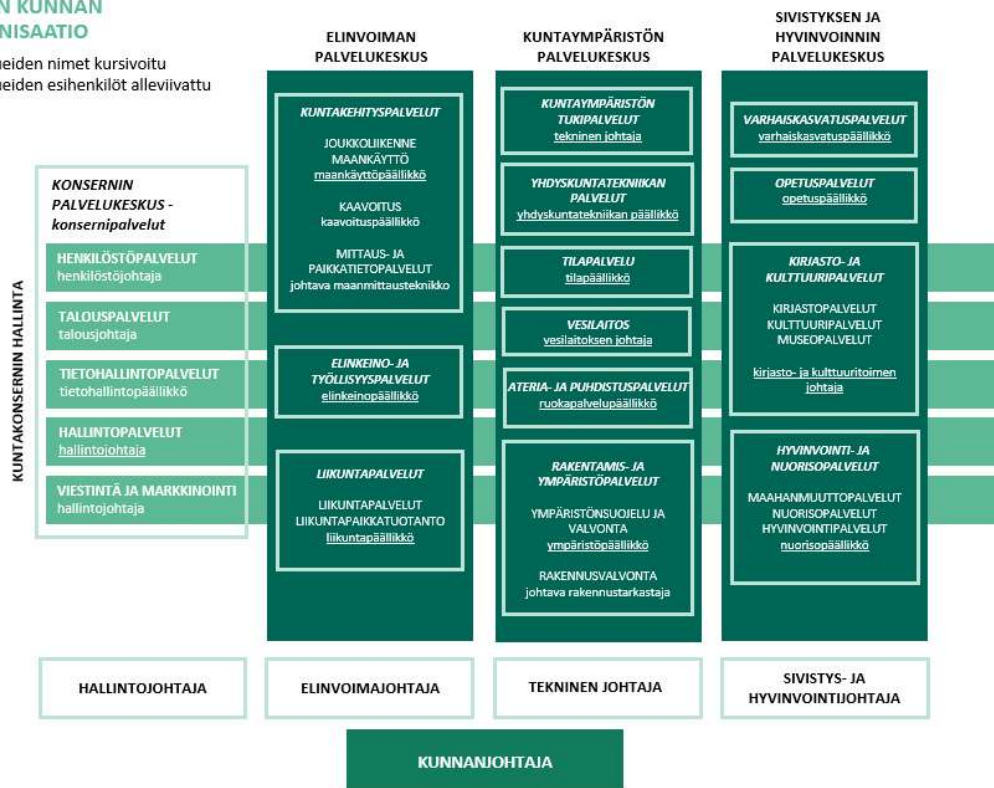
Vihdin asuntokuntien jakauma talotyyppiin ja kokoluokan mukaan 2023 (Lähde: Tilastokeskus)

1.4 Vihdin kunnan organisaatio

Palveluorganisaatio

VIHDIN KUNNAN ORGANISAATIO

Tulosalueiden nimet kursivoitu
Tulosalueiden esihenkilöt alleviivattu

Toimielinorganisaatio

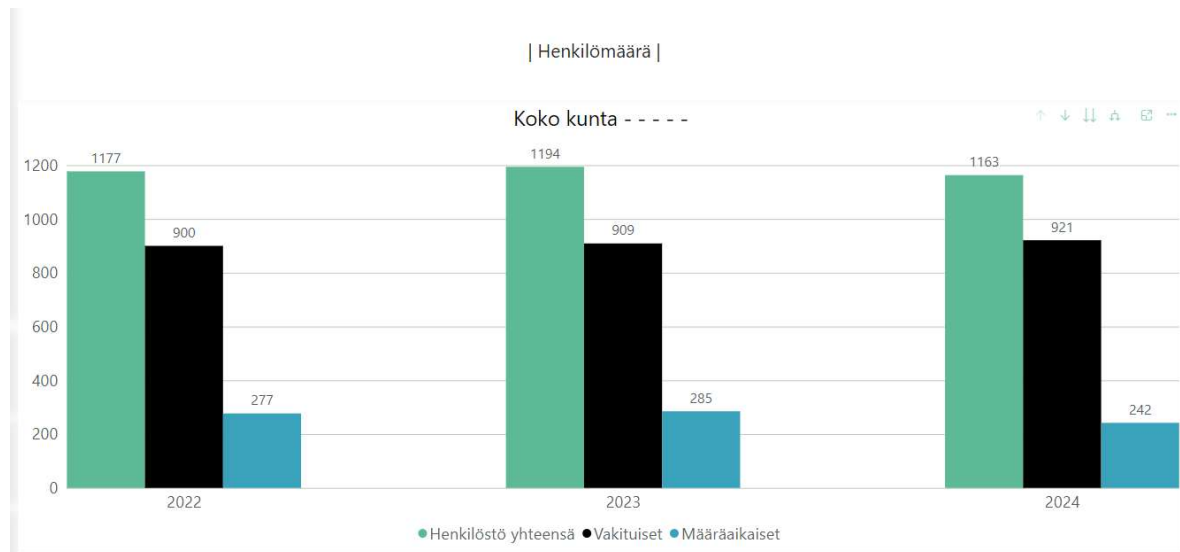
TOIMIELIN JA TULOSALUE

Keskusvaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	
Kunnanvaltuusto	
Kunnanhallitus	
Konsernipalvelut	
Sivistyslautakunta	
Opetuspalvelut	Varhaiskasvatuspalvelut
Hyvinvointilautakunta	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut
Elinvoimalautakunta	
Kuntaympäristön tukipalvelut	Yhdyskuntatekniikan palvelut
Tilapalvelu	Vesilaitos
Ateria- ja puhdistuspalvelut	Liikuntapalvelut
Kuntakehityspalvelut	Elinkeino- ja työllisyyspalvelut
Ympäristölautakunta	
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut	

1.5 Henkilöstö

Henkilöstön määrä

Henkilöstömäärässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2022 - 2024 aikana.

Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy vakinaisten lisäyksiä ja näistä tarkempi erittely vakanssien koontitaulukossa.

Henkilöstötyön strategiset tavoitteet

Vihdissä kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan: ”Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoinnin yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu

henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella. Kunnassa edistetään myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella.”

Yhteisenä keskeisenä tavoitteena vuoden 2025 aikana on henkilöstöohjelman jalkauttaminen sekä siihen sisältyvät toimenpideohjelmat.

Strategiset teot kussakin palvelukeskuksessa on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tuloskorteilla. Henkilöstötyö pyrkii tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisia raportoinnin työkaluja johdon tueksi.

Henkilöstökustannukset

Käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä vuoden 2025 talousarviossa on 58,4 milj. € (v. 2024 MTA 56,1 milj. €, v. 2023 TP 54,9 milj. €).

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n (kuten kaikkien muidenkin kunta-alan sopimusten) sopimuskausi kestää kolme vuotta, 1.5.2022–30.4.2025. Viisivuotisen palkkaohjelman 2023–2027 tavoitteena on paitsi palkkausjärjestelmän kehittäminen, myös parantaa työvoiman saatavuutta erityisesti aloille, joissa on työvoimapula. Palkkaohjelma on oma erillinen ohjelmansa, jonka korotukset tulevat vuosittaisten palkankorotusten lisäksi vuosina 2023–2027. Korotukset ovat yhteensä viisi prosenttia. Vuoden 2025 korotus tulee olemaan 0,8%. Nykyinen sopimuskausi päättyy 30.4.2025, joten vuodelle 2025 voi tulla jo tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi muita sopimuskorotuksia. Niiden suuruus ja ajankohta selviävät keväällä 2025 käynnistytävissä neuvotteluissa.

Työpaikkaohjaamisesta on tullut työehtosopimukseen kirjaus ja kunnassa on neuvoteltu paikallinen sopimus voimaan vuonna 2024.

Vuoden 2025 aikana täsmennetään kuntatasoista yhtenäistä henkilöstösuunnittelua. Henkilöstösuunnittelulla pyritään vaikuttamaan ennakoivasti henkilöstön ennakoimattomaan vaihtuvuuteen, eläkkeelle siirtymisiin, sairauspoissaoloihin sekä muihin pidempiin poissaoloihin.

Henkilöstösuunnittelun päätavoitteena on organisaation työvoimatarpeen määrällinen ja laadullinen ennakointi. Osana henkilöstösuunnittelua henkilöstölle voidaan asettaa tieto- ja taitotasoon liittyviä tavoitteita osaamisen tunnistamiseksi.

Henkilöstökustannuksien nousuun vaikuttavat resurssien lisääntyminen ja näiden tarkemmat perustelut löytyvät taulukosta uudet vakanssit ja resurssilisäykset. Kevan eläkemenoperusteinen tasausmaksu (noin 1,5 milj. euroa) esitetään vuoden 2025 keskitettäväksi konsernipalveluihin. Aikaisempina vuosina tasausmaksu on laskennallisesti eriytetty kaikkiin palvelukeskuksiin henkilöstömäärän suhteessa.

Henkilöstöjohtaminen

Työkykyjohtaminen on keskeinen osa henkilöstöjohtamista ja kestävää menestystä. Sen tavoitteena on ylläpitää ja edistää työntekijöiden työkykyä koko työuran ajan, mikä vaikuttaa positiivisesti tuottavuuteen, työhyvinvointiin ja vähentää sairauspoissaoloja.

Työturvallisuuden kehittäminen nähdään myös tärkeänä osa kunnan toimintaa ja sillä on suora vaikutus työntekijöiden hyvinvointiin, työn laatuun ja tuottavuuteen. Työturvallisuuden parantamiseen on useita keinoja, jotka voidaan jakaa eri tasoille: ennakoiivin, organisatorisiin ja teknisiin toimenpiteisiin.

Vuoden 2025 aikana jatketaan esihenkilöiden osaamisen kehittämistä, jossa esihenkilövalmennusta jatketaan aikaisempien vuosien mukaisesti. Henkilöstötutkimuksessa saatuja tuloksia hyödynnetään osana työyksiköiden kehittämistä.

	TP 2022	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	MTA 2025	MTA2024 / TA2025%
HENKILÖSTÖKULUT	-51 314 275	-54 944 688	-56 148 489	-56 789 257	-58 459 896	4,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-40 802 354	-44 240 350	-45 213 304	-45 820 080	-47 509 895	5,1 %
HENKILÖSIVUKULUT	-10 511 921	-10 704 338	-10 935 185	-10 969 177	-10 950 001	0,1 %

Henkilöstökulut	TP 2022	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	TA 2025	MTA2024 / TA2025%
Vihdin kunta, yhteensä	-51 314 275	-54 944 688	-56 148 489	-56 789 257	-58 459 896	4,1 %
Keskusvaalilautakunta	-39 939	-38 388	-121 218	-140 656	-93 488	-22,9 %
Tarkastuslautakunta	-5 876	-7 705	-10 038	-10 038	-9 259	-7,8 %
Kunnanhallitus	-3 914 550*	-3 129 448*	-2 291 688	-2 282 708	-4 000 269	74,6 %
Konsernipalvelut	-2 788 350	-2 984 887	-2 291 688	-2 282 708	-4 000 269	74,6 %
Sivistyslautakunta	-38 032 752	-41 297 688	-40 017 235	-40 688 677	-41 022 495	2,5 %
Opetuspalvelut	-23 378 642	-25 358 061	-25 617 059	-25 978 320	-26 321 993	2,8 %
Varhaiskasvatuspalvelut	-13 145 696	-14 305 783	-14 400 176	-14 710 357	-14 700 502	2,1 %
Hyvinvointilautakunta	-1 499 040*	-1 622 898*	-2 165 306	-2 170 032	-1 931 408	-10,8 %
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu	-589 621	-667 613	-1 224 120	-1 228 837	-958 456	-21,7 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-902 235	-948 435	-941 186	-941 195	-972 952	3,4 %
Elinvoimalautakunta	-8 557 173*	-9 736 712*	-10 769 183	-10 759 835	-10 592 611	-1,6 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	-1 817 565	-1 981 461	-515 323	-570 382	-456 804	-11,4 %
Liikuntapalveluiden tulosalue	-458 660	-470 122	-819 884	-857 952	-930 892	13,5 %
Kuntakehityspalvelut	0	0	-1 510 932	-1 452 251	-1 600 635	5,9 %
Ateria- ja puhdistuspalvelut	-3 599 764	-3 838 327	-3 883 800	-3 966 504	-4 008 069	3,2 %
Kuntaympäristön tukipalvelut	-247 104	-574 651	-582 327	-600 080	-34 478	-94,1 %
Yhdyskuntatekniikan palvelut	-1 010 399	-1 201 640	-1 087 630	-1 037 848	-1 054 908	-3,0 %
Vesihuoltolaitos	-742 543	-840 194	-934 970	-905 100	-860 745	-7,9 %
Tilapalvelut	-1 121 939	-1 277 006	-1 434 317	-1 369 718	-1 646 080	14,8 %
Ympäristölautakunta	-694 343	-734 747	-773 822	-737 311	-810 366	4,7 %
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut	-686 560	-725 976	-773 822	-737 311	-810 366	4,7 %

*1.5.2024 voimaan tulleen organisaatiouudistuksen seurauksena TP2022 ja TP 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden MTA 2024, TAE 2024 ja TA 2025 kanssa

Uudet vakanssit ja resurssilisäykset

Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy kaikkiaan 26 uuden vakanssin perustaminen. Näistä 14 kohdistuu sivistys- ja hyvinvointipalvelujen, viisi kuntaympäristön, viisi konsernipalveluiden ja yksi elinvoiman palvelukeskukseen.

Opetuspalveluissa Nummelanharjun ja Kuoppanummen kouluille vakinaistetaan erityisohjaaja, jonka hanke-rahoitus päättyy 31.7.2025. HOPE-luokille vakinaistetaan toinen erityisohjaaja 1.8.2025 alkaen. Vihdin lukiolalle ehdotetaan vakinaista erityisopettajaa lukiolain mukaisen tuen takaamiseksi sekä yhteisöllisyyskoordinaattoria 1.8.2025 alkaen. Lisäksi määräaikainen erityisopetuksen neuvoja palkataan puoleksi vuodeksi arvioimaan erityisen tuen tarpeita ja soveltamaan uutta lainsäädäntöä. Varhaiskasvatuspalveluihin ehdotetaan kahdeksan resurssilastenhoitajaa lasten tuen turvaamiseksi.

Hyvinvointipalveluissa kulttuuri- ja kirjastotoimeen ehdotettiin kulttuurituottajaa, mutta kunnanjohtajan talousarvioesityksessä nimike muutettiin kulttuuriassistentiksi ja tehtävä on määräaikainen. Varhaiskasvatukseen ohjausjärjestelmän päivitykseen tarvitaan yksi toimistosihteerin määräaikainen resurssi. Nuorisopalveluihin lisätään vakituinen nuoriso-ohjaaja koulu- ja oppilaitosnuorisotyön koordinointiin. Nuorten Vihti -matkailuauto tuo kolmannen, liikkuvan nuorisotilan. Hyvinvointikoordinaattorin nimikemuutos ja vakinaistaminen

ei tuo kustannusvaikutuksia vuoteen 2023. Opetustoimen talousarvioon sisältyy määrärahat neljän kouluvalmentajan tehtävään, jotka korvaavat koulunkäynnin ohjaajien tehtävät. Yläkoulujen sosiaaliohjaajien toiminta vakinaistetaan.

Kuntaympäristöpalveluissa tilapalveluihin ehdotetaan määräaikaista rakennuttajapäällikköä johtamaan investointeja ja vakituista LVI-asentajaa vähentämään ostopalveluiden käyttöä (nettosäästö arvio vähintään 25 000 euroa). Ateria- ja puhdistuspalveluihin ehdotetaan uutta ruokapalvelutyöntekijää virastotalon ruokalan lisäresurssiksi. Vesihuoltolaitokselle varaudutaan kesätyöntekijällä eläköityvän henkilön tilalle. Rakentamis- ja ympäristöpalveluihin ehdotetaan jatkettavan määräaikaisen skannaajan tehtävää.

Konsernipalveluissa talous- ja palkkahallinnon tehtävien kotouttamiseen takaisin kuntaan ehdotetaan kahta palkka-asiantuntijaa ja yhtä talous- ja palkkasihteeriä, jotka aloittavat joulukuussa 2025. Talous- ja palkkahallinnon uusi järjestelmätapa otetaan käyttöön 1.1.2026, ja tätä varten ehdotetaan määräaikaista projekti-suunnittelijaa. Tietohallintopalveluissa jatketaan suunnittelijan määräaikaista osa-aikatyösuhdetta.

Elinvoiman palveluissa liikuntapalveluihin ehdotetaan osa-aikaista kassatyöntekijää tukemaan uimahallin toimintaa laajennettujen aukioloaikojen myötä.

Muita henkilöstömuutoksia vuonna 2025 ovat markkinointiassistentin nimikkeen muutos markkinointisuunnittelijaksi ja lukion englannin kielen tuntiopettajan määräaikaisen viran muuttaminen toistaiseksi voimassa olevaksi. Maanrakennusmestarin vakanssi muutetaan kunnossapitoinsinööriksi, joka toimii yhdessä katu- mestarin kanssa. Rakennuttajainsinöörin toimenkuvaa laajennetaan ja vastuuta kasvatetaan investoinneissa.

Tarkemmat perustelut uusista vakansseista ja vakanssien muutoksista löytyvät alla olevista taulukoista sekä henkilöstön resurssointiin liittyvistä toimenpiteistä, joilla ei ole suoranaista vaikutusta talousarvioon.

Uudet vakanssit ja resurssilisäykset vuonna 2025

PAVELLUKESKUS JA TULOSALUE	NIMIKE	VIRKA/TOIMI	VAKINAINEN/MÄÄRÄAIKAINEN AJALLE	ALKAMIS-PVÄ	KUSTAN- NUS/VUOSI 2025	PERUSTELUT
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Opetuspalvelut	Erityisopettaja	Virka	Vakituinen	1.8.2025	35 000	Lukiolain perusteella myös luki-ossa tulee antaa opiskelijoille heidän tarvitsemansa tuki.
Opetuspalvelut	Lukion yhteisöllisyyskoordinaattori	Toimi	Vakituinen	1.8.2025	25 000	Lukion osallisuuden, yhteisöllisyyden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin koordinaattori.
Opetuspalvelut	Erityisohjaaja	Toimi	Vakituinen	1.8.2025	20 000	Nummelanharjun ja Kuoppa- nummen kouluilla on työskennellyt yhteinen erityisohjaaja (ps.sh: n koulutus) hankera- halla, joka päättyy 31.7.2025.
Opetuspalvelut	Erityisopetuksen neuvoja	Toimi	Määräaikainen	1.1-30.6.2025	15 000	Erityisopetuksen tuen lainsäädännön muuttuessa 1.8.2025 alkaen arvioidaan perusteet Vihdin perusopetuksen oppilaiden merkittävästi suurempiin erityisen tuen määrään suhteessa muihin KUUMA-kuntiin ja tehdään kuntarajat ylittävää yhteistyötä, jotta uutta lainsäädäntöä sovellettaisiin kunnissa yhdenmukaisesti.
Opetuspalvelut	Erityisohjaaja	Toimi	Vakituinen	1.8.2025	20 000	HOPE-luokille (psyk.sh:n koulutus vaaditaan) 1.8.2025 alkaen

Varhaiskasvatus	Resurssilastenhoitaja (8 kpl)	Toimi	Vakituinen	1.1.2025	310 000	Kahdeksan resurssilastenhoitajaa turvaamaan lasten tuen toteutuminen varhaiskasvatuksessa. Tasa-arvo hankkeiden rahamäärien iso pudotus, jonka johdosta joudutaan palkkaamaan omalla rahalla henkilöstöä turvaamaan varhaiskasvatustilanteiden toteutuminen lasten tuen osalta. Kun henkilöstö palkataan omasta talousarviosta 1.1.2025 alkaen, palkat täytyy varata 12 kuukaudeksi. Hankkeilta mennyt 10 kuukauden palkat
Kulttuuri- ja kirjastotoimi	Kulttuuriassistentti	Toimi	Määräaikainen	1.1.2025	50 000	Hyvinvointilautakunnan esitys uudesta kulttuurituottajasta muuttui kunnanjohtajan esityksessä määräaikaiseksi kulttuuriassistentiksi. Työtehtävien kohdistus mm. kulttuurikeskukseen ja kulttuurikasvatussuunnitelmaan.
KUNTAYMPÄRISTÖN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Tilapalvelu	Rakennuttajapäällikkö	Toimi	Määräaikainen	1.1.-31.12.2025	65 000	Investointien johtamiseen tarvittava lisäresurssi
Tilapalvelu	LVI-asentaja	Toimi	Vakituinen	1.1.2025	45 000	Säästöt ostopalveluista
Ateria- ja puhdistuspalvelut	Ruokapalvelutyöntekijä	Toimi	Vakituinen	1.1.2025	25 000	Virastotalon ruokalan lisäresurssi
Vesihuoltolaitos	Vesilaitoksen kesätyöntekijä	Toimi	Määräaikainen	1.5 - 31.8.2025	7 000	Kesätyöntekijä, korvaa entisen työntekijän
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut	Määräaikainen skannaaja	Toimi	Määräaikainen	1.1 - 31.12.2025	35 000	Tulevalla talousarviokaudella rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä ja vanhojen rakennustietojen tarkistusta on tarkoitus jatkaa. Samalla paperiarkiston käyttö vähenee ja sähköinen piirustusarkisto helpottaa ja nopeuttaa sekä rakennuslupien käsittelyä että vanhojen lupapiirustusten toimittamista niitä tarvitseville. Lisäksi sähköinen arkisto tukee osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamista.
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut	Ilmastokoordinaattori	Toimi	Vakituinen 50 %	1.1.2025	22 000	Vihdin kuntastrategian mukaisen ilmastotyön toteutus, raportointi ja seuranta sekä viestintä.
KONSERNIN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Henkilöstöpalvelut	Palkka-asiantuntija (2 kpl)	Toimi	Vakinainen	1.12.2025	6 000	Talous- ja palkkahallinnon tehtävät kotiutetaan takaisin Sarastiasta kuntaan vuoden 2026 alkaen. Henkilöstön on aloitettava ennen kuin uusi järjestelmä otetaan käyttöön, jotta ehti perehtyä järjestelmiin ja toimintaan. Palkka-asiantuntijoita tarvitaan KVETES ja OVTES osajiksi sekä hoitamaan palkanlaskentaa prosesseja uudessa toimintajärjestelmässä.

Talous- ja henkilöstöpalvelut	Talous- ja palkkasihteeri	Toimi	Vakituinen	1.12.2025	2 000	Talous- ja palkkahallinnon tehtävät kotiutetaan takaisin Sarastiasta kuntaan vuoden 2026 alkaen. Henkilöstön on aloitettava ennen kuin uusi järjestelmä otetaan käyttöön, jotta ehtii perehtyä järjestelmiin ja toimintaan. Talous- ja palkkasihteeri jaetaan puoliksi talous- ja henkilöstöpalveluiden kesken tukemaan talous- ja palkkahallinnon prosesseja uudessa järjestelmätavassa.
Talouspalvelut	Projektisuunnittelija	Toimi	Määräaikainen	1.6.-31.12.2025	25 000	Talous- ja palkkahallinnon tehtävät kotiutetaan takaisin Sarastiasta kuntaan vuoden 2026 alkaen. Projektisuunnittelija otetaan kuntaan tukemaan eri- näistä määrittely työtä, mitä järjestelmävaihdon ja uuden toimintatavan osalta on edessä työstettävänä. Ajatuskena on löytää kirjanpitotaitoinen henkilö, jota esitetään myöhemmin vakinaistettavaksi vuoden 2026 alusta lähtien kunnan kirjanpitäjäksi.
Tietohallintopalvelut	Suunnittelija	Toimi	Määräaikainen	1.1-30.6.2025	15 000	Jatketaan suunnittelijan osa-aikaistatyösuhdetta
ELINVOIMAN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Liikuntapalvelut	Kassatyöntekijä	Toimi	Vakituinen	1.1.2025	20 000	Osa-aikainen (50%) työntekijä tukemaan uimahallin toimintaa, kun aukioloajat laajennetaan

* Eurot päivitetty yli 10 000€:n osalta lähempään 5000 euroon. Alle 10 000 euron osalta pyöristetty lähempään 1 000 euroon.

Virkanimikemuutokset vuonna 2025

PAVLELUKESKUS JA TULOSALUE	NYKYINEN NIMI	UUSI NIMI	ALKAMIS-PÄIVÄ	KUSTANNUS-VAIKUTUS/VUOSI 2025	PERUSTELUT
KONSERNIN PALVELUKESKUS					
Viestintä- ja markkinointi	Markkinointiasistentti	Markkinointisuunnittelija	1.1.2025	15 000	Markkinointiasistentin määräaikainen toimi on ollut täytettynä useamman vuoden määräaikaisesti. Tavoitteena on varmistaa, että tehtävä vastaa täysin organisaation tarpeisiin, mahdollistaa pitkäaikaisen markkinoinnin suunnittelun ja estää ketjuttaminen. Samalla päivitetään tehtävänimike vastaamaan paremmin nykyisiä vaatimuksia. Tämä muutos lisää henkilöstökuluja noin 15 000 euroa vuodessa.
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELUKESKUS					
Opetuspalvelut	Lukion englannin kielen tuntiopettaja	Lukion englannin kielen tuntiopettaja toistaiseksi	1.1.2025	0	Määräaikainen tuntiopettajan virka muutetaan tuntiopettaja toistaiseksi- viraksi, jolloin tehtävään saadaan jatkuvuutta ja ketjuttaminen loppuu.

Muita henkilöstömäärään ja tai henkilöstökustannuksiin vaikuttavia asioita vuonna 2025

PAVLELUKESKUS JA TULOSALUE	TOIMENPIDE	PERUSTELU
KONSERNIN PALVELUKESKUS		
Konsernipalvelut	Hallinnon korkeakouluharjoittelija	Konsernipalveluihin pyritään vakiinnuttamaan korkeakouluharjoittelijan tehtävä, johon voitaisiin ottaa 1-2 harjoittelijaa vuosittain. Tavoitteena on tarjota vaativia hallinnon ja talouden kehittämistehäviä ja samalla luoda kunnasta hyvää työnantajakuva houkuttelevana tulevaisuuden työpaikkana.
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELUKESKUS		
Opetuspalvelut	Kaksi luokanopettajan virkaa muutetaan kahdeksi erityisluokanopettajan viroiksi.	Oppilasmäärä vähenee, mutta monipuoliseen perusopetukseen (MOPO) tarvitaan yksi ryhmä lisää, ryhmä tulee Otalammelle alueilleksi luokaksi ja siinä on kaksi opettajaa. Kustannusvaikutus 2025 10 500 euroa.
Opetuspalvelut	Vakinaistetaan viisi koulunkäynnin ohjaajan tehtävää	Vakinaistetaan viisi koulunkäynnin ohjaajan tehtävää, jotta ketjuttaminen loppuu. Tehtävät ovat olleet määräaikaista (Huhmarnummi, Nummela, Etelä-Nummela ja Kuoppanummi).
Opetuspalvelut	Vakinaistetaan viisi erityisluokanopettajan virkaa Nummelan koulussa.	Vakinaistetaan viisi määräaikaista erityisluokanopettajan virkaa Nummelan koulussa, jotta ketjuttaminen loppuu, tehtäviin saadaan jatkuvuutta ja pätevät opettajat.

Työhyvinvointi

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely 2022, 2024 (asteikko 1-4)	3, 42 (2020)	3,42 (2022)	Ei toteudu, vertailtavuutta vaikeuttaa asteikon muuttuminen	yli 3,5
	Sosiaalisen pääoman mittaus 2023, 2025 (asteikko 1-5)	4,06 (2021)	4,06 (2023)		yli 4,2
				Toteutuu	
Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstöraportti	4326 päivää / vuosi (2021)	4365 (2022) 2714 (2023)	Toteutuu	Alle 3000 päivää / vuosi
Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Henkilöstöraportti	10,2 % (2021)	11,3% (2022) 6,9 % (2023)	Toteutuu	Alle 7,5 %

Vihdin kunnan henkilöstöohjelma hyväksyttiin vuonna 2024. Henkilöstöohjelma on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, kuinka Vihdin kunnan strategia toteutuu henkilöstön tekemässä arjen työssä ja kuinka henkilöstönäkökulma otetaan huomioon kunnan toiminnassa. Ohjelma perustuu kuntastrategiassa asetettuihin hyvinvoivan henkilöstön tavoitteisiin, ja sen toteutuminen on meillä jokapäiväistä johtamista, esihenkilötyötä, työntekoa ja yhteistoimintaa.

Vihdin kunnan peruspalvelujen ja hyvinvoivan yhteisön perustana on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella.

Edistämme myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä kunnassa ja kehitämme toimintaamme jatkuvan parantamisen periaatteella. Työyksiköt ovat merkittävässä roolissa henkilöstöohjelman toteuttamisessa. Vastaamme kaikki yhdessä henkilöstöohjelmassa määriteltujen asioiden toteuttamisesta ja kehittämisestä.

Henkilöstöohjelma on rakennettu kuntastrategiassa mainittujen hyvinvoivan yhteisön kulmakivien mukaan, joita ovat osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö.

Ohjelman onnistumista mittaamme kuntastrategiassa määriteltyjen tavoitteiden toteutumisella. Strategia-kauden vaihtuessa arvioimme toimenpiteiden toteutumista ja henkilöstöohjelman päivitystarvetta. Näiden osalta tavoitteet ovat:

- 1) työhyvinvointi paranee
- 2) psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät
- 3) lähtövaihtuvuus pienenee.

Vuonna 2025 viedään eteenpäin henkilöstöohjelman toimeenpanoon kirjattuja tavoitteita sekä sovittuja toimenpiteitä. Henkilöstöohjelman toimeenpanosta saadaan runko mm esihenkilöiden kouluttamiseen kuukausittain.

1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Tämä tarkoittaa, että päätöksenteon perustana oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat olennainen osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia.

Vastuut ja velvollisuudet

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Lautakunnilla ja johtokunnilla on velvollisuus valvoa, että niiden alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Sisäisellä valvonnalla edistetään kuntakonsernin tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Prosessien päivitys ja riskienhallinta

Vuonna 2024 on aloitettu päivittää sisäisen valvonnan prosesseja ja riskikartoitusta kohti kokonaisvaltaisempaa riskienhallintaa. Tavoitteena on integroida nämä prosessit vahvasti osaksi johtamisen ja toiminnan prosesseja. Näin merkittävimmät riskit tunnistetaan, niiden merkitys arvioidaan ja tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet toteutetaan päätöksenteon, prosessien hallinnan ja toiminnan organisoinnin yhteydessä. Riskienhallinta kytketään organisaation strategisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin, jotta kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat tunnistetaan ja niiden riskit saatetaan organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmistaa lakien ja ohjeiden noudattaminen sekä turvata voimavarojen kohdentaminen.

Konsernivalvonta

Konsernivalvonnalla varmistetaan, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, ja että päätösten perustana oleva tieto on riittävää ja luotettavaa. Lisäksi varmistetaan, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Konsernivalvonnasta vastaa hallintosäännössä määritelty konsernijohto. Konserniohjeella ja omistajapoliittisilla linjauksilla tuetaan kuntakonsernin omistajapoliittista ohjausta, kuntastrategian toteutumista, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista sekä tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeella yhtenäistetään tytäryhteisöjen ohjausta, toimintakulttuuria ja käytäntöjä sekä emon ja tytäryhteisöjen välillä että tytäryhteisöjen kesken.

2 TALOUSARVIOESITYS

2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimitelimitäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimitelimitäin. Toimitelimit seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymillään käyttösunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimitelimitäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisössä esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen toimitelimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiossa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäytösopimuksella hankittua omaisuutta.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen.

Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriyttynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollinen on kunnan toimielimen jäsen ja kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnan johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavissa vastuullisessa tehtävässä. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat.

Tilivelvollisten määrittelemineen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu tilivelvollisiin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvollisuus ei tuo esimerkiksi viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin - esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Edellisen organisaatiomuutoksen jälkeen tarkastuslautakunta on määritellyt tilivelvolliset viranhaltijat (28.8.2024 §24), sillä tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuustoon päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki § 2021). Vihdin kunnan organisaatiouudistus astui voimaan 1.5.2024 alkaen. Mikäli merkittävää organisaatiomuutosta ei ole tapahtunut, tilivelvolliset määritellään kunkin vuoden talousarvion yhteydessä vuodeksi kerrallaan. Kuntalain tulkintateoksen (Harjula-Prättälä 2015 s. 821) mukaan tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle.

Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavat toimielimet ja sen jäsenet:		
Kunnanhallitus	Keskusvaalilautakunta	Sivistyslautakunta
Hyvinvointilautakunta	Elinvoimalautakunta	Ympäristölautakunta ja sen katselmusjaosto

Tilivelvollisia ovat seuraavat esittelijät ja viranhaltijat:			
Kunnanjohtaja			
Elinvoiman palvelukeskus			
Elinvoimajohtaja	Liikuntapäällikkö	Elinkeinopäällikkö	Maankäyttöpäällikkö
Kuntaympäristön palvelukeskus			
Tekninen johtaja	Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Tilapäällikkö	Vesilaitoksen johtaja
Ruokapalvelupäällikkö	Johtava rakennustarkastaja	Ympäristöpäällikkö	
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus			

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Varhaiskasvatuspäälikkö	Opetuspäälikkö	Nuorisopäälikkö
Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja			
Konsernin palvelukeskus			
Hallintojohtaja	Talousjohtaja	Henkilöstöjohtaja	Tietohallintopäälikkö
Hallintopäälikkö (keskusvaalilautakunnan sihteeri)			

2.3 Talousarvion ulkopuoliset talouteen vaikuttavat tekijät

Valtionosuusuudistus

Valtionosuusuudistus on merkittävä muutos, joka vaikuttaa kuntien rahoitukseen ja talouden suunnitteluun. Uudistuksen tavoitteena on päivittää kuntien rahoitusjärjestelmä vastaamaan paremmin kuntien uutta roolia erityisesti sote- ja TE-uudistusten jälkeen. Tämä tarkoittaa, että valtionosuuksia jaetaan uudelleen kuntien välillä, jotta ne voivat järjestää lakisääteiset peruspalvelut tasapuolisesti kaikkialla Suomessa.

Uudistuksen myötä kuntien valtionosuuksien laskentaperusteet muuttuvat. Tämä voi johtaa siihen, että osa kunnista saa enemmän valtionosuuksia, kun taas toiset saavat vähemmän. Tavoitteena on kuitenkin varmistaa, että kaikki kunnat pystyvät tarjoamaan peruspalvelut kohtuullisella vero- ja maksurasitteella.

Uudistus pyrkii myös selkeyttämään järjestelmää ja vähentämään päällekkäisyyksiä, mikä parantaa järjestelmän oikeudenmukaisuutta ja tehokkuutta. Valtionosuusuudistuksen vaikutukset eivät kuitenkaan ole välittömiä. Muutokset toteutetaan asteittain, ja siirtymäaika voi olla pitkäkin. Uudistuksen oli tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta, mutta valtionvarainministeriö tiedotti 22.10.2024, että uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin.

Valtionosuusuudistus on laaja ja monivaiheinen prosessi, joka vaikuttaa merkittävästi kuntien talouteen. Se tarjoaa mahdollisuuksia taloudelliseen tehokkuuteen ja oikeudenmukaisempaan rahoitukseen, mutta vaatii myös huolellista suunnittelua ja sopeutumista kunnissa.

Kiinteistöverouudistus

Kiinteistöverouudistus on merkittävä tekijä kuntien talouden suunnittelussa ja sillä on monia vaikutuksia kuntatalouteen. Uudistuksen myötä kiinteistöjen verotusarvot päivitetään vastaamaan paremmin nykyistä hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Tämä johtaa verotusarvojen nousuun, mikä puolestaan kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja. Toisaalta, koska verotusarvot nousevat, kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja on mahdollisesti tarkoitus alentaa, jotta verotuskustannukset eivät nouse tai laske liikaa, jolloin verotus pysyy oikeudenmukaisena. Uudistus pyrkii poistamaan nykyjärjestelmän epätasavertaisuuksia, joissa eri kiinteistöjen ja alueiden verotusarvot eivät ole olleet perustellussa suhteessa toisiinsa.

Uudistus on tarkoitus tuoda myös hallinnollista tehokkuutta. Verotusarvojen päivitys digitalisoidaan ja automatisoidaan, mikä vähentää hallinnollisia kustannuksia ja parantaa verotuksen läpinäkyvyyttä. Tämä tekee verotuksesta selkeämpää ja helpommin ymmärrettävää sekä kuntalaisille että viranomaisille. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuus

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuus on merkittävä muutos, joka vaikuttaa kuntien talouteen ja kiinteistöjen hallintaan. Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Tämä tarkoittaa, että vaikka itse

palvelut siirtyivät hyvinvointialueiden vastuulle, merkittävä osa sote- ja pelastustoimen kiinteistöomaisuudesta jäi kuntien omistukseen.

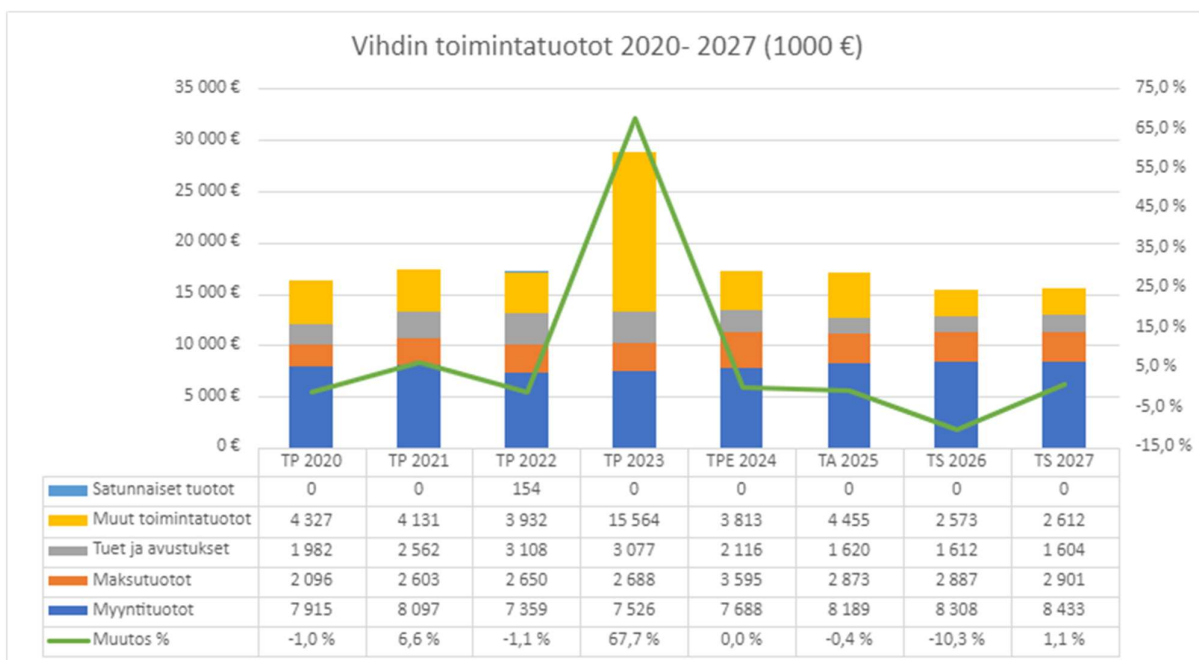
Kunnat ovat veloitettuja vuokraamaan nämä kiinteistöt hyvinvointialueille siirtymäkauden ajaksi, joka kestää vuoteen 2025 asti, mahdollisesti vuoden jatko-optiolla. Siirtymäkauden jälkeen kuntien on yhtiötettävä nämä kiinteistöt, jotta ne voivat toimia kilpailuilla markkinoilla tasavertaisesti yksityisten toimijoiden kanssa. Tämä yhtiöittämisvelvollisuus tuo mukanaan useita taloudellisia ja hallinnollisia haasteita sekä mahdollisuuksia.

Yhtiöittämisen myötä kuntien kiinteistöjen tulot ja menot järjestyvät uudelleen. Kiinteistöistä saadut vuokratulot vähenevät kuntien toimintatuotoista, mutta toisaalta yhtiöittämisen kautta saadut korko- ja osinkotuotot näkyvät kuntien vuosikatteessa. Tämä muutos vaikuttaa myös kuntien ja niiden omistamien yhtiöiden pääomarakenteeseen.

Lisäksi yhtiömuodossa toimiminen voi tuoda mukanaan taloudellista tehokkuutta ja selkeyttää vastuun- ja toimivallanjakoa. Kunnat voivat myös hyötyä varainsiirtoverovapaudesta, joka on ehdotettu koskemaan hyvinvointialueille vuokrattujen kiinteistöjen yhtiöittämistä vuoden 2030 loppuun mennessä. Yhteenvetona sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuus on laaja ja monimutkainen prosessi, joka vaatii kuntien huolellista suunnittelua ja toteutusta. Se tarjoaa kuitenkin mahdollisuuksia taloudelliseen tehokkuuteen ja selkeämpään hallintoon, mikä voi pitkällä aikavälillä hyödyttää sekä kuntia että niiden asukkaita.

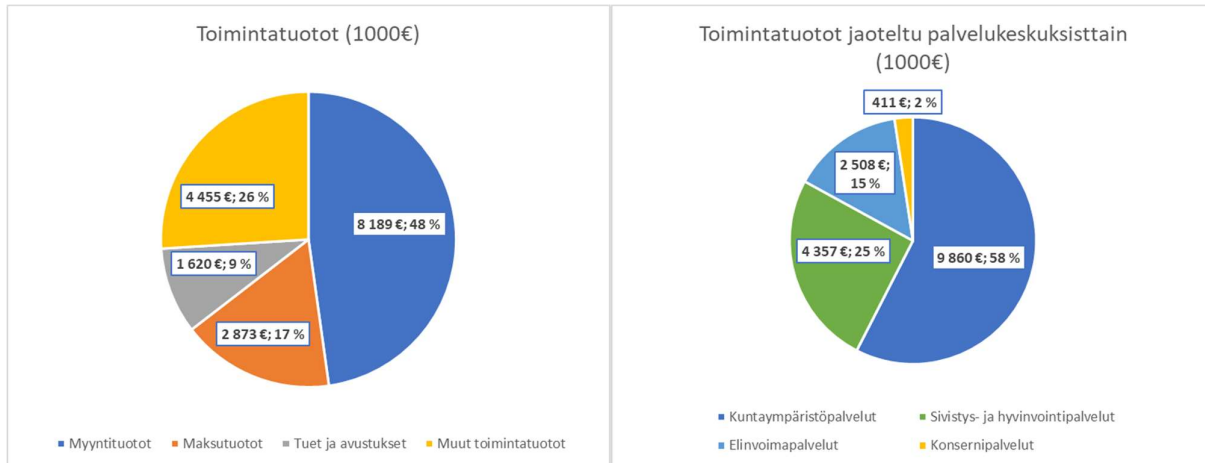
2.4 Talousarvioehdotuksen yhteenveto

2.4.1 Toimintatuotot

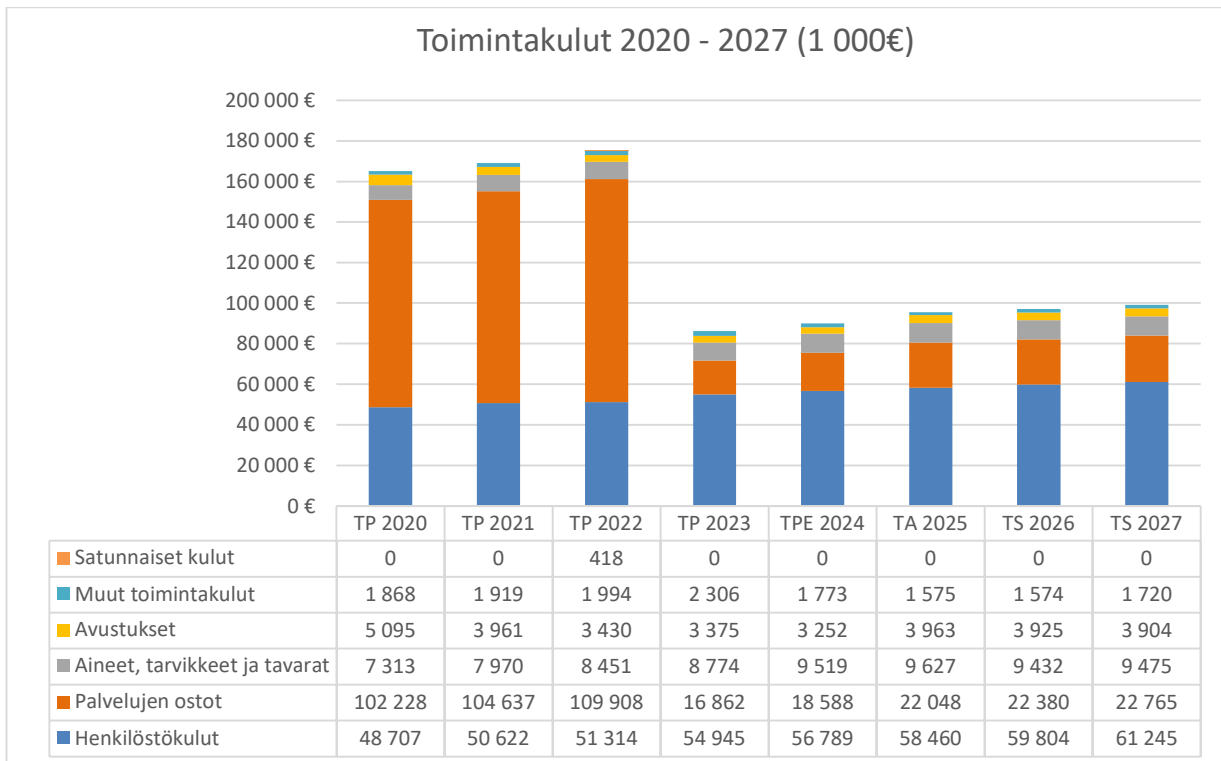

Vuoden 2025 ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2024 talousarvioennusteeseen nähden 75 tuhatta euroa ja laskevat vuoden 2023 tilinpäätökseen 11,719 milj. euroa. Vuoden 2023 toimintatuottojen merkittävää nousua selittänee maakaupat Microsoftin kanssa. Ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2025

on arvioitu olevan yhteensä 17,137 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosille laskua toimintatuotoissa selittänee vuokratulojen väheneminen, kun osana sote-uudistusta kunnat eivät saa enää vuokrata sosiaali-, terveys ja pelastuslaitoksen kiinteistöjä hyvinvointialueille vuodesta 2026 lähtien. Alenemaa vuodelle 2025 on tuet ja avustuksissa, kun osana hallitusohjelmaa ja valtionbudjettia on vähennetty sivistyksen avustuksia ja hanke-määrärahoja ja ELY-vetoisen joukkoliikenteen järjestämistavan seurauksena myös ELY:n joukkoliikenneavustus putoaa. Maksutuotoissa myös vähenemää johtuen, kun maanmyynti tuloissa odotetaan suhdanteiden takia heikompaa tuloa. Myyntituloissa arvioidaan nousua mm. vesihuollon liittymismaksujen korotuksesta ja puunmyyntituloista. Lisäksi osana VIHTA-toimea hulevesimaksujen päätös tulee tehdä viimeistään vuoden 2025 alussa, joka lisää arviolta noin 250 000 eurolla myyntituloja.

2.4.2 Toimintakulut

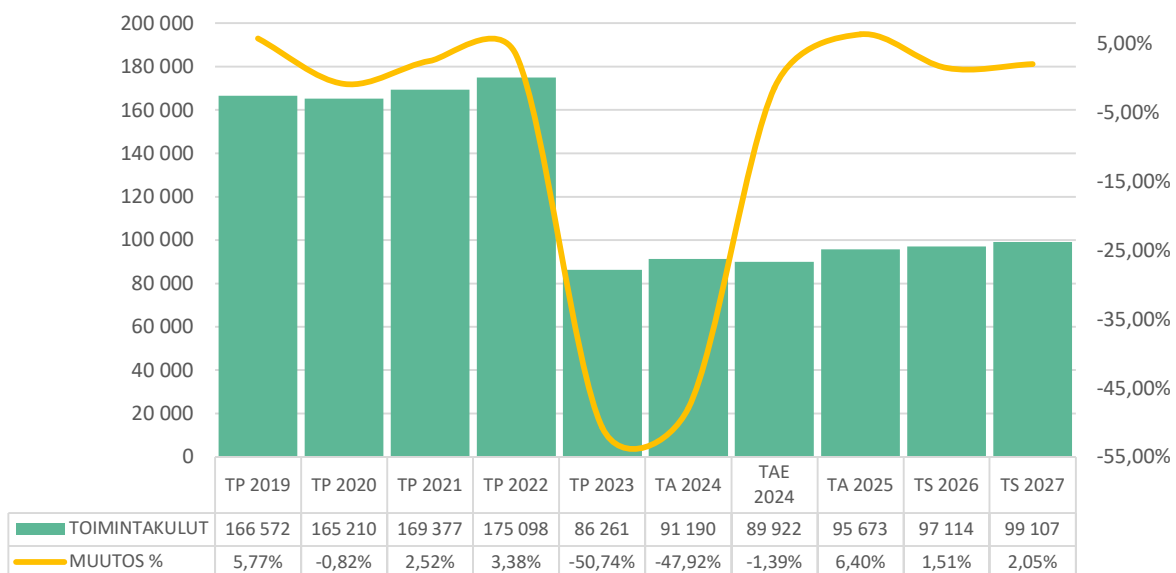

Ulkoiset toimintakulut nousevat vuoden 2024 ennusteeseen nähden 6,3 prosenttia eli 5,7 milj. euroa ja vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden 9,3 milj. euroa. Henkilöstökulut nousevat vuoden 2024 ennusteeseen nähden 1,67 milj. eurolla (2,9 %) ja tilinpäätökseen nähden 3,52 milj. euroa (6,4 %). Palvelujen ostot nousevat ennusteeseen nähden 3,46 milj. euroa (18,6 %) ja vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden 5,19 milj. euroa (30,8 %). Aineet ja tarvikkeet nousevat vuoden 2024 ennusteeseen nähden noin 108 000 euroa (1,1 %) ja vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden noin 853 000 euroa (9,7 %). Avustukset nousevat vuoden 2024 ennusteeseen nähden noin 711 000 euroa (21,9 %) ja vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden noin 588 000 euroa (17,4 %)

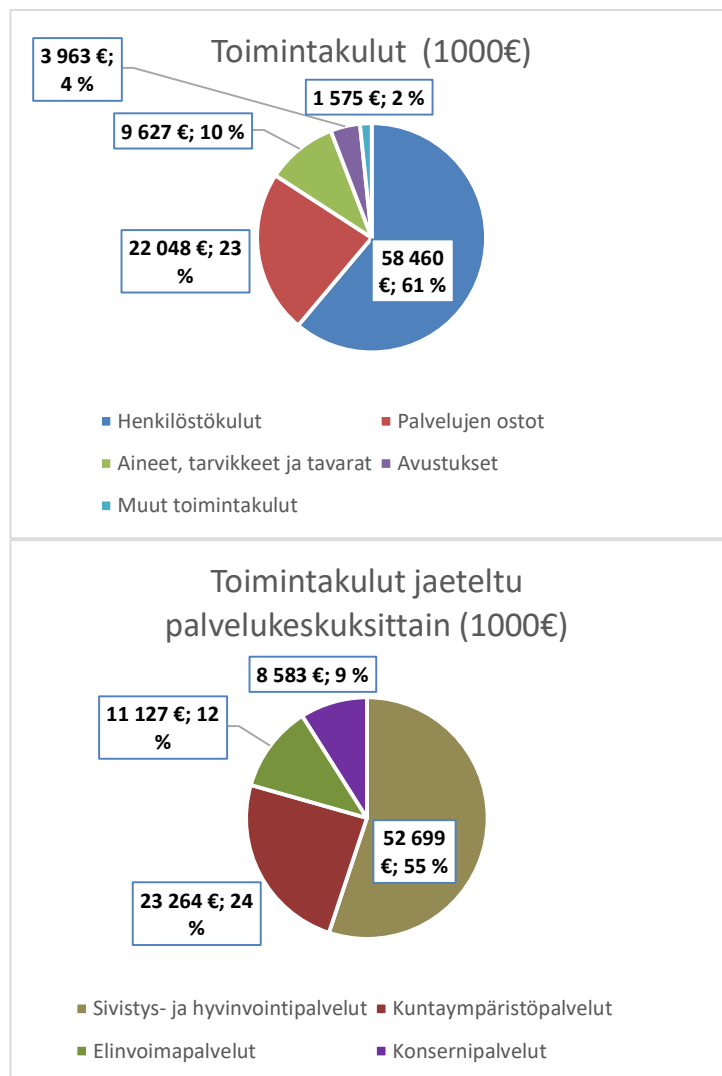
Toimintakulujen lisäystä palvelujen ostoissa selittää TE-uudistus, kun vuodesta 2025 lähtien kunnat hoitavat työllisyyspalvelut valtion sijasta. Vihti kuuluu Kirkkonummen ja Siuntion kanssa yhteiseen työllisyysalueeseen, jossa Kirkkonummi toimii vastuukuntana. Lisäksi palvelujen ostojen lisäystä selittää vuonna 2024 ke- sällä alkanut ELY-vetoinen joukkoliikenteen järjestämistapa. Nykyinen palkkaratkaisu päättyy kesällä 2025 ja uuden palkkaratkaisun osalta on varauduttu henkilöstökuluissa 2,5% korotuksiin. Avustusten nousua selittää työmarkkiantuen kuntaosuuden laajentuminen, jolloin kunnan rahoitus laajenee työmarkkinatuen maksu- osuudessa.

Tilinpäätökseen 2022 verrattaessa on syytä muistaa, että sosiaali- ja terveyspalveluiden osuus näkyi palvelu- jen ostoissa (Perusturvakuntayhtymä Karviaisen maksuosuus) ja tehtävien siirtyessä hyvinvointialueelle vuo- desta 2023 alkaen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä aiheutuneet toimintakulut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle.

Toimintakulujen kehitys 2019 - 2027

Historiallisesti Vihdin toimintakulut ovat kasvaneet maltillisesti vuoteen 2018 asti, jonka jälkeen toimintaku- lut ovat kasvaneet voimakkaasti. Vuoden 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä hy- vinvointialueille järjestettäväksi, toimintakulut vähenivät noin 90 milj. eurolla. Trendi jatkaa kuitenkin HVA- uudistuksen jälkeen samana eli toimintakulut nousevat. Selittävinä tekijöinä on kunta-alan palkkaratkaisu, inflaatio ja siitä johtuva materiaalien ja palveluiden hintojen nousu sekä vuonna 2025 TE-uudistus. Toiminta- kuluja voidaan vähentää tyhjistä tiloista luopumisella. Osana TE-uudistusta työmarkkinatuen kuntaosuus laa- jentui aikaisemmasta, jonka myötä kuntien vastuulla on suurempi osa työmarkkinatuen kuntaosuuden mak- susta. Onnistunut työllisyyspalvelujärjestelmä tai mahdolliset noususuhdanteet laskevat työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Toimintakulujen jaossa yli 60 % on henkilöstökuluja, ja sen jälkeen merkittävin osuus on palvelujen ostoilla. Palvelukeskuksittain 55 % toimintakuluista kohdistuu sivistys- ja hyvinvointipalveluiden alueelle, ja toiseksi eniten, 24 %, kohdistuu kuntaympäristön palvelukeskukseen.

2.4.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero, jonka kunnat vahvistavat vuosittain. Veromenettelystä annetun lain (1558/1995) 91 a § mukaan kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle tuloveroprosentin suuruus viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä osana sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta.

Kuntastrategian vastuullisen taloudenpidon tavoitteena on, ettei kuntaverotuksen taso kasva. Strategian

mukaisesti vuoden 2024 kunnallisveroprosentiksi esitettiin 7,80 %. Vuodelle 2025 esitetään myös 7,80 %. Ennakoitu kunnallisvero tuloveroprosentilla 7,80 % vuodelle 2025 olisi 57,217 miljoonaa euroa ja tuloveroprosentilla 7,90 % 57,885 miljoonaa euroa. Ero olisi noin 668 000 euroa. Yhden veroprosenttiyksikön vaikutus on noin 7,6 miljoonaa euroa.

Kunnallisverotuloihin vaikuttavat ansiotulojen kasvu ja muu taloudellinen kehitys. Kunnallisverotuloa arvioidaan kertyvän vuonna 2025 noin 60,501 miljoonaa euroa, vuonna 2026 63,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 64,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 kunnallisverokertymä oli normaalia korkeammalla tasolla, koska aikaisempien vuosien kunnallisveroja tilittyi vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien jako-osuuksien mukaisesti. Tämä ns. verotuksen häntä katoaa vuodesta 2024 lähtien, mikä selittää vuoden 2024 alenemaa. Palkankorotukset ja paraneva työllisyystilanne vuonna 2025 parantavat vuoden 2025 ja taloussuunnitelmavuosien kunnallisveroennustetta.

Yhteisövero

Verontilityslain 3. kappaleessa määrätään perusteet yhteisöveron tilitykselle. Verovuoden yhteisöverot tilitetään ensin veronsaajaryhmien kesken. Toisin kuin kunnallisverossa, yhteisöveron ryhmäjako-osuudet ovat kiinteitä ja ne otetaan käyttöön heti kalenterivuoden alussa. Ryhmäosuudet muuttuvat vain lainsäädännön kautta. Kuntaryhmän osuudesta tilitetään kuntakohtaiset osuudet, joiden laskenta perustuu verontilityslain 13. §:ään. Kunnan jako-osuus perustuu kahden viimeksi valmistuneen verotuksen keskiarvotietoihin. Yhteisöverojen kuntakohtaisten osuuksien laskennassa huomioidaan kunnassa toimivien yritysten maksamat yhteisöverot (yritystoiminta-erä) ja alueelliset puun kantorahatulot (metsäerä). Suurin osa yhteisöveron tuotosta ohjautuu valtiolle.

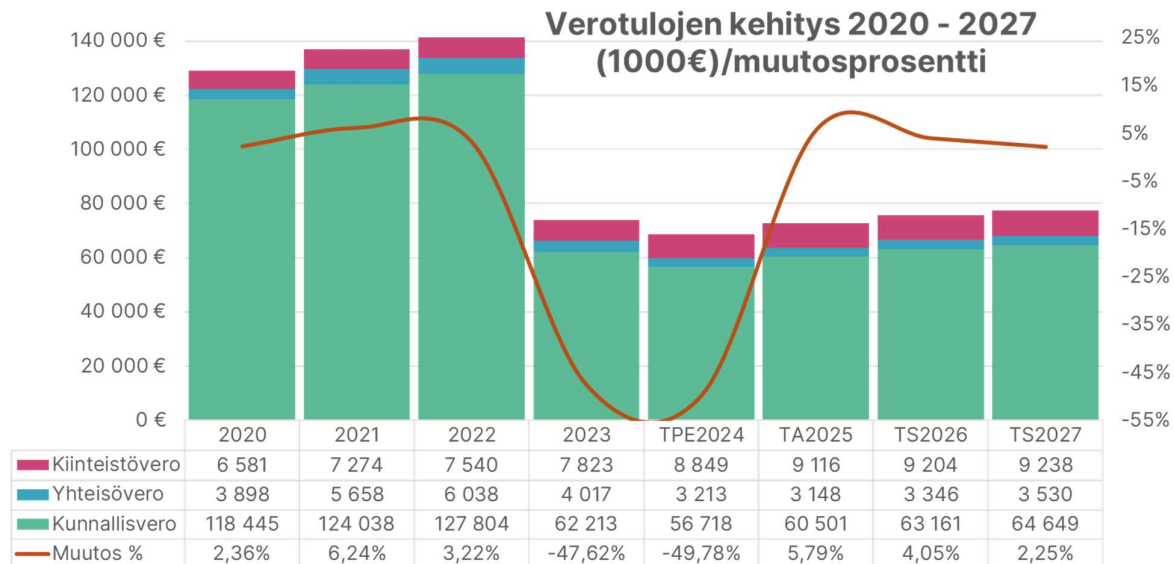
Osana hyvinvointialueuudistusta kuntien yhteisöveron osuutta alennettiin kolmanneksella vuodesta 2023 eteenpäin. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen myötä yhteisöverojen kuntaryhmän jako-osuutta nostettiin 1,25 % vuodelle 2023 osana maksujen alentumisen kompensatiota. Talouskasvun taantuessa on arvioitu, että yhteisövero heikkenee vuonna 2024, mutta talouden elpyessä yhteisöveron osuus nousisi jälleen. Yhteisöveroa arvioidaan vuodelle 2025 Vihdin kunnalle tulevan 3,1 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosille on ennakoitu parempaa yhteisöverokertymää.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Verotuloihin tehtävien muutosten myötä kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna.

Vuodelle 2025 kiinteistöveroja ennakoidaan tulevan 9,1 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosille ennakoidaan kasvua osana kunnan kiinteistöveroselvityksen edetessä ja rakennuskustannusindeksin päivittyessä.

Taloussuunnitelmavuosille kohdistuu kiinteistöverojen osalta epävarmuuksia johtuen kiinteistöverouudistuksesta. Uudistuksen myötä kiinteistöjen verotusarvot päivitetään vastaamaan paremmin nykyistä hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Tämä johtaa verotusarvojen nousuun, mikä puolestaan kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja. Toisaalta, koska verotusarvot nousevat, kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja on mahdollisesti tarkoitus alentaa, jotta verotuskustannukset eivät nouse tai laske liikaa, jolloin verotus pysyy oikeudenmukaisena. Uudistus pyrkii poistamaan nykyjärjestelmän epätasavertaisuuksia, joissa eri kiinteistöjen ja alueiden verotusarvot eivät ole olleet perustellussa suhteessa toisiinsa. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2025	2024	2023	2022
		%	%	%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1	1	1	1
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	0,95	0,95	0,95	0,95
yleinen maapohja	1,30 - 2,00	1,3	1,3	-	-
rakentamaton rakennuspaikka	4,30 - 6,00*	4,3	4,3	4	4
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0	0	0	0
Voimalaitokset	Yläraja 3,1	2,5	2,5	-	-

*Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien (mukaan lukien Vihti) on vähintään sovellettava maapohjan kiinteistöveroprosentti + 3,0 prosenttiyksikköä, enintään kuitenkin 6,00 prosenttia.

2.4.4 Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TPE 2024	TA2025	TS2026	TS2027
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	26 085	26 846	22 967	14 575	17 131	17 474	17 823
Valtionosuuksien tasaus	-1 072	-1 033	-3 695	2 622	2 512	2 562	2 614
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-3 214	-3 252	-3 297	-3 143	-3 143	-3 206	-3 270
Veromenetysten kompensatiot	10 756	13 490	4 188	4 028	2 346	2 393	2 441
Yhteensä	32 555	36 050	20 163	18 082	18 846	19 223	19 607

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

(1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuus-rahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromene-
tysten kompensatio.

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu kunnan järjestämien peruspalveluiden rahoittamiseen. Li-
säksi järjestelmään sisältyy kuntien välisiä verotuloeroja tasaava mekanismi (ns. verotulojen tasausjärjes-
telmä). Kustannusten laskennallinen määrä perustuu järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden
lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asu-
kastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle
maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhtey-
dessä. Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2025
maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2024.

Hyvinvointialueiden aloittaessa kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta katosi sote-tehtäviin kuuluva osa
valtionosuusjärjestelmästä. Näin ollen suurin osa kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä mää-
räytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli
myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaali- ja terveystenonjen ennaltaehkäisyssä, valtion-
osuusjärjestelmään on lisätty vuodesta 2023 uutena kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisä-
osa, joka Vihdin osalta vuodelle 2024 on noin 583 000 euroa. Toinen uusi kriteeri on asukasmäärän kasvuun
perustuva lisä, jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamiin palvelutarpeen lisäyksiin.

Vuonna 2025 peruspalvelujen valtionosuuden, verotulojen tasauksen ja verotulomenetysten kompensatioi-
den yhteismääräksi arvioidaan 21,99 milj. euroa. Opetuksen ja kulttuurin valtionosuuden osalta Vihdin kunta
on nettomaksaja, jonka valtionosuuden miinuseräksi arvioidaan -3,1 milj. euroa. Näin ollen valtionosuuden
netto 2025 on 18,8 milj. euroa, joka on 763 000 euroa enemmän kuin vuoden 2024 ennusteessa ja 1,3 milj.
euroa vähemmän kuin 2023 tilinpäätöksessä.

Työvoimapolveluiden sekä eräiden kotoutumispalveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille vuonna 2025
uudet valtionosuustehtävät. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy nykyistä laajempi vastuu työttömyystur-
van rahoituksesta, joka korvataan kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä. Korvaus ei kuitenkaan ole
täysimääräinen. Muutoksen myötä Vihdin valtionosuus lisääntyy tämän osalta noin 3,4 milj. euroa. Ilman
tätä uutta lakisäateistä tehtävää kunnan valtionosuudet olisivat pienentyneet vuoteen 2024 verrattuna.

Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,4 prosenttia, joka kasvattaa valtionosuuksia. Vuosien
2024-2027 aikana peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään hallitusohjelman mukaisesti indeksikorotuksen
yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys, joka osaltaan hillitsee valtionosuuksien kasvua.

Osana valtion talousarviokäsittelyä tehtiin indeksijäädytyksen lisäksi muutoksia verotukseen mm. ansiotulo-
vähennys poistetaan, joka lisää kuntien verotuloja, mutta vastaavasti vähentää kuntien valtionosuuksien ve-
rotulomenetysten korvauksia vuodelle 2025. Muutos on kunnille arviolta kustannusneutraali.

Lisäksi peruspalveluiden valtionosuuksiin on tehty vähennyksiä perustuen hallituksen valmistelussa oleviin
normikevennyksiin, jossa mm. kuntien perustuen tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutu-
loja lisätään. Vuodelle 2024-2027 kohdistuu edelleen sote-uudistuksesta johtuen pysyvä vähennys.

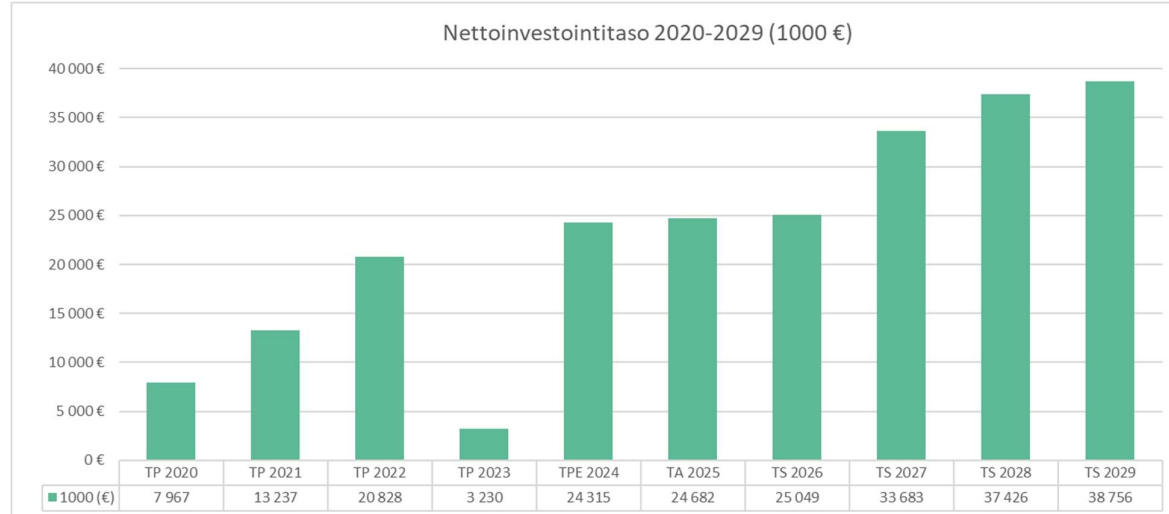
Valtionvarainministeriössä on valmisteilla kuntien valtionosuusuudistus, jossa tavoitteena on päivittää kun-
tien rahoitusjärjestelmä vastaamaan paremmin kuntien uutta roolia erityisesti sote- ja TE-uudistusten jäl-
keen. Tämä tarkoittaa, että valtionosuuksia jaetaan uudelleen kuntien välillä, jotta ne voivat järjestää laki-
säateiset peruspalvelut tasapuolisesti kaikkialla Suomessa.

Uudistuksen oli tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta, mutta valtionvarainministeriö tiedotti
22.10.2024, että uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin.

Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön julkaisemia materiaaleja. Vihdin kunnan valtionosuusarvio perustuu valtiovarainministeriön 23.9.2024 julkaisemiin kuntakohtaisiin painelaskelmiin ja niissä oleviin valtionosuusarvioihin sekä Kuntaliiton 30.9.2024 päivitettyyn kunnan valtionosuuslaskuriin.

2.4.5 Investoinnit

Vihdin kunnan vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2026 - 2029 taloussuunnitelmassa on merkittäviä investointeja, jotka tukevat kunnan tulevien vuosien kehitystä ja kasvua. Vuodelle 2025 merkittävimpiä investointeja ovat Etelä-Nummelan työpaikka-alueen infrastruktuuri 5,8 milj., maa-alueiden ostot 3,0 milj., Pihtisillantie 1,5 milj., VT25 Ukintien liittymä 1,3 milj. kiinteistöjen energiajärjestelmä muutokset 1,3 milj. ja Länsirata 1,0 milj. Yhteensä Vihdin kunnan nettoinvestoinnit ovat 24,6 milj. euroa. Yksityiskohtaisempi tarkastelu ja perustelut investoinneista on talousarvion investointiosassa.

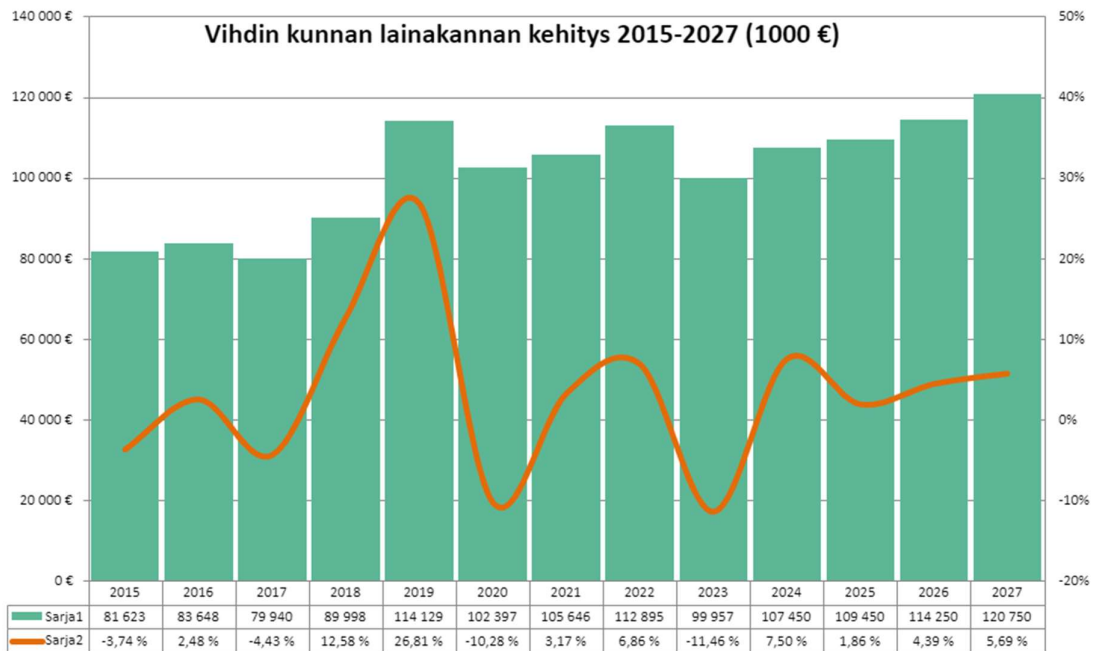
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
MENOT	-23 305 341	-36 201 095	-25 362 250	-25 262 250	-25 629 250	-34 262 500	-38 005 500	-39 335 750
TULOT	20 075 502	830 000	580 000	580 000	580 000	580 000	580 000	580 000
NETTO	-3 229 839	-35 371 095	-24 782 250	-24 682 250	-25 049 250	-33 682 500	-37 425 500	-38 755 750

2.4.6 Rahoitustarpeet

Kunnan lainasalkun kehittyminen

Vihdin kunnan lainakanta tulee kasvamaan merkittävien investointihankkeiden vuoksi. On tärkeää vahvistaa kunnan tulo-rahoitusta, jotta lainakannan kasvua voidaan hidastaa. Noin 15 miljoonan euron investointitaso mahdollistaa sen, että kunnan käyttötaloudesta jää omarahoitusosuutta investointien kattamiseen. Noin 20 miljoonan euron investointitaso on arvio, jonka mukaan Vihti velkaantuu maltillisesti. Tätä suurempi jatkuva investointitaso haastaa rahoituksen tasapainoa.

Vuoden 2025 lähes 25 miljoonan euron investointitaso ja taloussuunnitelmavuosille 2026 ja 2027 suunniteltu yhteensä noin 58,7 miljoonan euron investointitaso tarkoittavat, että kunta joutuu hankkimaan rahoitusta nostamalla vierasta pääomaa eli lainaa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kunnan lainakanta tippui alle 100 miljoonan euron, jossa se viimeksi oli vuonna 2018. Viimeistään vuonna 2025 lainakanta nousee jälleen yli 100 miljoonan euron ja vuonna 2027 sen arvioidaan olevan noin 120 miljoonaa euroa. Investointisuunnitelmavuosina 2028 ja 2029 investointitaso on lähes 40 miljoonaa euroa, mikä on kaksinkertainen Vihdin nykyiseen kestävään investointirahoituksen tasoon verrattuna.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2025 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 15 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan tarkemmin, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousosa (euroa)			
Tarkastuslautakunta	-37 038		
Keskusvaalilautakunta	-121 408		
Kunnanhallitus	-8 278 602	Sitova toimintakate:*	-8 338 602
Sivistyslautakunta	-68 132 739		
Hyvinvointilautakunta	-4 064 768		
Elinvoimalautakunta	3 567 842	Sitova toimintakate:*	2 817 842
Ympäristölautakunta	-1 097 248		
Toimintakate yhteensä	-78 163 961	Sitova toimintakate:*	-78 973 961
Verotulot	72 763 776		
Valtionosuudet	18 845 747		
Korkotulot	320 000		
Muut rahoitustulot	170 200		
Korkokulut	-1 579 654		
Muut rahoituskulut	-399 030		
Rahoitusosa (euroa)			
Investointiosa (netto)	-24 682 250	Sitova investointitaso (netto)**	-25 262 250
Investoinnit ovat sitovia toiminnoittain. Tarkempi erittely investointiosassa			
Antolainasaamisten vähennykset	80 000	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 000 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	300 000	Tulorahoituksen korjauserät	-300 000

* Sitova määräraha on toimintakate. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

**Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta.

2.6 Talouden tasapainotusohjelma VIHTA

Osana vuoden 2024 talousarviota hyväksyttiin VIHTA-ohjelman toimenpiteet vuosille 2024 ja 2025, jossa tavoitellaan 2 miljoonan euron tasapainotusta. Tasapainotus osuu niin käyttötalouteen kuin investointipuo- leen. Asetetut toimet eivät kuitenkaan riitä täysin vastuullisen taloudenpidon tavoitteiden saavuttamiseksi ja siten talouden ja rahoituksen kestävä tasapainon löytämiseksi. Tämän takia on tärkeää, että vuonna 2025 aloitetaan kestävä ja rakenteellisen talouden tasapainotusohjelman työstäminen.

TOIMENPITEEN KU- VAUS	ARVIO KULUSTA 24-25 YHTEENSÄ (€)	VASTUU-YK- SIKKÖ	VAIKUTUKSET JA HUOMIOI- TAVAA	TOTEUMA €
Kirjastoauton inves- tointia ei toteuteta.	500 000	Hyvinvointi- lautakunta	Kirjastoautotoimintaa jatke- taan, mutta suunniteltua kir- jastoauto investointia ei to- teuteta, vaan toimintaa jat- ketaan vanhalla kalustolla.	500 000
Vapaaehtoiset henki- löstösäästöt (talkoo- vapaat)	40 000	Kunnanhallitus	Kannustetaan vapaaehtoisin henkilöstösäästöihin (esimerkiksi talkoovapaiden jatkaminen), kiinnitetään eri- tyistä huomiota huolelliseen henkilöstösuunnitteluun/lo- masuunnitteluun. Edellisessä VIHTA-ohjelmassa säästö oli vuodessa noin 20 000 euroa.	Raportoidaan ti- linpäätyksessä
In-house hankin- noissa kustannuste- hokkaan ratkaisun löytäminen	100 000	Kunnanhallitus	Kunta käyttää noin 1,5 milj. euroa Sarastia Oy:n ja Tiera Oy:n palveluiden hankin- taan. Talous- ja henkilöstö- palveluiden osalta selvite- tään kustannustehokkaam- man ratkaisun löytymistä palveluiden järjestämiseksi vuoden 2024 aikana. Tavoit- eltu säästö vuodesta 2025 alkaen noin 100 000 euroa.	0
Tyhjistä tiloista luo- puminen	100 000	Elinvoima-lau- takunta	Tyhjien tilojen luopumisesta syntyy säästöjä käyttökulu- jen osalta mm. kunnossapi- don ja energian osalta. Ta- voitellaan 150 000 euron säästöä kahdelta vuodelta.	Raportoidaan ti- linpäätyksessä

Tukipalveluiden tuottaminen kuntakonsernin sisällä	40 000	Kunnanhallitus	Selvitetään vuoden 2024 aikana voidaanko tuottaa kuntakonsernintukipalveluita sisäisesti, jolloin vähennetään ulkopuolisia kuluja kuntakonsernin ulkopuolelle. Tavoiteltu nettosäästö 20 000 euroa vuodessa.	0
Strategiset henkilöstölisäykset vähentämään palvelujen osvoja	50 000	Elinvoima-lautakunta	Infra- ja tukipalvelut selvittävät vuoden 2024 aikana kunnan oman sähkömiehen ja putkimiehen rekrytointia. Tavoitellaan nettosäästöä 50 000 euroa vuosittain	0

TOIMENPITEEN KUVAUS	ARVIO TU- LOSTA 24-25 YH- TEENSÄ (€)	VASTUU- YKSIKKÖ	VAIKUTUKSET JA HUOMIOITAVAA	TOTEUMA €
Voimalaitosveron määrittäminen kiinteistöveroihin	***	Kunnanhallitus	Asetetaan voimalaitos tulojen leväisyyden hankkeita varten. Laskennallinen tuloarvio verosta on noin 15 % investointiarvosta.	0
Tyhjistä tiloista luovuttaminen myynnillä	200 000	Elinvoima-lautakunta	Tyhjistä tiloista luovutetaan myyntiohjelman mukaisesti suunnitelmassa. Arvioitu tulo noin 200 000 euroa kohdevuosilta.	80 000
Tilavuokrien ja vastikkeettomien vuokratilojen tarkastus	200 000	Elinvoima-lautakunta	Tarkistetaan ulkoiset tilavuokrat ja vastikkeettomat tilat. Tähdätään noin 100 000 euron vuosittaiseen tulolisäykseen.	0
Kiinteistöveroselvitys	100 000	Elinvoima-lautakunta	Rakennustietojen tarkistustyö lisää kunnan kiinteistöverotuloja, samalla kun vanhojen rakennusten tarkistettujen, oikeat tiedot palvelevat lupien valmistelutyötä. Kiinteistöjen tietojen selvittäminen parantaa osaltaan myös maanomistajien tasapuolista kohtelua. Tähdätään vuosittain noin 50 000 euron kiinteistöverotulon lisäykseen	Raportoidaan tilinpäätöksessä

Sotekiinteistöjen myynti tai yhtiöittäminen	***	Kunnanhallitus	Hyvinvointialueella on oikeus ja velvollisuus vuokrata kuntien sotetoimitilat kolmella vuodella ja yhden vuoden optiolla HVA-uudistuksen siirtymäkauden aikana. Siirtymäkauden aikana kunnilla ei ole toimitilojen yhtiöittämisvelvollisuutta. Siirtymäkauden jälkeen kuntien on yhtiötettävä omistamansa hyvinvointialueille vuokrattavat sotetoimitilat. Sote-toimitilojen osalta Vihdissä on edistettävä myyntiä tai pyrkiä tekemään toimitilayhtiö kuntakonserniin. Tuotto ja säästö riippuu mallista, millä edetään.	0
Hulevesimaksun käyttöönotto	250 000	Elinvoima-lautakunta	Infra- ja tukipalvelut selvittävät vuoden 2024 aikana hulevesimaksujen käyttöönottoa kompensoimaan hulevesijärjestelmän suunnittelusta, rakentamisesta sekä kunnossapidosta syntyviä kuluja. Arvioitu tulo vuosittain 250 000 euroa.	0

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten teiden. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisessä. Käyttötalousoissa on esitelty toimielimien ja tulosalueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2025-2027, palvelujärjestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimintaan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalousojen taulukoiden lukuohje

TP 2023 = edellisvuoden tilinpäätös

MTA 2024 = vuoden 2024 muutettu talousarvio

TAE 2024 = vuoden 2024 talousarvioennuste syyskuun tilanteesta

LTK 2025 = lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2025

TA 2025 = valtuuston päättämä talousarvio 2025

TS 2026-2027 = taloussuunnitelmavuodet 2026-2027

3.1 Keskusvaalilautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	51 950	200 000	103 728	31 080	31 080	31 080	31 080	30 925	30 770
MYYNITUOTOT	51 950								
TUET JA AVUSTUKSET		200 000	103 728	31 080	31 080	31 080	31 080	30 925	30 770
TOIMINTAKULUT	-68 008	-186 279	-189 824	-153 797	-152 488	-152 488	-152 488	-154 252	-156 059
HENKILÖSTÖKULUT	-38 388	-121 218	-140 656	-94 797	-93 488	-93 488	-93 488	-94 496	-95 528
PALKAT JA PALKKIOT	-34 811	-106 086	-123 834	-84 756	-83 585	-83 585	-83 585	-84 428	-85 292
HENKILÖSIVUKULUT	-3 577	-15 132	-16 822	-10 041	-9 903	-9 903	-9 903	-10 068	-10 236
PALVELUJEN OSTOT	-11 207	-46 662	-29 456	-44 000	-44 000	-44 000	-44 000	-44 663	-45 343
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12 886	-7 324	-10 714	-9 200	-9 200	-9 200	-9 200	-9 293	-9 388
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 527	-11 075	-8 998	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800
TOIMINTAKATE	-16 058	13 721	-86 096	-122 717	-121 408	-121 408	-121 408	-123 327	-125 289

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	51 950	200 000	103 728		31 080	31 080	31 080
TOIMINTAKULUT	-62 049	-177 228	-177 317	-95 732	-148 297	-146 988	-146 988
TOIMINTAKATE	-10 099	22 772	-73 589	-95 732	-117 217	-115 908	-115 908

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -121 408 €. Ulkoinen kehys on -95 732 € ja talousarvioesitys -115 908 €, ylitys kehykseen nähden 20 176 €.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

Kunta- ja aluevaalit pidetään yhtä aikaa huhtikuussa 2025. Yhteisvaalit nostavat toimintakuluja. Aluevaalien osalta saadaan tukea, mutta kuntavaalit kunnan tulee järjestää ilman valtion tukea.

3.2 Tarkastuslautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-31 678	-34 338	-34 238	-37 168	-37 038	-37 038	-37 038	-37 652	-38 282
HENKILÖSTÖKULUT	-7 705	-10 038	-10 038	-9 389	-9 259	-9 259	-9 259	-9 259	-9 259
PALKAT JA PALKKIOT	-7 120	-9 500	-9 500	-9 000	-8 875	-8 875	-8 875	-8 875	-8 875
HENKILÖSIVUKULUT	-585	-538	-538	-389	-384	-384	-384	-384	-384
PALVELUJEN OSTOT	-23 974	-24 200	-24 200	-27 779	-27 779	-27 779	-27 779	-28 393	-29 023
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		-100							
TOIMINTAKATE	-31 678	-34 338	-34 238	-37 168	-37 038	-37 038	-37 038	-37 652	-38 282

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTAKULUT	-30 731	-33 638	-33 538	-34 579	-36 468	-36 338	-36 338
TOIMINTAKATE	-30 731	-33 638	-33 538	-34 579	-36 468	-36 338	-36 338

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -37 038 €. Ulkoinen kehys on -34 579 € ja talousarvioesitys -36 338 €, ylitys kehykseen nähden 1 759 €.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä. Kunnan tilintarkastusyhteisö vaihtui kilpailutuksen tuloksena vuonna 2021. Kilpailutuksen perusteella tehty tilintarkastuksen sopimus kattaa kalenterivuodet 2021-2024 (lisäksi optio 1 vuosi).

3.3 Kunnanhallitus

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTA-TUOTOT	2 005 544	386 000	351 639	380 053	380 053	380 053	380 053	380 354	380 687
MYYNITUOTOT	445 102	56 000	37 791	47 053	47 053	47 053	47 053	47 759	48 476
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET	1 033 066	270 000	257 848	270 000	270 000	270 000	270 000	268 650	267 307
MUUT TOIMINTA-TUOTOT	527 377	60 000	56 000	63 000	63 000	63 000	63 000	63 945	64 904
TOIMINTAKULUT	-10 953 524	-7 077 547	-6 764 214	-8 690 973	-8 658 655	-8 658 655	-8 658 655	-8 861 550	-9 018 004
HENKILÖSTÖKULUT	-3 129 448	-2 291 688	-2 282 708	-4 032 587	-4 000 269	-4 000 269	-4 000 269	-4 078 262	-4 157 941
PALKAT JA PALKKIOT	-2 463 315	-1 769 579	-1 763 538	-1 978 971	-1 951 630	-1 951 630	-1 951 630	-1 995 665	-2 040 792
HENKILÖSIVUKULUT	-666 133	-522 109	-519 170	-2 053 616	-2 048 639	-2 048 639	-2 048 639	-2 082 597	-2 117 149
PALVELUJEN OSTOT	-4 839 381	-4 413 747	-4 048 476	-4 113 021	-4 113 021	-4 113 021	-4 113 021	-4 236 086	-4 310 978
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-192 075	-58 580	-172 171	-177 500	-177 500	-177 500	-177 500	-179 337	-181 220
AVUSTUKSET	-1 693 069	-27 000	-23 497	-57 000	-57 000	-57 000	-57 000	-57 000	-57 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 099 551	-286 532	-237 362	-310 865	-310 865	-310 865	-310 865	-310 865	-310 865
TOIMINTAKATE	-8 947 981	-6 691 547	-6 412 575	-8 310 920	-8 278 602	-8 278 602	-8 278 602	-8 481 196	-8 637 317

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	2 003 836	386 000	351 639	387 500	380 053	380 053	380 053
TOIMINTAKULUT	-10 452 944	-6 847 251	-6 533 918	-8 563 247	-8 432 439	-8 400 121	-8 400 121
TOIMINTAKATE	-8 449 108	-6 461 251	-6 182 279	-8 175 747	-8 052 386	-8 020 068	-8 020 068

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -8 278 602 €. Ulkoinen kehys on -8 175 747 € ja talousarvioesitys -8 020 068 €, alitus kehykseen nähden 155 679 €. Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -8 278 602 € - 60 000 € = -8 338 602 €.

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, asuntopolitiikasta, viestinnästä, tietohallinnosta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä. Organisaatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat kuuluvat konsernin palvelukeskukseen.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan merkittävimmät muutokset kohdistuvat talous- ja henkilöstöpalveluihin. Yksiköissä on aloitettu valmistelu laskenta- ja palkanlaskentapalveluiden palauttamisesta pois Sarastia Oy:ltä takaisin kunnan itsensä tuotettavaksi. Valmistelutyö jatkuu vuonna 2025 ja uuden järjestämistavan on tarkoitus aloittaa täydessä kokonaisuudessa toimintansa vuoden 2026 alusta lähtien. Talousarvioesityksessä on huomioitu uudet henkilöstöresurssit ja päällekkäiskustannukset nykyisen palvelutuottajan kanssa. Kokonaisuudessaan uuden järjestelmän käyttöönottokustannuksiin ja päällekkäiseen palvelutuotantoon on varauduttu yhteensä 250 000 eurolla, jotka jakautuvat niin käyttötalouden kuin investointien puolelle.

Vuoden 2025 strategisina painopisteinä ovat talouden tasapainotusohjelma VIHTA-ohjelman seuranta sekä rakenteellisen ja kestävä talouden tasapainotoimenpiteiden suunnittelu ja täytäntöönpanon aloittaminen. Tämän lisäksi viedään voimakkaasti eteenpäin henkilöstöohjelman toimenpiteitä, joilla vahvistetaan henkilöstön pitovoimaa ja vetovoimaa. Nykyinen valokuituhanke viedään hallitusti päätökseen ja suunnitellaan mahdollisia uusia teknistaloudellisesti nopeita yhteyksiä sekä kehitetään sähköisiä palveluita.

3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 548 972	386 000	351 639	380 053	380 053	380 053	380 053	380 354	380 687
TOIMINTAKULUT	-9 845 405	-7 077 547	-6 764 214	-8 690 973	-8 658 655	-8 658 655	-8 658 655	-8 861 550	-9 018 004
TOIMINTAKATE	-8 296 433	-6 691 547	-6 412 575	-8 310 920	-8 278 602	-8 278 602	-8 278 602	-8 481 196	-8 637 317

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Konsernipalvelut huolehtivat koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, joihin kuuluvat hallinnon, talouden, henkilöstön, tietohallinnon ja viestinnän palvelut, kehittäminen sekä investointien ja hankinta-asioiden koordinointi. Konsernipalvelut vastaavat myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta sekä viraston asiakaspalvelusta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä. Konsernipalveluiden henkilöstö koostuu keskitettyjen yleishallinnon, hankintojen, talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallinnon ja kehittämisen sekä viestinnän tehtävissä työskentelevistä.

Hallintopalvelut huolehtivat keskitetysti kunnan yleishallinto- ja demokratiapalveluista, asianhallinnasta, kirjaamosta, arkistosta, kunnanviraston asiakaspalvelusta sekä osallisuuden kehittämisestä. Hallintopalvelut tukevat yksiköitä keskitetysti julkisiin hankintoihin liittyvissä kokonaisuuksissa ja vastaavat vaalien järjestämisestä. Vuoden 2024 aikana konsernipalveluissa tehtiin kehittämistoimenpiteitä kunnan hankintojen kehittämiseksi. Kehittämistyötä on tavoitteena jatkaa edelleen vuonna 2025. Vuoden 2024 organisaatiouudistuksen yhteydessä konsernipalveluihin lisättiin viestinnän ja markkinoinnin palvelut, samanaikaisesti kun joukkoliikenteen, maahanmuuton ja työllisyyden palvelut siirtyivät muihin palvelukeskuksiin. Organisaatiouudistuksen tuomat muutokset on huomioitu vuoden 2025 talousarviossa. Vuoden 2025 talousarviossa on niin ikään huomioitu kunta- ja aluevaalit sekä valtuustokauden vaihtumiseen liittyvät koulutukset.

Sarastia Oy:ltä ostetaan palkanlaskenta-, maksuliike- ja kirjanpitolpalvelut. Sarastian palveluiden kustannukset vuodelle 2025 arvioidaan olevan noin 99 922 euroa (17%). Sarastia Oy:ssä on meneillään lukuisia palveluiden asiakaslähtöisyyteen, tehokkuuteen ja digitalisaatioon liittyviä kehityshankkeita, joiden tulokset näkyvät myönteisesti hinnoissa. Mikäli kehitys jatkuu suunnitelmien mukaisesti, hintoja voidaan laskea seuraavan kerran 1.7.2025 alkaen. Pidemmällä aikajänteellä hintoihin kohdistuu kuitenkin nousupainetta tuotantokustannusten noustessa. Hintojen laskusta huolimatta palvelun laadun takia Vihdissä valmistellaan laskenta- ja palkanlaskentatehtävien takaisin ottamista kokonaan täysimääräisesti vuodesta 2026 eteenpäin. Vuoden 2024 ja 2025 aikana kilpailutetaan järjestelmätoimittaja ja vuoden 2025 aikana valmistellaan laskenta- ja palkkahallinnon prosesseja, niin että uusi järjestämistapa voidaan ottaa käyttöön vuoden 2026 alussa. Muutoksen seurauksena tarkoituksena on kehittää laskenta- ja palkkapalveluiden toimintaa entistä enemmän laadullisesti ja taloudellisesti järkevämmäksi.

Vuonna 2025 talouspalveluissa pyritään koordinoimaan tiedolla johtamisen kehittämistä sekä kestävän ja rakenteellisen talouden tasapainotusohjelman työstämistä. Tavoitteena on keskittyä erityisesti rakenteellisiin prosesseihin, jotka parantavat palveluiden tuottamista ja auttavat palvelukeskuksia rakentamaan suoritteita, jotka selventävät ja avaavat peruspalveluiden toimintalogiikkaa. Tämä mahdollistaa taloudellisten kustannusten ja tuotto-odotusten tarkemman seurannan sekä niukkojen resurssien järkevän käytön. Tämän avulla tähdätään luomaan taloudellisesti kestävä ja tehokas palvelujärjestelmä, joka pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Henkilöstöpalveluiden tehtävä on tukea ja ohjata esihenkilöitä ja henkilöstöä henkilöstöhallinnon asioissa, kuten palvelussuhteen elinkaareen prosesseissa, sekä tuottaa henkilöstöpalveluita yhteistyössä palvelukeskuksien kanssa. Henkilöstöpalveluissa valmistaudutaan tulevaan talous- ja henkilöstöpalveluiden kilpailutukseen tarkastelemalla omia prosesseja. Tämä työskentelymuoto tukee myös yksikön henkilöstövaihdoksia ja toimii perehdytyksen keinona. Henkilöstöpalveluiden roolia tuodaan vahvemmin esille yhtenä

konsernipalveluiden vastuualueena palvelukeskuksien suuntaan. Markkinoinnin ja viestinnän tehtävä on tukea kuntastrategian ja kunnan kehittämisen tueksi laaditun kasvuohjelman toteutumista. Lisäämme kunnan kiinnostavuutta matkailu- ja asuinpaikkakuntana, työmarkkinoilla sekä yrittäjien keskuudessa. Kuntalaisille suunnattu ajankohtaisviestintä vastaa asukkaiden tiedontarpeeseen: kerromme kunnan toiminnasta sekä luomme väyliä, joiden kautta vihtiläiset voivat osallistua ja vaikuttaa siihen, mitä kunnassa tapahtuu.

Tietohallinnon vastuulla on johtaa ja kehittää kunnan tietohallintoa ja tietoteknisiä palveluita. Tietohallinnossa johdetaan yhteistyötä tietoteknisten palveluiden palvelutoimittajien kanssa ja varmistetaan palvelusopimusten riittävä taso palveluiden järjestämiseen tavoitellulla tasolla. Tiedonhallintamallin jatkuvaa kehittämistä tehdään yhteistyössä tiedonhallinnan asiantuntijan ja kunnan eri osa-alueiden ja toimintaprosessien vastuullisten kanssa.

Tietohallintopalvelut tuotetaan pääsääntöisesti ulkoisten palvelutarjoajien toimesta ja kunnan oma organisaatio on hyvin pieni, koostuen tietohallintopäälliköstä, kahdesta kokoaikaisesta ja yhdestä osa-aikaisesta asiantuntijasta. Kunnan tietohallinto keskittyy tietohallinnon strategiseen ja taktiseen johtamiseen sekä tietohallinnon palveluiden ja kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseen tukeutuen palvelutoimittajien osaamiseen ja palveluihin. Keskeinen tietohallinnon tehtävä on kunnan tietoteknisten palveluiden jatkuvuudenhallinta. Tietohallinto seuraa toimialaansa liittyviä uhkia ja riskejä yhdessä kunnan muun varautumisenhallinnan kanssa. Kunnan tietohallinto toimii yhteistyössä valtakunnallisten toimijoiden kanssa, esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kyberturvallisuuskeskuksen sekä Tieran Oy:n ja muiden palveluntuottajien kanssa.

Tietohallinto osallistuu kuntien kanssa tehtävään tietohallintoyhteistyöhön sekä osaamisen kehittämiseen ja jakamiseen parhaiden tietohallinnon käytäntöjen, palvelujohtamisen ja tietohallinnon johtamismallien osalta. Vuonna 2025 tietohallinnon palvelutuotannon osalta keskeisenä toimenpiteenä on varautuminen mahdolliseen inhouse-lainsäädännön muuttumiseen.

3.4 Sivistyslautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 722 554	3 946 100	3 542 389	3 765 183	3 765 207	3 765 207	3 765 207	3 789 700	3 814 574
MYYNTITUOTOT	1 558 388	1 372 000	1 327 961	1 452 150	1 452 150	1 452 150	1 452 150	1 473 933	1 496 041
MAKSUTUOTOT	1 383 627	1 471 200	1 307 485	1 427 600	1 427 600	1 427 600	1 427 600	1 434 736	1 441 909
TUET JA AVUSTUKSET	1 750 992	1 102 900	903 134	885 433	885 457	885 457	885 457	881 031	876 624
MUUT TOIMINTATUOTOT	29 547		3 809						
TOIMINTAKULUT	-71 990 718	-71 449 192	-71 635 834	-72 721 433	-71 873 548	-71 897 946	-71 897 946	-72 982 336	-74 118 260
HENKILÖSTÖKULUT	-41 297 688	-40 017 235	-40 688 677	-41 605 568	-40 998 097	-41 022 495	-41 022 495	-41 997 835	-43 021 961
PALKAT JA PALKKIOT	-33 436 002	-32 433 452	-33 027 939	-34 783 259	-34 275 272	-34 295 792	-34 295 792	-35 112 457	-35 970 059
HENKILÖSIVUKULUT	-7 861 686	-7 583 783	-7 660 738	-6 822 309	-6 722 825	-6 726 703	-6 726 703	-6 885 378	-7 051 902
PALVELUJEN OSTOT	-13 026 094	-13 325 260	-13 116 310	-13 005 648	-13 006 074	-13 006 074	-13 006 074	-13 089 049	-13 174 106
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 672 165	-1 361 283	-1 347 433	-1 356 431	-1 356 431	-1 356 431	-1 356 431	-1 382 506	-1 409 247
AVUSTUKSET	-1 372 076	-1 304 500	-1 042 500	-1 162 500	-1 162 500	-1 162 500	-1 162 500	-1 162 500	-1 162 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 622 695	-15 440 914	-15 440 914	-15 591 286	-15 350 446	-15 350 446	-15 350 446	-15 350 446	-15 350 446
TOIMINTAKATE	-67 268 164	-67 503 092	-68 093 445	-68 956 250	-68 108 341	-68 132 739	-68 132 739	-69 192 636	-70 303 686

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	4 722 505	3 946 100	3 542 389	3 996 100	3 765 183	3 765 207	3 765 207
TOIMINTAKULUT	-50 903 372	-49 308 985	-49 495 627	-50 700 403	-50 461 429	-49 613 544	-49 637 942
TOIMINTAKATE	-46 180 867	-45 362 885	-45 953 238	-46 704 303	-46 696 246	-45 848 337	-45 872 735

Hankkeiden osuus

	TP 2023	TA 2024	Ennuste 2024	LTK TA 2025	TA 2025
Opetus					
Toimintatuotot	1 098 905	924 900	706 746	796 664	796 688
Toimintakulut	-1 586 276	-1 161 933	-1 187 242	-1 150 219	-1 150 217
Toimintakate	-487 371	-237 033	-480 496	-353 555	-353 529
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	234 280	166 000	234 680	76 769	76 769
Toimintakulut	-363 205	-209 402	-293 350	-104 353	-102 907
Toimintakate	-128 925	-43 402	-58 670	-27 584	-26 138
Yhteensä					
Toimintatuotot	1 333 185	1 090 900	941 426	873 433	873 457
Toimintakulut	-1 949 481	-1 371 335	-1 480 592	-1 254 572	-1 253 124
Toimintakate	-616 296	-280 435	-539 166	-381 139	-379 667

Toiminnan kuvaus

Sivistyslautakunnan sitova toimintakate talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -68 132 739 €. Ulkoinen kehys on -46 704 303 € ja talousarvioesitys -45 848 337 €, alitus kehykseen nähden 823 511 €.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää. Palvelukeskus jakautuu kahden lautakunnan alaistuuteen; sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan. Väestöennusteet ja niiden vaikuttavuus peruspalvelujen tuottamisen palveluverkkoon sekä palveluiden sisältöön otetaan huomioon lautakunnan alaisessa toiminnassa.

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta. Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnan peruspalveluja, jotka luovat toiminnallaan perustan hyvälle, tasapainoiselle ja aktiiviselle elämälle.

Kasvukunnassa sivistyspalveluilla on merkittävä rooli peruspalvelujen tuottajana.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden strategisena tavoitteena on tuottaa kuntalaisille lähipalveluja. Käytännössä tavoite tarkoittaa opetuksen osalta sitä, että oppilaat saavat tarvitsemasta tuen koulunkäyntiinsä lähikoulussaan. Varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatusta pyritään tarjoamaan lähipalveluna, maantieteellisesti mahdollisimman läheltä kotia.

Opetuksen tulosalueen erityisenä strategisena tavoitteena on lasten erilaisten harrastusmahdollisuuksien lisääminen ja liittäminen joustavasti osaksi koulupäivää. Sivistyslautakunnan toimintojen osuus lapsiystävällisen kuntatunnustuksen sisällöissä on merkittävä. Lautakunnan toiminnot muodostavat toimintasuunnitelmassa ja arvioinnissa merkittävän toiminnallisen osuuden.

3.4.1 Opetuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTA-TUOTOT	2 709 987	2 378 700	2 008 389	2 239 764	2 239 788	2 239 788	2 239 788	2 255 384	2 271 284
TOIMINTAKULUT	-44 513 166	-46 627 506	-46 987 717	-47 748 671	-47 149 241	-47 173 639	-47 173 639	-47 846 485	-48 560 647
TOIMINTAKATE	-41 803 178	-44 248 806	-44 979 328	-45 508 907	-44 909 453	-44 933 851	-44 933 851	-45 591 101	-46 289 363

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnassa on 10 alakoulua (vuosiluokat 1-6), kaksi yläkoulua (vuosiluokat 7-9), kaksi yhtenäiskoulua, yksi ruotsinkielinen alakoulu ja yksi lukio. Opetushenkilöstöön kuuluu noin 300 opettajaa, yhdeksän rehtoria ja noin 90 kouluohjaajaa. Lukuvuoden 2024-2025 tuntikehys perusopetuksessa on 6409,3 vuosiviikkotuntia (vvt) ja lukiossa on tarjolla 685 kurssia. Lukuvuoden 2025-2026 tuntikehys ja kurssimäärä säilyvät ennallaan. Alakoulujen oppilasmäärä vähenee noin 90 oppilaalla, mutta tuntikehystä ei vähennetä oppilaiden tuntimäärien lisääntymisen vuoksi.

Kunnanvaltuusto päättää kouluverkosta ja lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mutta maahanmuuttajien ja kehitysvammaisten lasten opetus järjestetään erikseen. Kehitysvammaisten lasten opetus on Kuoppa-Nummen koulussa. Erityisen tuen oppilaille etsitään sopivin luokkamuoto ja koulu yhdessä huoltajien kanssa.

Lukuvuonna 2024-2025 Nummelanharjun koulussa on yksi valmistava luokka yläkouluikäisille nuorille. Valmistavan luokan palkkakuluja ei ole huomioitu sivistystoimialan budjetissa, koska oppilaiden määrä selviää vasta talousarvion päättämisen jälkeen. Luokassa työskentelee yksi opettaja ja yksi koulunkäynnin ohjaaja.

Vihdin lukiossa on noin 550 opiskelijaa ja sisäänpääsykeskiarvo on 7,4. Henkilökuntaan kuuluu noin 30 opettajaa, kaksi opinto-ohjaajaa, rehtori, apulaisrehtori ja opintosihtööri. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärät tilastoidaan 20.9.2024.

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä toisen asteen koulutus on maksutonta, ja Vihdin lukiossa kaikki opiskelijat saavat ilmaiset oppimateriaalit ja -välineet. Lukion uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021 ja uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-ohjausta ja oppimisen tukea sekä mahdollistettava rajattomat ylioppilaskokeiden uusinnat. Tämä aiheuttaa kustannuksia koulutuksen järjestäjälle. Maksuttomuus koskee opiskelijoita, jotka ovat aloittaneet lukion syksyllä 2021 tai myöhemmin.

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen ja erityisopetukseen lukion aikana. Lukiolain perusteella lukioon perustetaan erityisopettajan virka 1.8.2025 alkaen. Osa oppilaista tarvitsee tehostettua henkilökohtaista opintaaohjausta perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen. Tämä ohjaus annetaan 8. ja 9.

vuosiluokilla ja se kohdistuu noin 17 % oppilaista, mikä edellyttää uuden opinto-ohjaajan viran perustamista perusopetukseen.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa on muutettu. Vuosiluokilla 1-2 äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Vuosiluokilla 3-6 äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Muutokset tulevat voimaan asteittain 1.8.2025 alkaen. Tuntikehystä ei tarvitse kasvattaa, koska lisäykset katetaan alakoulujen oppilasmäärän vähenemisellä. Sivistyslautakunta hyväksyy paikallisen tuntijaon keväällä 2025.

Opetuspalveluiden talousarvioon on lisätty vakituinen erityisohjaajan tehtävä 1.8.2025 alkaen Kuoppanummen ja Nummelanharjun kouluille. Tehtävää on aiemmin hoidettu hankerahalla, joka päättyy 31.7.2025.

Erityisopetuksen kehittäminen on suuren muutoksen kohteena. Lukuvuoden 2024-2025 työ keskittyy 1.8.2025 voimaan astuvan tuen lainsäädännön muutoksen valmisteluun. Kolmiportainen tuki muuttuu ennakkoivaksi ja oppilaskohtaiseksi tueksi. Ennakoivaa tukea järjestetään 0,127 tuntia oppilasta kohden ja sen toteutus kirjataan lukuvuosisuunnitelmiin. Oppilaskohtainen tuki voidaan toteuttaa erityisluokassa tai osana yleisopetusta, jolloin tuen oppilaiden määrä on rajattu viiteen oppilaaseen yleisopetuksen ryhmässä.

Muutos edellyttää resurssien laskentaperiaatteen uudistamista, tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden tuen uudelleen organisointia sekä asiakirjojen ja päätösten uusimista opetushallituksen ohjeiden mukaiseksi. Lakimuutos vaikuttaa myös kaikkiin nivelvaiheisiin. Kevätlukukauden 2025 toimet keskittyvät opetussuunnitelman muutosten valmisteluun, resurssien laskemiseen, nivelvaiheprosessien uusimiseen ja tuen asiakirjojen läpikäymiseen. Lisäksi koulutetaan henkilöstöä toteuttamaan tukea uuden lain mukaisesti. Syyslukukaudella 2025 varmistetaan uuden lainsäädännön jalkautuminen kouluihin. Työn toteuttamiseksi tarvitaan kevätlukukaudelle 2025 tilapäisesti lisää henkilöstöä opetuspalveluihin.

Vihdin lukiossa on ollut yhteisöllisyyskoordinaattori hankerahalla viimeisen kolmen lukuvuoden ajan. Hän on vastannut yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvointityön kehittämisestä. Lukion työyhteisössä tiedostetaan opiskeluhyvinvointiin liittyvät tekijät mutta yhteinen toteutusmalli, sen kehittäminen ja ylläpitäminen vaativat koordinaation ja monialaisen yhteistyön promootorin, jotta nämä ennaltaehkäisevät tehtävät yhdessä opettajien arkisen työn kanssa mahdollistuvat.

Äidinkielen ja matematiikan sähköisten seurantatestien käyttö on vakiintunut, ja niiden avulla voidaan seurata tuen toteutumista myös lakimuutosten jälkeen.

S2-opetuksen kehittämishanke päättyi kevätlukukauden 2024 lopussa. Hankkeen avulla luotiin käytänteet S2-oppilaiden tukemiseksi, selkeytettiin arviointiprosesseja ja varmistettiin parempi opetusmateriaalien saatavuus sekä kielitaidon testaamiseen tarvittavat testit ja osaaminen. Uusi lainsäädäntö velvoittaa ennakkoivien tukimuotojen osana opetuskielen tuen järjestämistä, ja hankkeen kautta saatu osaaminen tukee tätä.

Vaikka alakoulujen oppilasmäärä vähenee, perusopetuksen on muututtava monipuolisemmaksi. Otalammen kouluun perustetaan alueellinen monipuolisen perusopetuksen luokka (MOPO-luokka) palvelemaan koulun oppilaaksiottoalueen perusopetusikäisiä.

Erityisopetuksen henkilöstön saaminen kuntaan on tärkeää, ja siihen pyritään tarjoamalla hyvät työskentelyolosuhteet ja tuki. Erityisopettajiksi pätevöitymistä tuetaan Vihdin veto- ja pitovoimaohjelman kautta, mahdollistamalla palkallinen harjoittelu opintojen yhteydessä. Tähän on varattu 40 000 euroa opetuspalveluiden talousarvioon.

Opiskeluhuollon yhteistyötä tiivistetään koulun toimintaympäristön näkökulmasta. Opiskeluhuollon teema ja lukuvuosisuunnittelu kytketään toisiinsa. Opiskeluhuollon palvelut tuottaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Vihdin peruskouluissa on aktiivista kerhotoimintaa, joka tukee lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Vihdin kunnan opetus- ja nuorisopalvelut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallissa, joka mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisan ja maksuttoman harrastuksen koulupäivän yhteydessä.

Koulukuljetuksia on kokeiltu järjestää harrastustuntien jälkeen, ja lukuvuonna 2024-2025 kuljetusmahdollisuus laajenee kaikille kouluille. Tämä lisää koulukuljetuskustannuksia.

Lukuvuodelle 2024-2025 myönnetty valtionavustus Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen on 20 000 euroa edellistä vuotta pienempi. Hankkeen omavastuuosuus on noussut 25 %:sta 30 %:iin, ja kustannusten nousu lisää toiminnan järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Opetuspalvelut on hakenut avustusta Move-testauksiin liittyvän prosessin ja liikkuva koulu -toiminnan kehittämiseen. Avustusta on jaettu enemmän liikuntapalveluille, mutta työpanos kohdentuu peruskoululaisten liikkumisen tukemiseen.

Opetuspalvelut on saanut vuosittain koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen tarkoitettua valtion erityisavustusta. Vuosille 2024-2027 myönnetty avustus on 245 000 euroa vuodessa, mikä on huomattavasti vähemmän kuin aiemmin. Oppilaiden tasa-arvoisen tuen ja lähikouluperiaatteen toteutuminen vaatii kunnan omaa rahoitusta noin 300 000 euroa.

Hankerahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta yhtä suurina kuluina henkilöstömenoissa. Vuoden 2025 arvioitu tulo hankkeista on noin 800 000 euroa ja arvioidut palkkakulut noin 1 150 000 euroa.

Talousarviossa 2024 varattiin 200 000 euroa opetustilojen AV-laitteiden uusimisen ensimmäiseen vaiheeseen, jolla uusittiin 30 % opetustiloista. Talousarviossa 2025 varataan 205 000 euroa, mikä mahdollistaa 38 % opetustilojen uudistamisen. Tämän jälkeen 32 % opetustiloista on vielä päivittämättä.

Kouluilla on krooninen pula tietokoneista. Tavoitteena on, että lukuvuoden 2026 alkuun mennessä kaikissa yläkouluissa jokaisella oppilaalla on henkilökohtainen oppilaskone. Vuodelle 2025 varataan tietokoneiden hankintaan 120 000 euroa. Muihin ICT- ja AV-laitteiden varaosiin ja kehitystoimintaan varataan 60 000 euroa. Vuoden 2025 talousarvioon on lisätty kannettavien tietokoneiden hankinta kaikille opettajille. Kunnassa on hyväksytty liikkumishjelma, jonka toteuttamiseen on varattu 15 000 euroa koulutukseen ja välineistön hankintaan. Koulujen liikuntavälineiden koordinointi ja hankinnat siirtyvät opetuspalveluille vuonna 2024, ja tähän liittyen 30 000 euron määräraha siirtyi tilapalveluilta opetuksen budjettiin.

Tunnusluvut	TP 2023/20.9.2023	TA 2025/20.9.2024	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen ope- tuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 402	3 280	3 240	40
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 102	2 014	1 974	40
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 284	1 255	1 255	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	16	11	11	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidin- kieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	240	240	240	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	641	600	592	8
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivel- vollisuus	438	405	405	

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	29	26	26	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	<5	<5	<5	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	19	6	6	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	7	10	10	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	13	10	10	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	<5	<5	<5	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	0	0	
Vahvistettu tuntikehys	6 409	6 409		
Käytetty tuntikehys	6 409	6 409		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet (%) lv 2023-2024	22%	14%	461	
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,50%	0,00%		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori) V. 2023 alusta alkaen kuraattorit hyvinvointialueella	532,1	581,7		
Kouluohjaajia	126	116		
Oppilasta/kouluohjaaja	27	28,28		
Kuljetusoppilaiden määrä	926	866	845	21
Kuljetusoppilaiden määrä %	27,00%	26,00%		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,50%	2,40%		
Lukion oppilasmäärä	539	550	550	

Tunnusluvut	LV 2021-2022	LV 2022-2023	LV 2023-2024	LV 2024-2025					
Opetustuntien määrä	6 379	6 409	6 409	6 409					
Lukion kurssimäärät	685	685	685	685					
Tunnusluvut	TP2021	TP2022	TP2023	MTA2024 20.9.2023	TA2025 20.9.2024	Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2024	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2024	Ennuste 2026	Ennuste 2027
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 643	3 514	3 402	3 402	3 280	3 240	40	3 044	2 871
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 349	2 253	2 102	2 102	2 014	1 974	40		

Oppilasmäärä 7-9 lk	1 294	1 240	1 284	1 284	1 255	1 255			
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	0	21	16	16	11	11			
Lukion oppilasmäärä	549	543	539	539	550				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht.	1 214	1 237	1 233	1 238	1 217				
(vuoden ka.)									
Tunnusluvut	TP2021	TP 2022	TP2023	MTA2024 20.9.2023	TA 2025/LTK	TA 2025			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 990	15 900	17 618	18 784	19 267	19 062			
Perusopetus	9 095	9 627	10 721	11 392	12 490	12 327			
Lukiokoulutus	7 245	7 759	8 186	8 383	7 987	7 918			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 524	11 417	12 813	13 390	13 724	13 520			
Perusopetus	5 877	6 249	7 097	7 280	8 115	7 952			
Lukiokoulutus	4 782	5 078	5 464	5 664	5 886	5 817			
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+ sisäiset erät)									
Perusopetus	5 105	5 293	5 691	6 047	6 392	6 308			
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)									
Perusopetus	3 299	3 435	3 767	3 865	4 153	4 070			
Henkilöstömenot €/opetustunti									
Perusopetus	2 988	3 114	3 396	3 438	3 710	3 658			
Henkilöstömenot €/oppilas									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	10 497	10 627	11 602	11 632	12 249	12 079			
Perusopetus	5 323	5 664	6 397	6 476	7 250	7 147			
Lukiokoulutus	4 394	4 588	4 966	4 874	5 068	4 999			
Kotikuntakorvaukset									
Kotikuntakorvaustulot	928 083	1 069 392	983 500	875 755	927 976	927 976			
oppilasmäärä	106	118	106	106	99	99			

Kotikuntakorvausmenot	-781 601	-941 808	-988 969	-1 057 264	-1 052 196	-1 052 196			
oppilasmäärä	95	104	110	110	120	110			
Netto	146 483	127 584	-5 469	-181 509	-124 220	-124 220			
oppilasmäärä	11	14	-4	-4	-21	-11			
Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät									

3.4.2 Varhaiskasvatuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 745 821	1 567 400	1 534 000	1 525 419	1 525 419	1 525 419	1 525 419	1 534 316	1 543 290
TOIMINTAKULUT	-23 468 732	-24 821 686	-24 648 117	-24 972 762	-24 724 307	-24 724 307	-24 724 307	-25 135 851	-25 557 613
TOIMINTAKATE	-21 722 911	-23 254 286	-23 114 117	-23 447 343	-23 198 888	-23 198 888	-23 198 888	-23 601 535	-24 014 323

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvion suurimmat muutokset edellisvuoteen verrattuna ovat avustusten väheneminen ja palkkakulujen kasvu. Vuoden 2025 talousarviossa on varattu rahat vain siirtyvälle hankkeelle ja tasa-arvohankkeelle, ja avustuksia on noin 90 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Palkkakulut kasvavat vuoden 2024 palkankorotusten ja vuoden 2025 arvioitujen 3,5 %:n palkankorotusten vuoksi. Palvelusetelimenot vähenevät noin 285 000 euroa kahden yksityisen päiväkodin toiminnan päättymisen myötä. Kelan kautta maksettavien avustusten osalta vähennystä on noin 140 000 euroa hakijoiden määrän vähenemisen vuoksi.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa, eikä henkilöstömitoituksesta voi poiketa. Lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on pysynyt lähes samana, mutta alle 3-vuotiaiden määrä on noussut huomattavasti, mikä on huomioitava henkilöstömitoituksessa.

Vuonna 2024 kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee noin 240 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä, noin 50 avustavissa tehtävissä ja kahdeksan alueellista erityisopettajaa. Päiväkodin johtajia on 11 ja perhepäivähoitajia kaksi. Varhaiskasvatuksen hallinnossa on viisi henkilötyövuotta. Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu 15 päiväkodista, joista yhdessä toimii avoimen varhaiskasvatuksen toiminta. Vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, jossa vuorohoitoa tarvitsee noin 70 lasta kuukausittain.

Vuosittain haettavat valtion erityisavustukset koulutukselliseen tasa-arvoon ja varhaiskasvatukseen yhdistyivät vuonna 2024. Vihti sai hankerahaa 245 000 euroa, josta esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen osuus on vuosittain 68 680 euroa. Näillä rahoilla pystytään palkkaamaan kolme hoitajaa kymmeneksi kuukaudeksi. Vuoden 2025 talousarviossa haetaan kahdeksan resurssilastenhoitajan tehtävää haastavimpiin lapsiryhmiin.

Yksityisessä päiväkotihoidossa tukimuotona on palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidon palvelusetelin maksimiarvo on 900 euroa ja alle 3-vuotiaan 1480 euroa. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat perheen koko ja tulot. Vihdin alueella on kaksi yksityistä päiväkotia. Yksityisen hoidon tukea maksetaan hoitajan kotona tapahtuvaan perhepäivähoitoon ja lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon. Näiden tukien maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen varhaiskasvatuksen viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö.

Kotihoidon tukeen on perheellä oikeus, jos alle 3-vuotiaista lasta hoidetaan kotona. Perhevapaaudistuksen myötä oikeus varhaiskasvatukseen alkaa, kun lapsi täyttää yhdeksän kuukautta, ja varhaiskasvatuspaikka säilyy enintään 13 viikon vanhempainvapaasta johtuvan poissaolon ajan ilman asiakasmaksua.

3.5 Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	266 746	646 100	597 364	592 156	592 156	592 156	592 156	598 171	604 289
MYYNITUTUOTOT	48 034	358 100	346 500	415 461	415 461	415 461	415 461	421 693	428 017
MAKSUTUOTOT	6 077	6 000	5 500	6 695	6 695	6 695	6 695	6 728	6 762
TUET JA AVUSTUKSET	183 660	252 000	215 364	140 000	140 000	140 000	140 000	139 300	138 603
MUUT TOIMINTATUOTOT	28 974	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 450	30 907
TOIMINTAKULUT	-3 996 548	-4 737 881	-4 733 620	-4 756 259	-4 646 924	-4 646 924	-4 646 924	-4 711 069	-4 776 827
HENKILÖSTÖKULUT	-1 622 898	-2 165 306	-2 170 032	-2 040 743	-1 931 408	-1 931 408	-1 931 408	-1 978 788	-2 027 360
PALKAT JA PALKKIOT	-1 308 571	-1 759 836	-1 763 692	-1 711 652	-1 620 070	-1 620 070	-1 620 070	-1 659 741	-1 700 403
HENKILÖSIVUKULUT	-314 326	-405 470	-406 340	-329 091	-311 338	-311 338	-311 338	-319 047	-326 957
PALVELUJEN OSTOT	-602 396	-634 565	-633 295	-667 828	-667 828	-667 828	-667 828	-678 357	-689 145
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-281 835	-312 070	-302 989	-302 750	-302 750	-302 750	-302 750	-308 986	-315 384
AVUSTUKSET	-174 925	-180 000	-180 500	-190 000	-190 000	-190 000	-200 000	-190 000	-190 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 314 494	-1 445 940	-1 446 804	-1 554 938	-1 554 938	-1 554 938	-1 554 938	-1 554 938	-1 554 938
TOIMINTAKATE	-3 729 803	-4 091 781	-4 136 256	-4 164 103	-4 054 768	-4 054 768	-4 064 768	-4 112 898	-4 172 538

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	266 697	646 100	597 364	654 053	592 156	592 156	592 156
TOIMINTAKULUT	-2 634 095	-3 255 543	-3 251 282	-3 416 041	-3 160 113	-3 050 778	-3 060 778
TOIMINTAKATE	-2 367 398	-2 609 443	-2 653 918	-2 761 988	-2 567 957	-2 458 622	-2 468 622

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -4 064 768 €. Ulkoinen kehys on -2 761 988 € ja talousarvioesitys -2 468 622 €, alitus kehykseen nähden 293 366 €.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueista. Kirjasto- kulttuuri- ja museotoimen ja hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalveluja.

Nuorisopalvelujen toimintaa ohjaa nuorisolaki ja sen toiminnan tavoitteina on mm. nuorten hyvinvoinnin edistäminen, osallisuuden mahdollistaminen ja kasvun sekä kehityksen tukeminen.

Maahanmuuttopalvelujen tehtävänä on huolehtia kuntaan sijoitetuista kiintiöpakolaisista sekä tarjota palveluja kaikille Vihdissä luvallisesti asuville maahanmuuttaneille.

Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli olla edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista. Yksi merkittävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväalue on yhdyspinnan rakentaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuritoimen toiminta-aluetta määrittelee laki yleisistä kirjastoista (2016/1492) ja museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa (314/2019) sekä kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentamisen ja kehittymisen mahdollistaja.

3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	199 887	577 600	520 500	523 156	523 156	523 156	523 156	528 276	533 486
TOIMINTAKULUT	-901 618	-1 642 375	-1 637 605	-1 499 447	-1 403 743	-1 403 743	-1 403 743	-1 428 801	-1 454 499
TOIMINTAKATE	-701 731	-1 064 775	-1 117 105	-976 291	-880 587	-880 587	-880 587	-900 525	-921 013

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka tulee näkyä kunnan strategisessa suunnittelussa. Kunnan on asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet sekä määriteltävä tavoitteisiin kytkeytyvät toimenpiteet. Kuntalaisten elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuranta kuuluu kunnan tehtäviin. Lainsäädäntö velvoittaa kunnat, hyvinvointialueet sekä muut toimijat tekemään yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kytkeytyy kaikkeen kunnan palvelutuotantoon. Verkostomaisissa ohjauksrakenteissa toteutettava ohjaus, seuranta ja koordinaatio sekä yhdyspintatyö ovat hyvinvointipalvelujen keskeisimpiä tehtäviä. Toimintaa ohjaa lakisääteinen valtuustokausittain päivitettävä laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jonka päivitystyön valmistelu, ohjaus ja koordinaatio toteutetaan vuoden 2025 aikana. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma kytkeytyy tiiviisti kuntastrategiaan ja sisältää mm. ikäkausi-suunnitelmat tavoitteineen ja toimenpiteineen.

Vihdin kunta aloitti keväällä 2021 UNICEF Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön, jonka tavoitteena on kehittää kunnan palveluja siten, että lapsen oikeudet toteutuisivat kunnassa mahdollisimman hyvin. Kehittämistyötä ohjaa toimintasuunnitelma, jonka sisältämät seitsemän tavoitetta pyritään saavuttamaan määriteltujen toimenpiteiden avulla. Työtä tehdään monialaisesti kunnan eri tulosalueilla. Keväällä 2025 järjestettävän arvioinnin lopputulos määrittää saako Vihdin kunta Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.

Hyvinvointipalvelut ohjaa ja koordinoi ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä, jonka päämääränä on alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä huumeiden käytön ehkäiseminen ja väheneminen, ongelmallisen rahapelaamisen ehkäiseminen sekä mielen hyvinvoinnin tukeminen. Hyvinvointipalvelujen tehtäviin kuuluu päihteisiin ja mielenterveyteen liittyvän indikaattori- ja ajankohtaistiedon koonti ja raportointi hyvinvointilautakunnalle, joka on ehkäisevästä mielenterveys- ja päihdetyöstä vastaava toimielin.

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyötä ohjaavat lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia sekä lasten ja nuorten arjesta nousevat tarpeet. Kokonaiskuvan muodostamiseksi tarpeita arvioidaan kansallisen, alueellisen ja paikallisen hyvinvointitiedon (kouluterveyskysely, hyvinvointialueen tiedonkeruut, omat tiedonkeruut) sekä monialaisista verkostoista saatavan ilmiötiedon perusteella. Tällä hetkellä esille nousevat vahvasti mielenterveyteen liittyvät teemat. Kunnallisen nuorisotyön keskeisenä tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa, saavutettavaa ja laadukasta toimintaa viihtäisille nuorille. Saavutettava ja turvalliseksi koettu toimintaympäristö, helposti lähestyttävät aikuiset sekä mielekäs tekeminen tukevat lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vihdin nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön. Avoimen nuorisotyön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. nuorisotilatoiminta, mobiili nuorisotyö, erilaiset tapahtumat sekä pienryhmien ohjaaminen. Erityisnuorisotyö toteuttaa palveluohjauksellista etsivää nuorisotyötä sekä nuorten työpajatoimintaa. Molempien työmuotojen nuorisolain asettamina tavoitteina on tukea ja auttaa nuorta pääsemään opintojen, työelämän tai muiden tarvitsemiensa palvelujen piiriin. Avoimen nuorisotyön ja erityisnuorisotyön yhteinen työmuoto on koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, jota on kehitetty suurelta osin hankemuotoisena lähes neljän vuoden ajan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteena on ohjata ja tukea oppilaita ja opiskelijoita esimerkiksi elämänhallintaan, koulunkäyntiin tai opiskeluun, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella toimii Ankkuri-tiimi, jossa työskentelee erityisnuorisotyöntekijä, poliisi, sosiaalityöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Ankkuritiimin tapaamiseen ohjaututaan yleensä rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen kautta. Tapaaminen järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja sen tarkoituksena on tarjota perheelle tukea ja tarvittaessa ohjata avun piiriin.

Vihdin nuorisopalvelujen strateginen painopiste on tyytyväisyyden lisääminen kotikuntaan parantamalla ja kehittämällä nuorille suunnattujen palvelujen saavutettavuutta. Tätä tavoitellaan mobiiliin nuorisotyön sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön avulla nuoria osallistaen. Nuoret pääsevät esimerkiksi ideoimaan toimintojen sisältöjä, suunnittelemaan Nuorten Vihti -matkailuauto Pontuksen reittejä ja aikatauluja sekä osallistumaan toiminnan järjestämiseen. Nuorilta säännöllisesti kerättävä palaute huomioidaan toimintaa kehitettäessä.

Maahanmuuttopalvelujen tehtävänä on huolehtia kuntaan sijoittuneista kiintiöpakolaisista sekä kansainvälistä suojelua ja tilapäistä suojelua saavista asiakkaista antamalla tukea elämän eri osa-alueisiin liittyvien asioiden hoidossa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi viranomaisasioinnit, asumis- ja koulutusjärjestelyt, työllistymisen tukeminen, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelujen saavuttaminen sekä lasten päivähoitoon, kouluun sekä harrastuksiin liittyvät asiat. Lisäksi maahanmuuttopalvelujen kohderyhmää ovat myös pidempään maassa asuneet ulkomaalaistaustaiset vihtiläiset sekä kaikki työperäiset maahanmuuttajat.

Työ on luonteeltaan verkostomaista ja pitää sisällään tiivistä yhteistyötä viranomaistahojen, hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten, seurakuntien sekä vapaaehtoisten kanssa. Kunnan sisäinen yhteistyö esimerkiksi työllistymistä edistävän Navigaattori-hankkeen kanssa tehostaa toimintaa. Kotoutumiseen kytkeytyvän verkoston koonti on vahvistanut kunnan kykyä vastaanottaa kiintiöpakolaisia jatkossa. Yhteistyö mahdollistaa monipuolisempien integroitumista tukevien tilaisuuksien ja toimintojen järjestämisen ja myös vahvemman tuen pakolaisperheille erityistilanteissa. Kunnan osuutta pakolaisten vastaanottoprosessista on kehitetty ja tällä hetkellä palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan nopeasti ja tehokkaasti. Uudet toimitilat Nummelan keskustassa ovat osaltaan tehostaneet palvelujen saavutettavuutta sekä mahdollistaneet avoimien vastaanottoaikojen toteuttamisen.

Tarve viranomaisyhteistyölle alueellisella tasolla tulee lisääntymään uudessa kotoutumislaisissa kunnalle määritettyjen velvoitteiden vuoksi. Uuden lain päätavoitteita ovat mm. maahan muuttaneiden työllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen eri väestöryhmien kesken. Merkittävä lakiuudistuksen tuoma muutos on velvollisuus järjestää palvelut kaikille Suomessa luvallisesti asuville maahanmuuttaneille. Kunnalla on oltava toimipisteitä, joissa maahanmuuttanut voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syistä tai maassaolon kestosta. Tietoa on annettava esimerkiksi suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Toimintaa ohjaa vuoden 2024 loppuun mennessä laadittava kotoutumisohjelma. Kotoutumisohjelman tulee sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman laadinta, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kielitaidon testaus sekä tiedot muusta koulutuksesta sekä palveluista, jotka edistävät paikallisen kielen osaamista, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä.

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	66 859	68 500	76 864	69 000	69 000	69 000	69 000	69 895	70 803
TOIMINTAKULUT	-3 086 654	-3 095 506	-3 096 015	-3 256 812	-3 243 181	-3 243 181	-3 253 181	-3 282 268	-3 322 328
TOIMINTAKATE	-3 019 795	-3 027 006	-3 019 151	-3 187 812	-3 174 181	-3 174 181	-3 14 181	-3 212 373	-3 251 525

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Vihdin kunnankirjasto palvelee pääkirjastossa, Kirkonkylän kirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastojen laajat aukioloajat lisäävät tilojen käyttöastetta ja mahdollistavat esimerkiksi etätyöskentelyn ja kokous- ja tapahtumakäytön. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia. Kehittyvän e-aineiston ja verkkosisällön myötä toiminta tukee kunnan digitalisaatiota. Vihdin kunta liittyi keväällä 2024 mukaan valtakunnalliseen kuntien yhteiseen E-kirjastoon, joka varmistaa tasa-arvoiset ja laadukkaat e-kirjastopalvelut kunnan asukkailla. Kirjasto toimii lukemisen edistämisen, mediakasvatuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksena. Laajaa ja aktiivista yhteistyötä toteutetaan muun muassa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen, sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Vihdin kunnan kirjastoautopalvelun jatkoon tarkastelun tueksi talousarvion liitteenä on päivitetty kirjastoautotoiminnan selvitys, joka on alunperin tehty vuonna 2020. Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon.

Historia on elävää ja ympäröi meitä kaikkia. Kulttuuriperintö tuo merkityksellisyyttä, syvyyttä ja perspektiiviä sekä Vihtiin että koko maailmaan. Vihdin museo on paikallisen kulttuuriperinnön asiantuntija, museopalveluiden tuottaja, toimialansa kehittäjä ja viranomainen. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa (314/2019). Vihdin museopalvelut tarjoaa uusia malleja ja työkaluja kulttuuriperinnön vapaampaan ja monipuolisempaan käyttöön. Kehitämme jatkuvasti uusia digitaalisia palveluita, yhteistyön tapoja sekä asiakaskokemusten että kuntaorganisaation tavoitteiden valossa. Avaamme osaamisemme yhteiskunnan käyttöön, paikallisen päätöksenteon tueksi ja otamme rohkeasti kantaa alaamme liittyviin yhteiskunnallisiin aiheisiin. Työmme vahvistaa kestävästä kehitystä ja yhteistä hyvinvointia. Innostamme kuntalaisia kokemaan vihtiläisen kulttuuriperinnön omakseen ja osallistumaan yhdessä siitä huolehtimiseen.

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kunta tukee vuosittain kumppanuussopimuksella sovitulla taloudellisella avustuksella, sekä osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Musiikkiopistopalveluita ostetaan lisäksi Lohjan kaupungilta. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toimintaa tuotetaan kuntasopimuksella yhteistyössä Siuntion ja Lohjan kaupungin kanssa. Vuonna 2024 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 45.000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa. Kulttuuripalvelut pitää yllä valtakunnallisesti arvostettua, laadukasta kotimaista taidetta ilmaiseksi kuntalaisille esittelevän, taidegalleria Galleria Pictorin toimintaa. Taide-

ja tapahtumatuotantoa toteutetaan yhteistyössä paikallisten luovien alojen toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Toiminnan ja talouden kannalta yleisten kulttuuripalveluiden suurimmat ponnistukset vuodelle 2025 ovat Kirkkoniemen Kulttuurikeskuksen, Kultsan, toiminnan täysimääräinen käynnistäminen sekä kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttamisen jatkaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen arkea. Laajamittaisen kunnan kulttuuritoiminnan, kulttuurikasvatussuunnitelman toimeenpanon ja kulttuurikeskuksen jatkuva kehittäminen vaativat henkilöstöresursseihin panostamista. Talousarviossa esitetään määräraikaista kulttuuriassistentin tehtävää vahvistamaan lakisääteisiä kulttuuripalveluita. Kulttuuriassistentin tehtäväkuva rakentuu kulttuurikasvatuksen jalkauttamisen ja sen jatkuvan kehittämisen ympärille.

Kulttuuripalveluiden toiminnan ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävä toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Suurin haaste kulttuuripalveluiden tuottamiselle ja kehittymiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennevertailun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle koko maan keskiarvon ja noin kolmannes vähemmän Uudenmaan kuntien tasosta.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA2024	TOT 6/2024	LTK 2025	TA 2025
Lainat	453 023	525 120	556 831	550 000	280 214	550 000	550 000
Lainat / asukas	15,49	18,14	19,33	18,75	9,55	19,02	19,02
Kävijämäärä	303 906	392 594	465 797	400 000	251 961	450 000	450 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	51,87	53,09	56,25	57,13	35,84	60,85	60,51
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	32,06	32,34	34,74	34,44	18,23	37,06	36,71
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	3,35	2,93	2,91	3,05	3,75	3,2	3,18
Nettomenot €/laina (ulk.)	2,07	1,78	1,8	1,84	1,91	1,95	1,93

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA2024	TOT 6/2024	LTK 2025	TA 2025
Näyttelyjen määrä	4	2	4	3	2	3	3
Kävijämäärä	2 504	1 593	6 904	6 500	2 244	6 500	6 500
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	8,8	11,29	12,92	13,69	6,54	13,48	13,43
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,55	3,67	4,35	4,66	2,04	5,12	5,07
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	102,75	205,25	53,91	61,79	85,54	59,96	59,74
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	41,49	66,64	18,16	21,03	26,72	22,79	22,56

3.6 Elinvoimalautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	45 969 508	38 900 443	38 391 251	38 903 452	39 065 143	39 065 143	39 065 143	37 279 914	37 420 409
MYYNITUTUOTOT	13 064 802	13 538 465	13 577 044	14 124 938	14 208 679	14 208 679	14 208 679	14 302 249	14 401 344
MAKSUTUOTOT	989 616	1 729 245	1 805 645	977 800	977 800	977 800	977 800	982 591	987 407
TUET JA AVUSTUKSET	292 560	967 200	635 717	293 500	293 500	293 500	293 500	292 037	290 580
MUUT TOIMINTA- TUOTOT	31 622 531	22 665 533	22 372 845	23 507 214	23 585 164	23 585 164	23 585 164	21 703 037	21 741 078
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	248 275	169 900	263 778	309 000	372 692	372 692	372 692	320 692	320 692
TOIMINTAKULUT	-26 163 770	-32 057 970	-31 553 215	-36 122 713	-35 863 993	-35 863 993	-35 869 993	-35 947 769	-36 547 199
HENKILÖSTÖKULUT	-9 736 712	-10 769 183	-10 759 835	-10 790 822	-10 592 611	-10 592 611	-10 592 611	-10 853 606	-11 121 092
PALKAT JA PALKKIOT	-7 700 991	-8 510 975	-8 537 955	-9 036 289	-8 870 325	-8 870 325	-8 870 325	-9 088 804	-9 312 740
HENKILÖSIVUKULUT	-2 035 721	-2 258 208	-2 221 880	-1 754 533	-1 722 286	-1 722 286	-1 722 286	-1 764 802	-1 808 352
PALVELUJEN OSTOT	-5 965 600	-8 598 491	-7 869 596	-11 479 345	-11 361 083	-11 361 083	-11 361 083	-11 445 137	-11 644 964
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 959 194	-7 574 750	-7 676 701	-7 993 974	-7 850 947	-7 850 947	-7 850 947	-7 613 424	-7 621 321
AVUSTUKSET	-310 009	-1 934 500	-2 006 000	-2 537 900	-2 537 900	-2 537 900	-2 543 900	-2 515 900	-2 494 120
MUUT TOIMINTAKU- LUT	-3 192 256	-3 181 046	-3 241 083	-3 320 672	-3 521 452	-3 521 452	-3 521 452	-3 519 702	-3 665 702
TOIMINTAKATE	20 054 013	7 012 373	7 101 814	3 089 739	3 573 842	3 573 842	3 567 842	1 652 837	1 193 902

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	21 720 538	12 573 331	12 106 480	12 865 873	11 734 539	11 873 149	11 873 149
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	248 275	169 900	263 778	174 900	309 000	372 692	372 692
TOIMINTAKULUT	-23 542 316	-29 639 664	-29 173 020	-31 080 621	-33 124 566	-32 842 765	-32 848 765
TOIMINTAKATE	-1 573 503	-16 896 433	-16 802 762	-18 039 848	-21 081 027	-20 596 924	-20 602 924

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunnan toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen 3 567 842 €. Ulkoinen kehys on -18 039 848 € ja talousarvioesitys -20 602 924 €, ylitys kehykseen nähden 2 563 076 €. Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 3 567 842 € - 750 000 € = 2 817 842 €.

Elinvoimalautakunnan alaisuudessa toimii kuntaympäristön palvelukeskus ja elinvoiman palvelukeskus.

Elinvoiman palvelukeskuksen toimialaan kuuluu maankäytöstä ja maankäytön suunnittelusta, kaavoituksesta, kartasto-, mittaus- ja paikkatietopalveluista, kuljetuspalveluista, elinkeino- ja työllisyyspalveluista sekä liikuntapalveluista vastaaminen. Elinvoimalautakunnalla on keskeinen tehtävä kunnan maankäytön kehittämisen ohjaajana ja valvojana.

Kuntaympäristön palvelukeskuksen toimialaan kuuluu kunnan omistuksessa ja hallinnassa olevista rakennuksista, tiloista ja asunnoista vastaaminen. Tämän lisäksi kuntaympäristön palvelukeskuksen toimivaltaan kuuluvat yhdyskuntatekniikan tehtävät, kiinteistöjen omistajatehtävät, kiinteistöjohtaminen ja -hallinto, raken-
nuttaminen ja ylläpito kunnan omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen ylläpitäminen, kunnan yleisiin teihin liittyvät tehtävät, vesihuoltolaitoksen toiminta, ateria- ja puhdistuspalvelut sekä jätehuollon tehtävät niiltä osin, kuin ne eivät kuulu Länsi-Uudenmaan jätelautakunnan alaiseen toimintaan. Kuntaympäristön palvelukeskus vastaa toimialallaan rakennusvalvonnasta, ympäristövalvonnasta ja -suojelusta sekä luonnonsuojelusta.

Kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti elinvoimalautakunta kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turval-
lisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimi-
vat ja tehokkaat tilapuitteet.

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. työttömyyden kehitykseen, rakentamistoiminnan aktiivisuuteen, energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun kyseisiä määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos ja sisään vuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjiillään olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun. Kunnan omistaman rakennuskannan kunnossapitovelka voi realisoitua vaikeasti ennakoitavina korjaustarpeina ja -laajuuksina. Sisäilmaongelmat ovat jatkuvassa seurannassa ja saattavat edellyttää erityistoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen liittyy riskejä vakanssien täyttämisen ja sijaisten saamisen osalta. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää pitää huolta ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä organisaation uudistuksessa.

Elinvoimalautakunnan merkittävimmät strategiset tavoitteet liittyvät elinvoiman palvelukeskuksen toimialaan. Toinen tärkeä kokonaisuus on kuntaympäristön palvelukeskus, jonka tehtävänä on mahdollisimman hyvin turvata kuntalaisten arjen sujuminen. Elinvoiman palvelukeskuksen strategisia tavoitteita vuonna 2025 ovat merkittävien asemakaavojen edistämisen ohella muun muassa asuin- ja yritysalueiden tulevaisuuden kehitysmahdollisuuksien varmistaminen laajentuvalla ja strategisesti johdetulla maanhankinnalla. Elinkeino- ja työllisyyspalveluissa vuoden 2025 keskeinen haaste on TE-palveluiden siirtyminen 1.1.2025 kuntiin, jolloin myös Nummelan uusi TE-palvelukeskus aloittaa toimintansa. Työllisyysalueen palveluihin on varattu elinvoimalautakunnan toimintakatteeseen 2,425 miljoonaa euroa, muutoksena vuoteen 2024, jolloin TE-palvelut eivät vielä olleet kunnassa. Myös varausta kunnan työmarkkinatukiosuuteen on kasvatettu 600 000 euroa vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä. Molempiin tulee kunnalle uutta valtionosuusrahoitusta.

Kuntaympäristön strategisia tavoitteita ovat olemassa olevan infrastruktuurin ja rakennuskannan tarkoituksenmukainen ylläpito ja kehittäminen. Korjausvelan syntymistä tulee välttää suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Uustuotannon osalta on suunnittelussa teknistaloudellisen optimin ohella tavoiteltava ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Kuntastrategia on asettanut tavoitteeksi suunnitelmallisen öljylämmityksestä luopumisen. Tavoite edellyttää kohdekohtaisten suunnitelmien ja ratkaisujen selvittämistä ja toteutuksen suunnittelua. Osana vihreää siirtymää tavoitteeksi on asetettu myös aurinkoenergian hyödyntämisen lisääminen julkisissa rakennuksissa. Tavoitteena on saada Helmiharjun kaavan ensimmäinen rakennusvaihe käyntiin. Vesilaitoksen vastuualueella keskeisin tavoite on jätevedenpuhdistamohankkeen edistäminen ja suunnitelman saattaminen viranomaiskäsittelyyn lupavalmiuden saavuttamiseksi. Kevyenliikenteen raitiston rakentaminen on mukana keskuksen strategisissa tavoitteissa. Rakentamisen edellyttämät suunnitteluvaiheet on tehtävä yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Tärkeimmät verkolliset puutteet ovat kylien välisellä kevyenliikenteenverkolla. Nämä raitit sijoittuvat lähes poikkeuksetta valtion maantieverkon yhteyteen. Tavoitteena on vuositasen suunnitteluohjelman laatiminen.

3.6.1 Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	114 037	596 500	435 900	177 400	177 400	177 400	177 400	176 637	175 879
TOIMINTAKULUT	-800 451	-3 202 068	-2 862 094	-5 385 895	-5 379 492	-5 379 492	-5 379 492	-5 434 459	-5 491 561
TOIMINTAKATE	-686 414	-2 605 568	-2 426 194	-5 208 495	-5 202 092	-5 202 092	-5 202 092	-5 257 822	-5 315 682

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnan elinvoimaisuus perustuu yritysten ja työpaikkojen kasvuun. Elinkeinopalvelut ovat viime vuosina aktivoituneet yrittäjyyden ja yritysyhteistyön edistämisessä, tarjoten monipuolisia palveluita yrityksille. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta, olipa kyseessä suuryritys tai pienempi aloitettava yritys.

Elinkeinopalvelut tarjoavat neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia sekä edistävät yrittäjyysympäristön ja yritystoiminnan kehittymistä. Vuonna 2025 elinkeinopalveluissa työskentelee kaksi

henkilöä: elinkeinopäällikkö ja yritysneuvoja. Elinkeinopäällikkö vastaa palveluiden kehittämisestä ja johtamisesta, yritysneuvonnasta sekä verkostoyhteistyöstä. Yritysneuvoja keskittyy alkavien yritysten neuvontaan ja matkailukampanjoiden suunnitteluun.

Uusien yritysten sijoittumista edistetään erityisesti Etelä-Nummelan ja Hiidenlaakson alueilla. Microsoftin datakeskuksen sijoittuminen Vihtiin lisää alueen vetovoimaa. Kysyntää on erityisesti suurille teollisuustonteille, ja niiden tarjonta on Vihdille kilpailuetu. Vuonna 2025 käynnistetään welcome-ohjelma Microsoftille ja ulkomaisille sijoittajille.

Organisaatiouudistuksen myötä työllisyyspalvelut siirtyivät elinkeinopalveluiden alaisuuteen. Vuonna 2025 kehitetään yhteistyötä Kirkkonummen ja Siuntion kanssa, mm. yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotolla. TE25-uudistuksen myötä Vihdissä aloittaa 17 työvoimapalveluiden asiantuntijaa, joiden työsuhte on Kirkkonummella, mutta palvelut toteutetaan Vihdissä.

Navigaattori-hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun, tarjoten neuvontapalveluita aloittaville yrittäjille. Tämä vähentää epävarmuuksia ja auttaa liiketoimintasuunnitelmien laatimisessa, mikä lisää starttirahan saamisen mahdollisuutta. Toimivat yritykset saavat paikallisesti toteutettuja palveluita kasvuun ja kehittymiseen. Parempi rahoitus- ja työllistämispalveluiden hyödyntäminen lisää yritysten kasvupotentiaalia ja positiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja verotuloihin.

Yritykset saavat joustavat ja nopeat sijoittumispalvelut, kuten tontti- tai toimitilakatselmuksen ja tapaamiset kunnan johdon kanssa. Lupaprosessit selkiytetään, ja yrittäjä tapaa kaikki tarvittavat päättäjät kerralla. Tämä tekee palvelusta joustavaa ja nopeaa, helpottaen yritysten sijoittumispäätöksiä.

Työnhakijoiden palvelut ovat saavutettavampia, ja työnantajayhteistyössä korostuvat yrityskäynnit ja rekrytointitarpeet. Yhteistyössä Luksian kanssa täydennetään osaamista tarvittaessa. Työnantajayhteistyötä tehdään laajemmalla osaajaresurssilla elinkeinopalveluiden, Navigaattori-hankkeen ja työvoimapalveluiden asiantuntijoiden toimesta.

3.6.2 Liikuntapalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	224 011	211 895	237 045	211 660	211 660	211 660	211 660	213 609	215 586
TOIMINTAKULUT	-793 258	-1 326 749	-1 368 017	-1 517 025	-1 478 956	-1 478 956	-1 478 956	-1 505 638	-1 532 988
TOIMINTAKATE	-569 247	-1 112 354	-1 130 932	-1 305 365	-1 267 296	-1 267 296	-1 267 296	-1 292 029	-1 317 402

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalvelut ylläpitää kunnan liikuntapaikkoja sekä tuottaa matalan kynnyksen liikuntapalveluita, joihin on helppo osallistua ja harrastamisen kustannukset ovat kohtuulliset. Liikuntapalveluiden toiminnalla on merkittävää vaikuttavuutta kuntalaisten hyvinvointiin. Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelut lähellä kuntalaista sekä kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntapalveluiden toiminta keskittyy kuntalaisten aktivointiin, koululaisten uimaopetukseen, liikuntapaikkojen ylläpitoon sekä kunnan omistamien tilojen vuokraamiseen. Kuntalaisia aktivoidaan järjestämällä ohjattua kausittaista liikuntaa ja erilaisia tapahtumia. Uimakouluopetusta annetaan kaikille vihtiläisille eskari-ikäisistä 2. luokkalaisiin. Ylläpidettäviä liikuntapaikkoja on 126 kappaletta, ja lukuun sisältyy sekä kesä- että

talviolosuhteiden ylläpito, eli fyysisesti sama liikuntapaikka saattaa olla mukana kahteen kertaan. Liikuntapalvelut ylläpitää aktiivisesti Nummelan ja Kirkonkylän alueen liikuntapaikkoja, ja kylien liikuntaolosuhteita ylläpidetään kumppanuussopimusten avulla.

Vuoden 2025 tavoitteena on vahvistaa liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä yhdessä toteutettavan liikuntalähete-toiminnan puitteissa. Lisäksi tavoitteena on aktiivisesti kehittää ja luoda uusia matalan kynnyksen liikuntapaikkoja ympäri kuntaa. Tarkoituksena on tehdä entistä vaikuttavampaa työtä, ja koska ohjattuihin ryhmiin hakeutuneiden määrä on rajallinen, on tarkoituksenmukaista luoda omaehtoiseen liikuntaan soveltuvia liikuntapaikkoja ja pyrkiä opastamaan yksilöitä kohti aktiivisempaa elämää.

Muutoksena nykytilaan talousarvio mahdollistaa Vihdin uimahallin lauantaiaukioloaikojen pidentämisen kahdella tunnilla sekä lipunmyynnin myös maanantai päivisin. Toisena muutoksena talousarvio mahdollistaa myös etsiä yhdelle ikäluokalle luontaisesti sopivimmat urheilu- ja liikuntamuodot.

3.6.3 Kuntakehityspalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT		2 961 000	2 591 800	2 155 500	2 155 500	2 155 500	2 155 500	2 178 252	2 201 312
TOIMINTAKULUT		-3 341 320	-3 298 089	-4 677 076	-4 514 247	-4 514 247	-4 520 247	-4 621 502	-4 680 189
TOIMINTAKATE		-380 320	-706 289	-2 521 576	-2 358 747	-2 358 747	-2 364 747	-2 443 250	-2 478 877

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaavoituspalvelut

Kaavoituspalvelut mahdollistavat kunnan maankäytön kehittämisen yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa, luoden edellytyksiä väestönkasvulle ja elinkeinoelämän sijoittumiselle. Kaavoituspalvelut laativat yleis- ja asemakaavoja sekä maisematyölupia. Kaavoitustiimiin kuuluu 11 henkilöä, mukaan lukien kaavoituspäällikkö, asemakaava- ja yleiskaavasunnittelijat, kaavoitussihteeri, suunnitteluavustaja, assistentti ja liikennesuunnittelija.

Vuonna 2024 kunnanhallitus keskeytti Tervalammen, Haimoon, Vihtijärven ja Jokikunta-Vanjärven osayleiskaavat, mutta Nummelan keskustan osayleiskaavat jatketaan. Vuoden 2025 alkupuolella hyväksytään asemanseudun kaavarunko, ja Nummelan keskustan kaavarunkotyötä edistetään. Vihdin strategista yleiskaavaa päivitetään asumisen ja työpaikkojen osalta.

Vuoden 2025 työohjelmassa on useita strategisia asemakaavahankkeita, erityisesti Nummelan alueella. Tavoitteena on laajentaa Rostin yritysalueita ja kasvattaa pientaloavavarantoa Kuikon ja Ridalin metsän asemakaavoilla. Uusia pientaloavauksia tutkitaan ja sopimusneuvotteluja edistetään. Laaditaan neljän vuoden kaavoitusohjelma 2025–2028, mutta myös strategiaa palvelevia hankkeita voidaan ottaa ohjelman ulkopuolelta.

Maankäyttöpalveluiden oikea-aikainen ja kohdennettu maanhankinta luo mahdollisuuksia ja edellytyksiä kunnan maankäytön kehittämiseksi sekä uusien asuin- ja työpaikka-alueiden luomiselle. Tonttien luovuttaminen asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin edistää kunnan väestönkasvua ja työpaikkojen lisääntymistä. Kunnassa maankäyttöpalveluita tuottaa kolmen hengen tiimi, johon kuuluvat maankäyttöpäällikkö ja kaksi maankäyttöasiantuntijaa. He vastaavat kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta sekä hallinnoivat kunnan maaomaisuutta.

Keskeisiin tehtäviin kuuluu vuosittain uusien asemakaavoittamattomien maa-alueiden hankinta tulevaisuuden tarpeita varten, asemakaavoitettujen tonttien myynti ja vuokraus sekä maankäyttösopimusten laatiminen. Lisäksi myydään kunnan omistamia, tarpeettomia kiinteistöjä. Vuonna 2025 tavoitteena on laatia

pitkätähtäimen maanhankintasuunnitelma raakamaavarannon lisäämiseksi ja tehostaa maanhankintaa erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Maanhankinnassa huomioidaan liikenteellisesti keskeiset sijainnit, pohjavesiolosuhteet sekä joukkoliikenteeseen tukeutuvat alueet.

Asuinkerrostalo- ja rivitalorakentamisen aktivoimiseksi jatketaan markkinointia rakennusliikkeille ja rakennuttajille, tavoitteena saada rakennushankkeita käyntiin vuonna 2025. Lisäksi kehitetään uusia tontinmyyntikeinoja. Oikea-aikainen ja kohdennettu maanhankinta tukee kunnan maankäytön kehittämistä sekä uusien asuin- ja työpaikka-alueiden luomista, mikä edistää kunnan väestönkasvua ja työpaikkojen lisääntymistä.

Joukkoliikennepalvelut vastaavat kunnan joukkoliikenteestä ja oppilaskuljetuksista. Tiimiin kuuluu kuljetusasiantuntija ja kaksi reittisuunnittelijaa. Kunnan joukkoliikenne- ja koulukuljetuspalvelut vaikuttavat laajasti kuntalaisten hyvinvointiin ja arkeen. Koulukuljetukset vaikuttavat lapsiin, nuoriin ja perheisiin, koulujen päivittäiseen toimintaan sekä liikenneturvallisuuteen. Joukkoliikennepalvelut mahdollistavat kunnan liikennejärjestelmän kehittämisen yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa. Toimiva joukkoliikenne edistää kestävästä kehityksestä, taloudellista tehokkuutta ja sosiaalista hyvinvointia. Kattava joukkoliikenne vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa, palveluiden saavutettavuutta ja kuntalaisten viihtyvyyttä.

Kesäkuussa 2024 kunta siirtyi markkinaehtoisesta mallista ELY-vetoiseen joukkoliikenteeseen, mikä nostaa hankintakustannukset noin 2,8 miljoonaan euroon vuonna 2025. Joukkoliikennepalveluiden toimintakate nousee 988 000 eurosta 2,33 miljoonaan euroon. Lipputulot arvioidaan olevan noin 800 000 euroa vuodessa, mutta tarkentuvat liikennöintikuukausien edetessä.

Vuonna 2025 keskitytään ELY-vetoisen joukkoliikenteen palvelun laatuun ja luotettavuuteen. Asiakasinformaatiota parannetaan luomalla yhteinen sivusto ja reaaliaikainen reittiopas Länsi-Uudenmaan liikenteelle. Tiedotusta uusista yhteyksistä, lipputuotteista ja vyöhykkeistä lisätään. Palveluliikenteen uudistamistoimenpiteet siirtyvät vuodelle 2025, ja opinnäytetyö valmistuu syksyllä 2024. HSL-lippusubvention arvioidaan kasvavan 95 000 eurosta 105 000 euroon.

Mittaus- ja paikkatietoja käytetään laajasti kaava-, infra- ja rakennussuunnittelussa, lupakäsittelyissä, rakentamisessa, rakennuspaikkojen muodostuksessa ja luovutuksissa, kiinteistöverotuksessa, hälytystehtävissä, kuljetuksissa sekä tietojen analysoinnissa. Käyttäjinä ovat kunnan eri toimialat, viranomaiset, yritykset ja yksityishenkilöt.

Mittaus- ja paikkatietopalvelujen henkilöstö vastaa uudiskartoituksesta, kantakartan ylläpidosta, asemakaavojen pohjakarttojen laatimisesta ja hyväksymisestä, kaavalaskennasta, osoitekartan ja osoiterekisterin ylläpidosta, tienimien päättämisestä asemakaava-alueiden ulkopuolella, paikkatietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä, karttojen julkaisuluvista ja käyttöoikeussopimuksista, kiinteistötoimitusten valmistelusta sekä tietojen antamisesta ja tarkistamisesta Verohallinnolle, Maanmittauslaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle. Tehtäviin kuuluu myös rakentamisen valvontaan, maankäytön suunnitteluun, kunnallistekniseen suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tonttituotantoon liittyviä maastomittauksia.

Paikkatietojärjestelminä käytetään Trimblen sovelluksia, joilla hoidetaan karttojen ylläpito ja tuottaminen, kaavojen laatiminen, rakennus- ja poikkeamislupien sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittely, myytävien ja vuokrattavien tonttien haku, maanvuokrien ja kunnan maaomaisuuden hallinta, katu- ja viheralueiden rekisterin ylläpito, sisäinen ja ulkoinen karttapalvelu sekä rajapintapalvelut. Järjestelmät sisältävät myös Vihdin alueen kiinteistötiedot, rakennus- ja huoneistotiedot sekä väestötiedot.

Mittaus- ja paikkatietopalvelujen vahvuus on 10 henkilöä. Vuonna 2024 aloitti uusi paikkatietosuunnittelija, ja henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta. Viimeisen vuoden aikana on aloittanut viisi uutta työntekijää: johtava maanmittausteknikko, maanmittausinsinööri, mittauksenjohtaja, paikkatietosuunnittelija ja kaksi karttoittajaa. Vuosi 2024 on ollut perehdyttämisen vuosi, ja perehdytykset jatkuvat.

Hankalan resurssitilanteen vuoksi vuoden 2024 tavoitteita ei ole voitu toteuttaa, joten ne siirtyvät vuodelle 2025. Näihin kuuluu paikkatietosuunnitelman laatiminen, jonka tarkoituksena on kehittää paikkatietojärjestelmiä, osaamista ja aineistojen hyödyntämistä. Tavoitteena on myös 3D-kantakartan tuottaminen koealueelta ja nykyisen kantakartan korjausvaatimusten määrittäminen. Lisäksi parannetaan paikkatietoaineistojen laatua ja saatavuutta tarkentamalla rajamerkkejä ja täydentämällä kaavalaskentaa.

3.6.4 Ateria- ja puhdistuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	7 508 159	7 708 861	7 753 661	7 762 910	7 762 910	7 762 910	7 762 910	7 767 114	7 771 382
TOIMINTAKULUT	-7 116 259	-7 564 149	-7 728 216	-8 103 100	-7 996 939	-7 996 939	-7 996 939	-8 157 656	-8 322 532
TOIMINTAKATE	391 900	144 712	25 445	-340 190	-234 029	-234 029	-234 029	-390 542	-551 150

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin Aterian ja Puhdistuksen palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja helposti tavoitettavissa. Henkilöstö reagoi nopeasti asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin ja palautteen perusteella kehitetään toimintaa. Palautetta kerätään myös vuosittaisella asiakastytyytyväisyyskyselyllä.

Vuonna 2025 Vihdin Ateria valmistaa päiväkoteihin aamupalaa, lounasta ja välipalaa 1 185 lapselle ja 217 aikuiselle, yhteensä 876 508 aterialla vuodessa. Koululounaita valmistetaan 4 149 oppijalle ja 280 opettajalle, yhteensä 821 753 lounasta vuodessa. Määrät ovat laskeneet edellisvuodesta.

Ateria tarjoaa myös kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen työntekijöille aamupalaa, lounasta ja kokoustarjoiluita Kipinä-ravintolassa. Vihdissä toimii neljä tuotantokeittiötä, jotka lähettävät lounaat 16 palvelukeittiöön ja kahteen toimipisteeseen. Aterian toiminnanohjausjärjestelmänä käytetään Jamix-sovellusta, joka hallinnoi tilauksia, reseptejä ja laskutusta.

Omavalvonta varmistaa toiminnan lainmukaisuuden ja laadun. Fredman Chefstein -sovellus dokumentoi lämpötilat ja hävikin, ja terveystietojen avulla voidaan tarkastella tietoja sovelluksen kautta.

Vihdin Puhdistus vastaa 74 574 m² siivousalueesta, johon kuuluvat koulut, päiväkodit ja muut tilat. Puhdistus tekee 95 % siivouksista itse ja 5 % ostopalveluna. Atop-mitoitus suunnitelma auttaa siivouksen suunnittelussa ja kiinteistöjen ylläpidossa.

Ateria- ja Puhdistuspalvelut osallistuvat vanhempainiltoihin ja tiedottavat toiminnastaan kunnan kanavilla. Jamix Menu -sovelluksesta näkee ajantasaiset ruokalistat. Erityisruokavaliot valmistetaan Vihdin yhteiskoulussa lääkärintodistuksen perusteella.

Vuonna 2025 peruskorjataan osa Otalampi-talon keittiöstä, ja suurempi saneeraus tehdään vuonna 2026. Toimintaa seurataan ja kehitetään jatkuvasti, ja henkilöstöä koulutetaan ergonomian ja turvallisuuden parantamiseksi. Tavoitteena on nolla työtaturmaa vuosittain.

Vihdin Ateriat		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	675 302	504 512	639 374	805 823	873 523	905 884
Peruskoulun, lukion ja ip ateriat	kpl	803 742	637 011	791 779	828 784	806 157	793 548
Luontaisetuateriat	kpl	88 042	75 751	91 356	98 367	104 457	100 381
Myyntisopimukset (sairaala)	ateria	40 848	44 131	43 976	45 318	14 000	0
Kassamyynänti (oppilas, hlöstö, sop.)	€	295 669	201 288	159 932	285 000	213 000	196025
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	375	375	372	372	372
Vihdin Puhdistus		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	88 052	86 581	85 135	83 267	76 713	76713
päiväkodit	m ²	13 751	13 921	13 021	12 417	13 921	12695
koulut	m ²	51 345	53 078	50 174	49 519	50 174	50 174
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	12 628	11 793	12 866	11 194	12 618	12 618
myyntisopimus	m ²	7 631	7 789	6 217	7 738	3 746	3300
ostopalvelusopimus	m ²	3 797	4 266	2 857	2 399	1 534	
Ateriat- ja Puhdistuksen henkilöstö		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Työntekijämäärä vak.	hlö	125	119	116	125	115	110
Henkilöstön kokonaisresurssi htv:	htv	120,65	122,42	118,78	120,00	106,93	104
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,50	7,64	7,79	7,79	6,79	6
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	57,20	56,73	53,85	54,11	53,08	47,9
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	55,95	58,05	57,14	58,10	47,06	50,67
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	31,63	31,64	32,64	30,29	28,67	27,80

3.6.5 Kuntaympäristön tukipalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	677								
TOIMINTAKULUT	-600 755	-631 316	-645 569	-78 830	-78 349	-78 349	-78 349	-79 133	-79 936
TOIMINTAKATE	-600 078	-631 316	-645 569	-78 830	-78 349	-78 349	-78 349	-79 133	-79 936

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen tukipalvelut sisältävät elinvoimalautakunnan kokouskulut ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut. Jakamattomiin kuluihin kuuluu myös aurinkopaneelien leasingvuokrat, jotka näkyvät tukipalveluiden alla.

3.6.6 Yhdyskuntatekniikan palvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	736 970	199 195	565 000	853 900	853 900	853 900	853 900	861 999	870 216
TOIMINTAKULUT	-3 430 380	-2 992 402	-3 156 603	-3 438 731	-3 369 002	-3 369 002	-3 369 002	-3 445 272	-3 333 909
TOIMINTAKATE	-2 620 635	-2 693 607	-2 481 603	-2 465 831	-2 396 102	-2 396 102	-2 396 102	-2 464 273	-2 344 693

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yhdyskuntatekniikan palvelut huolehtii Vihdin kunnan katu- ja viheralueiden, liikuntapaikkojen, leikkipuistojen, ulkovalaistuksen, liikennevalojen, ylijäämämaan ja lumenvastaanottoapaikkojen kunnossapidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta sekä ajoneuvojen siirrosta.

Kunnossapidettävää katuverkostoa on noin 650 000 m² (150 km), ja se kasvaa vuosittain noin 10 000 m². Viheraluetta on noin 700 000 m², ja ne kasvavat vuosittain noin 5 000 m². Katuverkoston kasvu lisää kunnossapitokustannuksia, ja talvisin alueita hoidetaan alueurakoina. Kunnan oma henkilöstö keskittyy Nummelan katujen talvikunnossapitoon.

Yhdyskuntatekniikan palvelut vastaavat myös liikuntapaikkojen investoinneista, vaikka niiden tuotanto on siirretty Elinvoimapaikoihin. Palvelutuotantoa hoidetaan 23 henkilön voimin, ja ulkoisilta palveluntuottajilta ostetaan erikoistyöt ja maanrakennustyöt.

Palveluiden vastuualueet ovat liikennealueet sekä puistot ja viheralueet, joissa pääpaino on investointikohdeiden rakentamisessa. Kunnallistekniikan asiantuntijaryhmä hoitaa suunnittelun ohjauksen, taloudenpidon, yksityistieavustukset, metsäomaisuuden ylläpidon, jätehuollon, kilpailutukset ja rakennuttamistehtävät. Huulevesiviemäriverkostojen vastuu siirtyy vesilaitokselta yhdyskuntatekniikan palveluihin vuoden 2025 alusta.

Kunnossapidon tavoitteena on säilyttää alueiden kunto ja käytettävyyttä sekä optimoida käyttö- ja kunnossapitokustannukset. Sähköisten järjestelmien kehittäminen omaisuuden hallintaan ja palautejärjestelmien parantaminen ovat keskeisiä kehityskohteita.

Metsien hoito tapahtuu kestäväällä tavalla ja ilmastonmuutosta ehkäisevästi. Tämä vaatii osaamisen ja yhteistyön syventämistä eri sidosryhmien välillä. Uuden metsänhoitosuunnitelman laatiminen on tärkeää ennen nykyisen suunnitelman päättymistä.

Yhdyskuntatekniikan palveluiden tavoitteena on tuottaa kestävästi uusia palveluja kuntalaisille ja keskittää resursseja olemassa olevien alueiden kunnossapitoon ja peruskorjauksiin. Kaluston ylläpitoon tulee panostaa, koska laitteet ja koneet ovat käyttöikänsä lopussa. Organisaation kehittäminen ja tehtäväjaon täsmentäminen ovat käynnissä.

3.6.8 Vihdin Vesi

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 916 709	5 588 480	5 200 000	5 470 568	5 543 649	5 543 649	5 543 649	5 626 803	5 711 205
TOIMINTAKULUT	-2 735 360	-2 729 370	-2 765 100	-2 768 612	-2 728 845	-2 728 845	-2 728 845	-2 776 649	-2 825 638
TOIMINTAKATE	2 181 349	2 859 110	2 434 900	2 701 956	2 814 804	2 814 804	2 814 804	2 850 154	2 885 567

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin Veden tehtävänä on tuottaa ja toimittaa laadukasta talousvettä sekä huolehtia jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueella. Toiminta on kustannustehokasta ja ympäristöystävällistä, ja menot katetaan asiakkailta perittävillä maksuilla. Vihdin Vedellä on noin 3 700 asiakasikäintä ja 21 000 vedenkäyttäjää.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja -suunnitelma on laadittu kattamaan toiminnan kulut ja maksamaan

peruspääoman korkoa kunnalle. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina 393 000 euroa, ja samaa esitetään vuodelle 2025. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdistyksen saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Jos korkotaso on negatiivinen, Vihdin Vesi ei ole velvollinen maksamaan korkoa kunnalle.

10/30vastaukset

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit liittyvät vedenkulutuksen laskuun, ikääntyvien tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikoihin ja viemäritukoksiin, jotka voivat aiheuttaa taloudellisia ja ympäristöriskejä. Sääolosuhteiden vaihtelut voivat nostaa energia- ja kemikaalikustannuksia jätevedenpuhdistamoilla sade- ja sulamisvesien määrän kasvaessa. Lisäksi energia-, lämmitysöljy- ja kemikaalikustannusten mahdolliset hinnankorotukset lisäävät käyttömenojen riskejä, ja näiden kustannusten kasvu on ollut huomattavaa viime vuosina.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelmaa on päivitetty ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Taloussuunnitelma on nyt laadittu vuoteen 2033 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyyn liittyvät investoinnit sekä niiden vaikutus lainanottoon ja maksujen korotustarpeisiin. Taloussuunnitelmaa ylläpidetään ja päivitetään vuosittain. Kiinteistöjen vesikalusteiden kehittymisen ja ihmisten vedenkulutustottumusten muutosten myötä, on vedenkulutuksessa ollut havaittavissa laskua vaikka asiakkaiden määrä on kasvanut samanaikaisesti. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku ja suuret investoinnit tulevina vuosina edellyttävät vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50-50 malliin, jossa 50 % tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 16 % vesilaitoksen tuloista.

Taloussuunnitelmassa on arvioitu tarvittavat maksujen korotukset vuosittain vuoteen 2033 asti. Vuonna 2025 ei koroteta maksuja. Liittymismaksun määräytymisperiaattetta muutetaan 1.1.2025 alkaen niin, että jatkossa liittymismaksu peritään asemakaava-alueille tontin rakennusoikeuden mukaan. Asemakaava-alueiden ulkopuolella liittymismaksut määräytyvät rakennetun kerrosalan mukaan. Asemakaava-alueella vanhoilta liittyjiltä peritään jatkossa rakennuksen laajentamisen yhteydessä jäljellä olevan rakennusoikeuden mukainen lisäliittymismaksu.

Vihdissä vuotovesimäärät ovat Suomen mittakaavassa erittäin pienet. Jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään vähentämään, ja laskuttamattoman veden osuus koostuu pääasiassa kunnossapidon ja saneerausten huuhteluista. Nykyinen noin 10 % vuotovesimäärä vesijohtoverkostossa on hyväksyttävä taso, eikä sen pienentämiseen ole järkevää keskittää resursseja.

Viemäriverkostoon kulkeutuvat vuotovedet muodostuvat sade- ja sulamisvesistä sekä jonkin verran kiinteistöjen johtamista hulevesistä. Viemäriverkoston kuntoa parannetaan kaivojen ja putkistojen saneerauksilla ja tiivistämistoimenpiteillä. Suuret määrät hulevesiä jätevesiviemäriverkostossa aiheuttavat lisäkustannuksia jätevedenpumppaamoilla ja puhdistamoilla sekä häiriöitä jäteveden puhdistustuloksissa.

Jätevesien käsittelyratkaisuja on tarpeen uudistaa nykyisten puhdistamojen ikääntyessä ja maankäytöllisten haasteiden vuoksi. Vuonna 2021 päätettiin uudistaa Nummelan ja Vihdin kirkonkylän puhdistamot ja hakea niille ympäristöluvut. Jos lupia ei myönnetä, neuvotellaan HSY:n kanssa jätevesien johtamisesta Espooseen Blominmäen puhdistamolle. Kirkonkylän puhdistamon saneeraus voi toteutua nykyisen luvan puitteissa, ja jatkopilotointi on suunniteltu talvelle/kevääseen 2025. Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus jätettiin keuhdella 2023, ja käsittely voi kestää 2-4 vuotta.

Vihdin Vesi pumpppaa neljältä vedenottamoltaan yli miljoona m³ vettä vuodessa, josta 90 % tulee Luontolan vedenottamolta. Lisäveden hankintatutkimuksia tehdään nykyisten vedenottamoiden alueilla ja muilla pohjavesialueilla. Etelä-Nummelan ja koko Vihdin vesihuollon järjestämistä tarkastellaan strategisten

osayleiskaavojen mukaisesti. Nykyiset vedenottamot eivät riitä Etelä-Nummelan väestönkasvuun, joten veden hankkimiseen toiselta vesihuoltolaitokselta varaudutaan. Uudenmaan ELY-keskus on käynnistänyt alueellisen vesihuollon yleissuunnittelun, joka valmistuu vuoden 2024 lopulla.

Kesällä 2024 Vihdin Vesi haki vedenottamoiden suoja-alueiden ja -määräysten päivittämistä. Päätös uusista suoja-alueista ja -määräyksistä odotetaan vuonna 2025. Lisäksi varaudutaan pohjavesien suojelusuunnitelmien laatimiseen yhdessä ympäristövalvonnan kanssa.

Hulevesien hallinnan vastuu siirtyy yhdyskuntatekniikan palveluille 1.1.2025 alkaen. Vihdin Vesi on saanut hyviä kokemuksia kesätyöntekijöistä ja esittää yhden kesätyöntekijän palkkaamista vuonna 2025 vuosilomajan resurssitilanteen paikkaamiseksi ja projektiluonteisiin töihin.

VESILAITOS		TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TS 2026
Toiminnan laajuus					
Kulutusposteita / liittyneet kiinteistöt	kpl	3687	3710	3747	3785
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 104 950	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Myyty vesi	m ³	955 175	1 030 000	980 000	989 800
Laskuttamattoman veden osuus	%	13,0 %	6,4 %	10,9 %	10,0 %
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 310 878	1 280 000	1 280 000	1 280 000
Laskutettu jätevesi	m ³	918 076	980 000	940 000	949 400
Vastaanotettu lokajäte	m ³	34 263	35 000	35 000	35 000
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	27%	21%	23,8 %	23,1 %
Vesijohtoverkosto	km	277	280	285	287
Viemäriverkosto	km	205	210	215	217
Hulevesiviemäriverkosto	km	139	140	-	-
Jätevedenpumppaamot	kpl	99	101	102	104
Henkilöstö	htv	13	13	13	13
Toiminnan tehokkus/taloudellisuus					
Vesitaksa m ³ (alv 0%)	€	1,23	1,29	1,29	1,33
Jätevesitaksa m ³ (alv 0%)	€	2,80	3,08	3,08	3,26
Muut toiminnan suoritteet					
Saneeratut vesijohdot	km	0,8	2	2	2
Saneeratut jätevesiviemärit	km	0	1	1	1
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	2	2	2	2

3.6.7 Tilapalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	19 454 704	21 634 512	21 607 845	22 271 514	22 360 124	22 360 124	22 360 124	20 455 500	20 474 829
TOIMINTAKULUT	-8 872 478	-10 270 596	-9 729 527	-10 153 444	-10 318 163	-10 318 163	-10 318 163	-9 927 460	-10 280 446
TOIMINTAKATE	10 751 531	11 431 716	11 998 318	12 308 070	12 295 653	12 295 653	12 295 653	10 729 732	10 396 075

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tilapalvelun tulosalue muutettiin laskennalliseksi taseyksiköksi vuonna 2011, tavoitteena tilavuokrien läpinäkyvyys ja kunnan tilaomaisuuden hallinnan kehittäminen. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta ilman korjausvelkaa.

Tilapalvelu vastaa kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjauksesta, tilojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta, kiinteistöjen isännöinnistä, kunnossapidosta, huollosta ja vuokraustoiminnasta. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2024 lopussa yhteensä 67,9 miljoonaa euroa vierasta pääomaa. Keskeisiä tilatarpeita ovat päivähoidon ja koulun tilat. Suunnitellut korjaukset ovat päätehtävä, jota täydentävät ennakoimattomat korjaustyöt.

Kiinteistönpidon merkittävimmät riskit liittyvät korjausvelan kasvuun, kustannusten nousuun, ilkeilyyn, käytöstä poistuvien kohteiden ylläpitoon ja parakkien poistokustannuksiin. Energiakustannusten kehitys ja sääolosuhteiden vaihtelut muodostavat talousarvioriskejä, samoin henkilöstön eläköitymiset. Korjausinvestointeja on lisättävä taloussuunnitelmavuosina, jotta hätäkorjauksien määrä ei kasva. Merkittäv in investointi on Etelä-Nummela koulu- ja päiväkotikeskus, joka otettiin käyttöön joulukuussa 2024 elinkaarihallinnalla.

Tilapalvelu järjestää tilat kunnan toiminnoille, erityisesti varhaiskasvatuksen ja koulujen tarpeisiin. Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistöhoito ja isännöinti. Sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti.

Tyhjistä tiloista luopuminen on keskeinen tavoite. Vuonna 2025 puretaan Keskikuja 2 ja Kuoppamäki-kiinteistö. Tilapalvelussa työskentelee tällä hetkellä useita asiantuntijoita, ja henkilöstön eläköityminen lähivuosina on tiedossa. Hiljaisen tiedon siirtäminen ja uusien osaajien rekrytointi ovat tärkeitä tehtäviä. Tilapalvelu käyttää kausityöntekijöitä ruuhkahuippujen tasaamiseen. Suurin osa tiloista on kouluja ja päiväkoteja, mutta myös terveysasemia, paloasemia, kirjastoja ja muita tiloja kuuluu Tilapalvelun hallintaan. Suurten hankkeiden suunnittelu, rakennuttaminen ja valvonta hankitaan ostopalveluina.

3.7 Ympäristölautakunta

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	367 236	505 000	510 000	495 000	495 000	495 000	495 000	497 625	500 265
MYYNTITUOTOT	12 732	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 225	15 453
MAKSUTUOTOT	354 237	490 000	495 000	480 000	480 000	480 000	480 000	482 400	484 812
TUET JA AVUSTUKSET	268								
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-1 314 564	-1 489 011	-1 303 261	-1 603 602	-1 554 768	-1 566 488	-1 592 248	-1 590 846	-1 627 824
HENKILÖSTÖKULUT	-734 747	-773 822	-737 311	-821 720	-772 886	-784 606	-810 366	-791 936	-811 459
PALKAT JA PALKKIOT	-598 111	-623 876	-593 622	-689 141	-648 241	-658 053	-679 618	-664 188	-680 534
HENKILÖSIVUKULUT	-136 637	-149 946	-143 689	-132 579	-124 645	-126 553	-130 748	-127 748	-130 925
PALVELUJEN OSTOT	-519 957	-662 217	-505 217	-716 374	-716 374	-716 374	-716 374	-733 275	-750 600
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 327	-8 700	-8 700	-10 100	-10 100	-10 100	-10 100	-10 227	-10 357
AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTAKULUT	-55 533	-44 272	-52 033	-55 408	-55 408	-55 408	-55 408	-55 408	-55 408
TOIMINTAKATE	-947 328	-984 011	-793 261	-1 108 602	-1 059 768	-1 071 488	-1 097 248	-1 093 221	-1 127 559

(ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	KEHYS 2025	LTK 2025	KJ 2025	TA 2025
TOIMINTATUOTOT	356 605	505 000	510 000	405 000	495 000	495 000	495 000
TOIMINTAKULUT	-1 269 493	-1 442 797	-1 257 047	-1 484 148	-1 553 720	-1 504 886	-1 542 366
TOIMINTAKATE	-912 889	-937 797	-747 047	-1 079 148	-1 058 720	-1 009 886	-1 047 366

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -1 097 248 €. Ulkoinen kehys on -1 079 148 € ja talousarvioesitys -1 047 366 €, alitus kehykseen nähden 31 782 €.

Rakentamis- ja ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta vastuualueen yksiköstä: rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta merkittävimmät muuttujat ovat viime vuosina olleet tulojen kehityksessä. Rakennusvalvonnan tulot koostuvat lupamaksuista, joiden kehitystrendi on viime vuodet olleet pääasiassa laskeva. Koronapandemia heikensi tilannetta vuonna 2020, mutta vuonna 2021 rakentamisessa ja siten lupamaksuissa näkyi elpymistä. Vuonna 2022 tapahtui uusi notkahdus sodan alettua Euroopassa, mikä on muun muassa rakennusmateriaalien hintojen nousun vuoksi vaikuttanut merkittävästi rakennusalaan ja käynnistytävien hankkeiden määrään. Rakennusalan matalasuhtanteesta huolimatta vuosi 2024 näyttäisi paikallisesti muodostuvan tulojen näkökulmasta varsin hyväksi, ja samaa kehitystä on ennakoitu talousarviossa vuodelle 2025.

Ympäristövalvonnan tulot kertyvät niin ikään lupamaksuista, mutta niiden kehitys ei ole rakennusvalvonnan tavoin suhdanneriippuvaista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta.

Vuodelle 2025 laaditussa talousarvioesityksessä selkeää poikkeamaa vuoteen 2024 verrattessa aiheuttavat seuraavat kohdat: suunnittelutarvealueiden ja poikkeamislupien siirto kaavoituksesta rakennusvalvontaan sekä palkkakustannusten vaikutukset. Rakennusvalvonnan tulojen näkökulmasta ennakoidaan yhtä suurta tulosta suhteessa vuoteen 2024.

3.7.1 Rakentamis- ja ympäristöpalvelut

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	367 236	505 000	510 000	495 000	495 000	495 000	495 000	497 625	500 265
TOIMINTAKULUT	-1 304 220	-1 489 011	-1 303 261	-1 603 602	-1 554 768	-1 566 488	-1 592 248	-1 590 846	-1 627 824
TOIMINTAKATE	-936 984	-984 011	-793 261	-1 108 602	-1 059 768	-1 071 488	-1 097 248	-1 093 221	-1 127 559

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Rakentamis- ja ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta vastuuyksiköstä: rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden tehtävänä on hoitaa kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtäviä, luonnonsuojelua sekä eräitä hallintosäännöllä määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa hoitaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys, ja ympäristöpalvelut valvoo palvelun järjestämissopimusta.

Vihdin kunta on hyväksynyt Länsi-Uudenmaan kuntien vesienhoidon yhteistyön vision ja strategian vuosille 2019-2026. Tavoitteena on parantaa vesien tilaa yhteistyön avulla, ja vesiensuojelua toteutetaan monivuotisia yhteishankkeina. Jätevesien käsittelyn viranomaisratkaisut työllistävät edelleen vuonna 2025, sillä haja-asutuksen jätevesijärjestelmiä saatetaan lainsäädännön vaatimuksia vastaaviksi tai toteutukseen haetaan lykkäystä tai poikkeamista ympäristönsuojelumääräyksistä. Neuvontapalvelun kehittämistarpeena tunnistettua ohjeistusten laatimistyötä jatketaan vuonna 2025. Lisäksi jatketaan valtuustossa laaditun LUMO-ohjelman mukaisia toimenpiteitä.

Ilmastotyötä jatketaan vuonna 2025. Vihdissä vauhditetaan tavoitteellista ilmastotyötä Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) pohjalta siten, että jokaisella palvelukeskuksella ja yksiköllä on toteuttamisvastuu. SECAP-suunnitelma sisältää tavoitteet, strategian ja vision; perus- ja seurantavuoden päästölaskennan; hillintätoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin; skenaariotarkastelut (vapaaehtoinen); riskien ja haavoittuvuuksien analyysin; sopeutumisen tilannekatsauksen ja sopeutumistoimet. Ilmastovahdin ominaisuuksia ja sen mahdollista käyttöönottoa selvitetään yhteistyössä Kirkkonummen kanssa.

Ympäristölupien käsittelyaika on Vihdissä saatu normalisoitua lisättyjen henkilöstöresurssien ansiosta. Ympäristövalvonnassa on käytössä sähköinen asiointijärjestelmä lupapiste.fi-palvelu, jolla lupahakemukset vastaanotetaan.

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan viiden henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi neljä vakituista ympäristötarkastajaa. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille. Lisäksi vuonna 2025 esitetään jatkettavan ilmastotyötä osa-aikaisen ilmastoasiantuntijan työnä.

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vuonna 2025 ympäristön valvonnan toimenpiteiden tavoitteet määrittelee valvontasuunnitelman perusteella laadittava päivitetty valvontaohjelma.

Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalat Karjaanjokeen -hanke, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki -vesistövisio 2030, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihtiön ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteistyössä kunnat ja tarkkailuvelvolliset laitokset). Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen

ohjelman mukaisesti. Lisäksi Siuntion latvajärvien pilottihanketta jatketaan. Ympäristönsuojeluavustuksia ei esitetä jaettavan vuonna 2025.

Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta on tehnyt toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoi palvelun järjestämistä.

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvonnassa työskentelee johtavan rakennustarkastajan lisäksi kolme rakennustarkastajaa ja kaksi toimistosihteerä. Suunnittelutarvealueiden ja poikkeamislupa-asioiden käsittely on siirretty kaavoituksesta rakennusvalvontaan.

Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen asiointijärjestelmä lupapiste.fi-palvelu, jolla lupahakemukset vastaanotetaan, sekä Trimble-sovellus, jota käytetään rakennuslupien käsittelyyn ja karttaohjelmalla.

Tulevalla talousarviokaudella rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä ja vanhojen rakennustietojen tarkistusta on tarkoitus jatkaa. Samalla paperiarkiston käyttö vähenee ja sähköinen piirustusarkisto helpottaa ja nopeuttaa sekä rakennuslupien käsittelyä että vanhojen lupapiirustusten toimittamista niitä tarvitseville. Lisäksi sähköinen arkisto tukee osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamista. Vuoden 2025 alusta voidaan tulevan rakentamislain myötä tarvitaan lisäkoulutusta rakennusvalvontaan.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2019	TP2020	1-6/2021	1-6/2022	TP2022	1-6/2023
Ympäristölupapäätökset	kpl	1	4	2	2	4	0
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	3	1	1	1	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0	0	0	0
Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	4	0	0	0	0	0
Rekisteröinnit	kpl	1	3	0	1	1	0
Hallintopakkoapäätökset	kpl	5	4	2	0	0	0
Viranhaltijapäätökset	kpl	6	23	17	9	15	19
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	1	5	8	2	2	3
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	0	0	0	2	1
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	0	1	0	1	5	1
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	3	4	1	0	0	1
Lausunnot	kpl						88

4 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen, jos tulon odotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2025-2029, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakkoon.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

MENOT	-23 305 341	-36 201 095	-25 362 250	-25 262 250	-25 629 250	-34 262 500	-38 005 500	-39 335 750
TULOT	20 075 502	830 000	580 000	580 000	580 000	580 000	580 000	580 000
NETTO	-3 229 839	-35 371 095	-24 782 250	-24 682 250	-25 049 250	-33 682 500	-37 425 500	-38 755 750

HANKE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
KUNNANHALLITUS								

KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus

Pysyvien vastaavien arvopaperihankinnat/sijoitukset/muut pitkävaikutteiset menot

MENOT	-1 283 703	-2 604 095	-1 002 250	-1 002 250	-774 250	-5 462 500	-14 335 500	-16 610 750
Asunto-osakkeiden myynti *	TULOT	6 131 084	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
NETTO	4 847 381	-2 524 095	-922 250	-922 250	-694 250	-5 382 500	-14 255 500	-16 530 750

Tietohallinnon hankinnat

Keskittetty tietohallinnon hankinta

MENOT	-226 018	-250 000	-225 000	-225 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-226 018	-250 000	-225 000	-225 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

Valokuiturakentaminen

MENOT	0	-680 000	-520 000	-520 000	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	0	-680 000	-520 000	-520 000	0	0	0	0

Irtain omaisuus

Konsernipalveluiden irtaimen	MENOT	-50 351	-310 000	-90 000	-90 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-50 351	-310 000	-90 000	-90 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	MENOT	-1 560 072	-3 844 095	-1 837 250	-1 837 250	-844 250	-5 532 500	-14 405 500	-16 680 750
-------------------------	-------	------------	------------	------------	------------	----------	------------	-------------	-------------

TULOT	6 131 084	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
NETTO	4 571 012	-3 764 095	-1 757 250	-1 757 250	-764 250	-5 452 500	-14 325 500	-16 600 750

HANKE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
SIVISTYSLAUTAKUNTA								

OPETUKSEN TULOSALUE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
---------------------	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

Irtain omaisuus

MENOT	-65 792	-325 000	-385 000	-335 000	-265 000	-40 000	-40 000	-40 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-65 792	-325 000	-385 000	-335 000	-265 000	-40 000	-40 000	-40 000

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	-1 486 806	-193 400	0	0	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 486 806	-193 400	0	0	0	0	0	0

VARHAISKASVATUKSEN TULOSALUE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
------------------------------	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

Irtain omaisuus

MENOT	-65 792	-325 000	0	0	-50 000	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-65 792	-325 000	0	0	-50 000	0	0	0

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	-444 063	-56 600	0	0	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-444 063	-56 600	0	0	0	0	0	0

HANKE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
HYVINVOINTILAUTAKUNTA								

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSALUE	TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
---	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

Muu irtain omaisuus

MENOT	-51 741	-12 000	-15 000	-15 000	0	-500 000	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-51 741	-12 000	-15 000	-15 000	0	-500 000	0	0

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	-101 262	-100 000	0	0	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-101 262	-100 000	0	0	0	0	0	0

HYVINVOINTILAUTAKUNTA YH-TEENSÄ

MENOT	-187 636	-112 000	-15 000	-15 000	0	-500 000	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-187 636	-112 000	-15 000	-15 000	0	-500 000	0	0

ELINVOIMALAUTAKUNTA YH-TEENSÄ

MENOT	-19 560 972	-31 670 000	-23 125 000	-23 075 000	-24 470 000	-28 190 000	-23 560 000	-22 615 000
TULOT	13 944 418	750 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
NETTO	-5 616 554	-30 920 000	-22 625 000	-22 575 000	-23 970 000	-27 690 000	-23 060 000	-22 115 000

HANKE

TP 2023 MTA 2024 LTK 2025 TA 2025 TS 2026 TS 2027 TS 2028 TS 2029

ELINVOIMALAUTAKUNTA

YHDYSKUNTATEKNIIKAN PALVELUIDEN TULOSALUE

TP 2023 MTA 2024 LTK 2025 TA 2025 TS 2026 TS 2027 TS 2028 TS 2029

Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin

MENOT	-277 055	-350 000	-1 700 000	-1 700 000	-700 000	-5 700 000	-5 700 000	-3 200 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-277 055	-350 000	-1 700 000	-1 700 000	-700 000	-5 700 000	-5 700 000	-3 200 000

Työpaikka-alueet

MENOT	-1 171 941	-6 850 000	-4 800 000	-4 800 000	-6 000 000	-3 000 000	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 171 941	-6 850 000	-4 800 000	-4 800 000	-6 000 000	-3 000 000	0	0

Asuinalueiden rakentaminen

MENOT	-512 015	-1 000 000	-700 000	-700 000	-2 000 000	-1 500 000	0	0
TULOT	102 753	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-409 262	-1 000 000	-700 000	-700 000	-2 000 000	-1 500 000	0	0

Meritien rautatiesillan saneeraus

MENOT	-101 968	-200 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-101 968	-200 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0

Muu yhdyskuntatekniikan rakentaminen

MENOT	-1 550 393	-5 110 000	-3 925 000	-3 925 000	-5 785 000	-3 835 000	-2 390 000	-910 000
TULOT	9 375	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 541 018	-5 110 000	-3 925 000	-3 925 000	-5 785 000	-3 835 000	-2 390 000	-910 000

Liikunta-alueiden rakentaminen

MENOT	-245 648	-160 000	-475 000	-475 000	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

NETTO	-245 648	-160 000	-475 000	-475 000	0	0	0	0
-------	----------	----------	----------	----------	---	---	---	---

Muu irtain omaisuus

Yhdyskuntatekniikan	MENOT	-216 190	-330 000	-360 000	-360 000	0	0	0	0
irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	3 982	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-212 208	-330 000	-360 000	-360 000	0	0	0	0

YHDYSKUNTATEKNIIKAN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-4 075 211	-14 000 000	-12 060 000	-12 060 000	-14 485 000	-14 035 000	-8 090 000	-4 110 000
TULOT	116 110	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-3 959 101	-14 000 000	-12 060 000	-12 060 000	-14 485 000	-14 035 000	-8 090 000	-4 110 000

KUNTAKEHITYSPALVELUIDEN TULOSALUE

TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

Maa-alueet

Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-2 342 241	-1 500 000	-3 000 000	-3 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	13 759 015	750 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
	NETTO	11 416 773	-750 000	-2 500 000	-2 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000

Irtaimen omaisuuden hankinta

MENOT	-32 852	-25 000	-60 000	-60 000	-25 000	-50 000	-60 000	-50 000
TULOT	1 452	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-31 400	-25 000	-60 000	-60 000	-25 000	-50 000	-60 000	-50 000

KUNTAKEHITYSPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-2 375 093	-1 525 000	-3 060 000	-3 060 000	-2 025 000	-2 050 000	-2 060 000	-2 050 000
TULOT	13 760 466	750 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
NETTO	11 385 373	-775 000	-2 560 000	-2 560 000	-1 525 000	-1 550 000	-1 560 000	-1 550 000

LIIKUNTAPALVELUIDEN TULOSALUE

TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

MENOT	-15 560	0	-305 000	-305 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-15 560	0	-305 000	-305 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ

TP 2023	MTA 2024	LTK 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

Uudisrakentaminen

Vihdin kirkonkylänkoulukeskus VIHKO	MENOT	-274 968	-30 000	-30 000	-30 000	0	0	0	0
Lähiliikunta-alue	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-274 968	-30 000	-30 000	-30 000	0	0	0	0
Kirkonkylän VPK:n paloasema	MENOT	-161 132	-150 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-161 132	-150 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	-8 640 812	-3 100 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	46 500	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-8 594 312	-3 100 000	0	0	0	0	0	0
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu	MENOT	0	-200 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-200 000	0	0	0	0	0	0
Perusparannus ja muutos									
Hyvinvointialueen tilamuutokset ja korj.	MENOT	-91 441	-300 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-91 441	-300 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.	MENOT	-803 494	-1 450 000	-1 025 000	-1 025 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
	TULOT	4 500	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-798 994	-1 450 000	-1 025 000	-1 025 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Kunnanviraston remontointi	MENOT	-391 558	-35 000	-250 000	-250 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-391 558	-35 000	-250 000	-250 000	0	0	0	0
Kirkkonniemen muutos kulttuuritilaksi	MENOT	-290 553	-700 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-290 553	-700 000	0	0	0	0	0	0
Pappilanjokien koulun korjaus	MENOT	-230 933	-160 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-230 933	-160 000	0	0	0	0	0	0
Kunnanviraston varikon parantaminen	MENOT	-16 426	-550 000	-450 000	-450 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	-16 426	-550 000	-450 000	-450 000	0	0	0	0
Kiinteistöjen energiajärj. muutokset	MENOT	-210 306	-750 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-750 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-210 306	-750 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-750 000	0	0
Valmistuskeittiöiden peruskorjaukset	MENOT	0	-520 000	-200 000	-200 000	-400 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-520 000	-200 000	-200 000	-400 000	0	0	0
Kalustohallit, liikuntapaikkatuotanto	MENOT	0	-150 000	-100 000	-100 000	-900 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-150 000	-100 000	-100 000	-900 000	0	0	0
Hiidenrannan päiväkotihanke	MENOT	0	-300 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-300 000	0	0	0	0	0	0
Nummellan kirjaston talotekniikka	MENOT	0	0	-100 000	-50 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-100 000	-50 000	0	0	0	0
Muu irtain omaisuus	MENOT	-63 272	-45 000	-45 000	-45 000	0	-45 000	0	-45 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-63 272	-45 000	-45 000	-45 000	0	-45 000	0	-45 000
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YH-TEENSÄ	MENOT	-11 174 895	-8 440 000	-3 700 000	-3 650 000	-3 500 000	-1 695 000	-900 000	-945 000
	TULOT	51 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-11 123 895	-8 440 000	-3 700 000	-3 650 000	-3 500 000	-1 695 000	-900 000	-945 000
VIHDIN VESI		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-101 550	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000	-200 000	-4 000 000	-10 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-101 550	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000	-200 000	-4 000 000	-10 000 000
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-80 261	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-250 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-80 261	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-250 000	-50 000	-50 000

Verkon uudisrakentaminen ja saneeraminen

MENOT	-1 161 395	-2 800 000	-6 100 000	-6 100 000	-1 750 000	-5 100 000	-1 600 000	-400 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 161 395	-2 800 000	-6 100 000	-6 100 000	-1 750 000	-5 100 000	-1 600 000	-400 000

Puhdistamoiden investoinnit

MENOT	-59 199	-100 000	-50 000	-50 000	-100 000	-2 000 000	-2 500 000	-400 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-59 199	-100 000	-50 000	-50 000	-100 000	-2 000 000	-2 500 000	-400 000

Irtaimistoinvestoinnit

MENOT	-8 440	-70 000	0	0	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-8 440	-70 000	0	0	0	0	0	0

Pumppaamot

MENOT	-62 021	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-62 021	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000

VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-1 472 867	-3 320 000	-6 450 000	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000	-8 200 000	-10 900 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 472 867	-3 320 000	-6 450 000	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000	-8 200 000	-10 900 000

ATERIA JA PUHDISTUS TULOSALUE

TP 2022 MTA 2023 LTK 2024 TA 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027 TS 2028

Ensikertainen kalustaminen

Ateria ja puhdistuksen	MENOT	-267 851	-180 000	-395 000	-355 000	0	0	0	0
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-267 851	-180 000	-395 000	-355 000	0	0	0	0

Ateria ja puhdistuksen irtaimen

omaisuuden hankinta	MENOT	-72 206	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-72 206	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-340 057	-280 000	-495 000	-455 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-340 057	-280 000	-495 000	-455 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

ELINVOIMALAUTAKUNTA YH-TEENSÄ

MENOT	-20 681 384	-27 730 500	-27 590 000	-27 500 000	-22 235 000	-22 145 000	-23 020 000	-27 180 000
TULOT	1 018 818	13 400 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	-19 662 566	-14 330 500	-26 840 000	-26 750 000	-21 485 000	-21 395 000	-22 270 000	-26 430 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Merkittävimmistä investoinneista tehdään erilliset investointikortit avaamaan perusteita investoinneille. Muut investoinnit avataan myöhemmin investointiperusteluiden alla heti investointikorttien jälkeen.

NUMMELAN UUSI JÄTEVEDENPUHDISTAMO

Nykytila

Nummelan nykyinen puhdistamo on rakennettu 1976. Tämän jälkeen sitä on laajennettu 1990-luvun alussa ja saneerattu vuonna 2000. Uusi esikäsittelyrakennus valmistui vuonna 2017. Puhdistamolle vaadittaisiin merkittävää kapasiteetin lisäystä Vihdin kunnan tulevaisuuden väestöennusteeseen vastaamiseksi. Lisäksi koko puhdistamorakennus vaatisi rakenteellista uusimista. Puhdistamo sijaitsee maankäytöllisesti haastavassa paikassa tulevan ESA-radan asema-alueella. Puhdistamon nykyisen ympäristöluvan mukaan käsiteltävien jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön tulee lopettaa 31.12.2026. Näihin perustuen on vuosina 2019-2021 selvitetty erilaisia vaihtoehtoja ja kustannuksia jätevesien käsittelylle tulevaisuudessa. Kunnanvaltuusto on päättänyt selvitysten pohjalta hakea ympäristölupaa uudelle puhdistamolle Etelä-Nummelan yritysalueelle (kaava N202, vireillä). Ympäristölupahakemus on jätetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi 13.3.2023.

Hanke ja tavoitteet

Nummelan uusi puhdistamo on esisuunnitelman perusteella tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe on mitoitettu vuoden 2040 väestöennusteeseen perustuen ja laajennuksella voidaan puhdistamon kapasiteettia lisätä vuoden 2050 ennusteen mukaiselle jätevesimäärälle. Vesistövaikutusten arviointi ja ympäristölupahakemus on laadittu vuoden 2050 mitoitukseen perustuen, jotta ympäristölupa kattaa puhdistamon koko elinkaaren aikaisen toiminnan. Uuden puhdistamon purkuvesistöksi on esitetty Siuntionjoen vesistöä, mutta uuden puhdistamon tehokkaamman puhdistustuloksen vuoksi kuormituksen ei katsota merkittävästi lisääntyvän nykyisestä. Mikäli puhdistamolle ei myönnetä ympäristölupaa, Vihdin Vesi edistää siirtoviemäri vaihtoa HSY:n Blomminmäen puhdistamolle.

Molempia vaihtoehtoja palvelevia putkiyhteyksiä nykyiseltä puhdistamolta rakennetaan Hankasalontien urakan yhteydessä vuosien 2023-2025 aikana.

Aikataulu

- Vaihe 1 rakentaminen aikaisintaan 2026 ->
- Vaihe 2 rakentaminen 2040 ->

Kustannukset

- Vaihe 1, kustannusarvio 44,3 M€
 - vuoden 2040 asukasmääräennusteen mukainen mitoitus
- Vaihe 2, kustannusarvio 7,5 M€
 - laajennus vuoden 2050 asukasmääräennusteelle

Vaikutukset Vihdin Vedelle

- + Uusi puhdistamo sijoittuu teollisuusalueelle, pois asutuksen lähistöltä
- + Tehokkaampi puhdistusprosessi vähentää vesistökuormitusta
- + Oman puhdistamon käyttökustannukset alaisemmat kuin siirtoviemäri vaihtoehdossa
- + Investoinnin rahoittaminen edellyttää merkittäviä asiakasmaksujen korotuksia vuodesta 2022 ->

VT 25 PARANTAMINEN ASEMASTIEN LIITTYMÄN KOHDALLA, VIHTI

Nykytila

Valtatie 25 on suunnitteluosuudella liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen mukainen maanteiden pääväylä ja kuuluu palvelutasoluokkaan I. Valtatie 25 on osa lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä mukaista runkoverkkoa. Valtatien 25 liikennemäärä hankealueella on 10 600 ajon/vrk. Raskaan liikenteen osuus liikennemäärästä on noin 10 %. Asemantien (mt 11237) liikennemäärä nykytilanteessa on noin 4 800 ajoneuvoa/vrk. Siitä raskaan liikenteen osuus on 4 %.

ELY-keskus toimittanut uuden esityksen 31.1.2024

Hanke ja tavoitteet

Suunnittelualue on valtatie 25 välillä Myllykylän eritasoliittymä – Nummelen lentokenttä, pituudeltaan noin 2,7 km. Valtatien 25 ja Asemantien liittymään toteutetaan eritasoliittymä sekä uudet valvonta- ja pysäköintialueet.

Katuyhteys Tervasuontielle toteutetaan erillisen valtatie alituksen kautta ja nykyinen Tervasuontien liittymä vt 25:lle katkaistaan. Valtatien 25 kehittäminen edistää maankäytön kehittämistä parantamalla saavutettavuutta ja liikenneturvallisuutta. Tavoitteena on parantaa liikennejärjestelmän sujuvuutta ja turvallisuutta.

Aikataulu

Tiesuunnitelma valmistui loppuvuodesta 2023.

Tiesuunnitelma on ollut nähtävillä 8.5.-7.6.2024. Kunta on antanut suunnitelmasta lausunnon nähtävillä oloajan päätyttyä.

Kaavamuutostyö käynnissä, kaavat N163a ja N163b

Kustannukset

Kustannusarvio 34,54 miljoonaa euroa (MAKU-ind. 140; 2015 = 100, alv 0 %). Viidin osuus 5,8 milj. euroa

Vaikutukset

- + Parantaa merkittävästi liikenteen turvallisuutta
- + Liikenteen sujuvuus paranee ja valtatielle liittyminen helpottuu
- Eritasoliittymän rakenteet ja katuyhteydet sekä uudet valvonta- ja levähdysalueet aiheuttavat merkittäviä maisemamuutoksia

ETELÄ-NUMMELAN TYÖPAIKKA-ALUE

Nykytila

Etelä-Nummelen työpaikka-alue, asemakaava N198 sijoittuu Nummelen taajaman keskustan ja tulevan ESA-radan juna-aseman eteläpuolelle Vanhan Turuntien (mt110) ja Tarvontien (VT1) väliselle alueelle. Suunnittelualue rajautuu lännessä Lohjan kaupungin rajaon ja idässä Kauhussuohon ja Kauhukallioon.

Hanke ja tavoitteet

Vihdissä on tarve lisätä kunnan työpaikkaomavaraisuutta ja luoda mahdollisuuksia erilaisten yritysten sijoittumiseen kunnan alueelle. Asemakaavalla on mahdollistettu monipuolinen työpaikka-alue hyvien liikenneyhteyksien äärelle, näkyvälle paikalle pohjavesialueiden ulkopuolelle. Työpaikkatoimintojen suunnittelussa on huomioitu alueella jo oleva asuinrakentaminen, joka kaavan myötä kuuluu asemakaavoituksen piiriin. Alueen kunnallistekniikan rakennussuunnitelmat ovat valmistuneet v.2023.

Aikataulu

- Rakentaminen v.2024-2025
- Itä-osa Rakennus suunnitelmat 09/2024
- Kilpailutus itä-osa 10/2024

Kustannukset

- Länsi-osan kadut (FCG Oy) 12,9 milj.euroa. Kustannusindeksi 128,40 (2015=100)
- Itä-osan kadut (Ramboll Oy) 4,9 milj. euroa. Kustannusindeksi 129,50 (2020=100)

Vaikutukset

- + Työpaikka-alueen rakentaminen; työpaikat, kuntatalous
- + xxx
- xxx
-

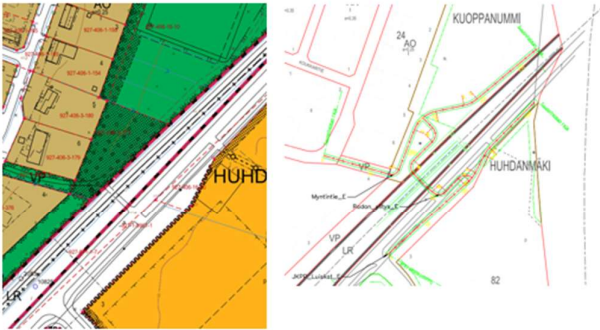
KUOPPANUMMEN ALIKULKUSILTA

Nykytila

Nykyisessä tilanteessa kevyen liikenteen väylä risteää tasossa peräkkäin kahden liikennöitävän väylän osalta (Tuusankaari ja Hanko-Hyvinkää rata). Lähistöllä on koulu, joka tarkoittaa sitä, että on ajoittaista vilkastakin oppilasliikennettä. Hanke toteutettaneen ST-urakkana.

Hanke ja tavoitteet

Eritasoristeyksen tarkoituksena on ohjata jalankulku- ja pyöräilyliikenne mm. oppilaiden koulumatka kulkemaan turvallista reittiä radan ja Tuusankaaren ajoradan ylitse. Koulumatkat pidentyvät, jos tasoristeyks poistetaan ennen ylikäytävän rakentamista. Junaradan sähköistämisen yhteydessä v.2024 tasoristeyks todennäköisesti poistetaan. Suunnittelussa on päädytty ylikulkuosilla toteuttamiseen, sillä allikulun rakentaminen kyseiselle paikalle ei pohjavesiolosuhteiden vuoksi ole mahdollista. Toteutetaan hissillinen vaihtoehto

Aikataulu

- Toteutus suunnitelmat v.2024
- Rakentaminen v.2025-2027

Kustannukset

6,2 milj.euroa. Kustannusindeksi 112,31 (2015=100)

Vaikutukset

- + Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuus paranee
- + Kävelyn ja pyöräilyn väyläntalvikunnossapidon haasteet

ETELÄ-NUMMELAN VESIHUOLLON SIIRTOLINJAT

Nykytila

Etelä-Nummellan yritysalueen (kaava N198) vesihuoltoa varten rakennettavat siirtolinjat. Vesijohdon ja jäteveden siirtolinjat toteutetaan kahdessa vaiheessa, 1. vaihe on vesijohdon rakentaminen Pöllistöntieltä Nummellan puhdistamolle ja 2. vaihe on vesijohdon ja 2 kpl viemäreiden rakentamista puhdistamolta yritysalueelle Hankasalontien alkuun. Siirtolinjat kulkevat ESA-radan asema-alueen läpi, jossa siirtolinjat on sijoitettu asemanseudun kaavarungon mukaisille katualueille. Myöhemmässä vaiheessa alueelle tulee rakennettavaksi toinen syöttövesijohto ja vesitorni alueen vedenriittävyys varmistamiseksi. Toinen vesijohto alueelle tuodaan Hakalanrinteen suunnalta Linnanmäen asemakaava-alueen läpi Rostintielle. Vesitornille on varattu Etelä-Nummellan osayleiskaavassa paikka Linnanmäellä.

Hanke ja tavoitteet

Asemakaavalla on mahdollistettu monipuolinen työpaikka-alue pohjavesialueiden ulkopuolelle. Työpaikkatoimintojen suunnittelussa on huomioitu alueella jo oleva asuinrakentaminen. Yritysalue on vahvistettu vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeksi.

Siirtolinjan rakennussuunnitelmat Pöllistöntien ja yritysalueen välillä ovat valmistuneet. Toisen syöttövesijohdon ja vesitornin mallinnus on valmistunut syksyllä 2023 ja suunnittelua jatketaan vuoden 2024 aikana. Vesitornin suunnittelussa huomioidaan mahdollisuus ottaa vastaan vettä jostain muusta lähteestä kuin nykyisiltä vedenottamoilta.

Aikataulu

- Rakentaminen vuosina 2022-2027

Kustannukset

- Siirtolinja, vaihe 1 Pöllistöntie – Nummellan puhdistamo (FCG Oy)
 - 200 000 €, valmistunut keväällä 2023
- Siirtolinja, vaihe 2 Nummellan puhdistamo – E-N yritysalue (Sweco Oy)
 - Urakkahinta 1,5 M€, urakka valmistuu 01/2025
- 2. syöttövesijohto + vesitorni (yleissuunnitelma ja mallinnus Ramboll Oy)
 - vj Hakalanrinne – yritysalue, ys kustannusarvio 1 M€
 - Vj syöttölinja vesitornille, ys kustannusarvio 1,4 M€
 - vesitornin karkea kustannusarvio 1 M€
 - Vesitornin ja syöttölinjojen rakentaminen 2026 ->

Vaikutukset Vihdin Vedelle

- + Yritysalueen siirtolinjojen rakentamisen yhteydessä on pystytty varautumaan tulevaan jätevesiratkaisuun
- + Uusi vesitorni parantaa vedenjakelun varmuutta
- + Nykyisillä vedenottamoilla ei pystytty vastaamaan tulevaisuuden vedentarpeeseen
- + Tulevilla liittymismaksuilla ei pystytty kattamaan kaikkia verkoston rakentamiskustannuksia

Nykytila

Nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti 1938 valmistuneessa ja 1952 laajennetussa rakennuksessa. Rakennus on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi ja sillä on maisemallista arvoa. Rakennus tulee säilymään, tontin kaavamerkintä AL-12, sr-8.

Hanke

Vihdin nykyinen paloasema on huonossa kunnossa eikä se vastaa sijoitukseltaan, kaikilta tiloiltaan, toiminnoiltaan ja tekniikaltaan tämän hetken eikä tulevaisuuden tarpeita. Toimintaa on kahdessa kerroksessa ja siirtyminen kerrosten välillä tapahtuu ulkokautta. Paloasematoimintojen kehittäminen nykyvaatimusten mukaisiksi tällä kiinteistöllä on hankalaa: mm. hälytysreitin turvaaminen torialueen poikki yleisötilaisuuksien aikana on erittäin haastava. Uusiin tiloihin sijoitetaan Vihdin VPK sopimuspalokunta. Hankkeen käyttäjämuutoksista käyttäjätoimiala tekee uudet päätökset.

Aikataulu

- Hankeosapuolten esisopimus valmisteilla. LUVN on ilmoittanut, että esisopimusta voidaan edistää.
- Rakennuslupa voimassa
- Investori vaihtoehto edelleen olemassa

Kustannukset

- Hankkeen kokonaiskustannusarvio hankesuunnitelmavaiheessa oli n. 3,2 milj.
- Kustannukset:
 - 2021: 1124€
 - 2022: 15 344€
 - 2023: 161 132€
 - 2024: 40 223€

Vaikutukset

- + Vasteaika saadaan pienemmäksi
- +
-

VIHDIN KIRKONKYLÄN CAMPUSALUEEN ENERGIAHANKESUUNNITELMA JA KALUSTOHALLI SEKÄ KENTÄN JÄÄHDYTYS

Nykytila

Vihdin kirkonkylän Campus alueella sijaitsevat Pappilanpellon koulu, Kirkonkylän liikuntahalli sekä Vihdin yhteiskoulu ja näiden lämmitysjärjestelmä on toteutettu aluelämpöverkostona, jossa lämmitysputket tulevat viereiseltä väliaikaiselta lämpölaitokselta.

Hanke

Tarve pohjautuu Vihdin kunnan strategiaan vähentää hiilidioksidipäästöjä. Energiasäästön ja ympäristön päästöjen vähentämiseksi on lämmitysjärjestelmä tarkoitus muuttaa esim. maalämmöksi tai syväkaivoiksi. Tulevan kalustohallin yhteyteen rakennetaan tekniset tilat lämmitysjärjestelmälle sekä tekojään jäähdyttämiseen tarvittavat tekniset tilat.

Aikataulu

- Hankesuunnitelma maalämpöratkaisusta 30.3.2023, 29.5.2024 OK
- Esiselvitys keskisyvän lämpökaivon potentiaalista 11/2023 OK
- Suunnittelijoiden valinta on tehty
- Hankesuunnitelma on valtuustossa 30.9.2024

Kustannukset

- Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 2,6 M€ vuosille 2025-2026
- Talousarviossa on varattu 1milj kalustohalliin vuosina 24-25, energiamuutoksiin v24 750.000€
- Tähän mennessä kuluja 3484 €

Vaikutukset

- + Päästään eroon väliaikaisesta lämpölaitoksesta
- +
- Nykyinen väliaikainen lämpölaitos käyttöikänsä lopussa

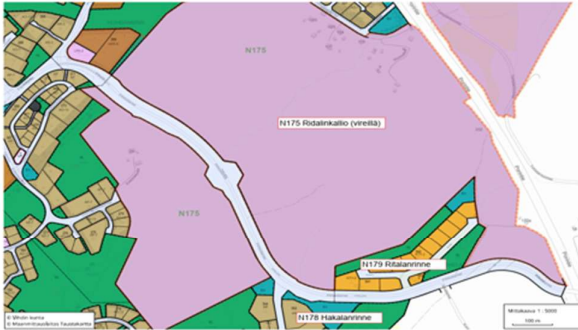
PIHTISILLANTIEN JKPP

Nykytila

Pihtisillantie on Nummelan Huhdanmäestä Huhmariin Vanhalle Turuntielle (mt110) ulottuva yksityistie. Asemakaavoitettulla (N178, N179) osalla tie muuttuu kaavatieksi kadunpitopäätöksen myötä.

Hanke ja tavoitteet

Katusuunnitelma koskee alueen uusia jalankulun ja pyöräilyn väyliä sekä linja-autopysäkkejä Pihitsillantienle välillä Vanhan-Sepän tie Porintie (vt2). Jalankulun ja pyöräilyn väly sijaittu Pihitsillantien etelä puolella ja osalla matkaa pohjoispuolella. Hankkeeseen sisältyy vesihuollon ja valaistuksen suunnittelu, jossa on huomioitu uusi viireillä oleva asemakaava-alue (N175).

Aikataulu

- Rakentamisaikataulu vuonna 2024
- Urakoitsijavalinta on 8.10. Ellassa

Kustannukset

- 2,5 milj. euroa. Kustannusindeksi 129,50 (2020=100) sisältäen vesihuollon

Vaikutukset

- Parantaa jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta
- Palvelee vireillä olevaa uutta asemakaava-alueita N175
- xxx

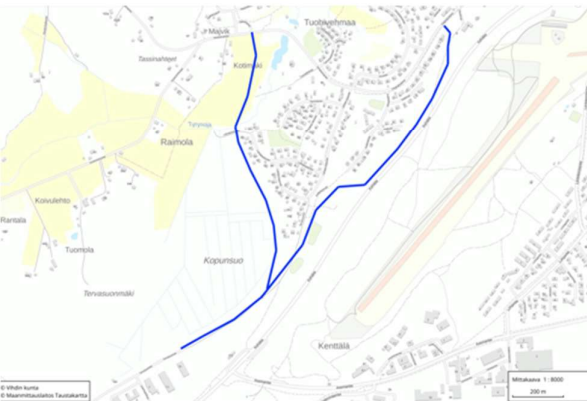
TUOHIVEHMAAN UUSI KATUYHTEYS

Nykytila

Nykyisellään Hiidenrannan asuinalueella on kaksi liittymää Valtatielle 25 Hiidenvedentien liittymä, sekä Kaukoilantien valo-ohjattu liittymä. Uudenmaan ELY-keskus on esittänyt, että Hiidenvedentien liittymä katkaistaan ajoneuvoliikenteeltä kun Kaukoilantien valo-ohjattua liittymää on parannettu lisäkaistoilla.

Hanke ja tavoitteet

Asemantien eritasoliittymästä suunnitellaan uusi katuyhteys
Hiidenrannan asuinalueelle korvaamaan suljettava
Haapakyläntien ja Hiidenvedentien liittymä.

Aikataulu

Katuvaihtoehtojen esiselvitys valmistunut toukokuu 2024

Kustannukset

- Kustannukset arvioitu Fore (Hola)132,8(2015=100)
- VE-A: Kustannusarvio on 2,05 milj. euroa
 VE-B: Kustannusarvio on 1,8 milj. euroa

Vaikutukset

- Liikenneturvallisuus paranee
- Molemmat linjausvaihtoehdot sijoittuvat lähelle asutusta
- Suon läpi kulkevalla yhteydellä luontoarvoja
- Haastavat maaperäolosuhteet

VALTATIE 25 PARANTAMINEN UKINTIEN LIITTYMÄN KOHDALLA, VIHTI

Nykytila

Valtatie 25 on liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen mukainen maanteiden pääväylä ja kuuluu palvelutasoluokkaan I. Valtatie 25 on osa lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä mukaista runkoverkkoa. Valtatie 25 on Länsi-Uudenmaan pääyhteys pääkaupunkiseudun suuntaan ja merkittävin poikittaisyhteys Länsi- ja Keski-Uudellamaalla lähellä pääkaupunkiseutua.

Hanke ja tavoitteet

Tiesuunnitelmassa esitetään porrastettu liittymä Ukintien liittymän ja Hiekkahentusen tonttiliittymän välille. Suunnitelmassa esitetään myös suunnittelualueella pohjaveden suojaus sekä tievalaistus välillä Suonpääntien liittymä ja Hiekkahentusen tonttiliittymä.

Aikataulu

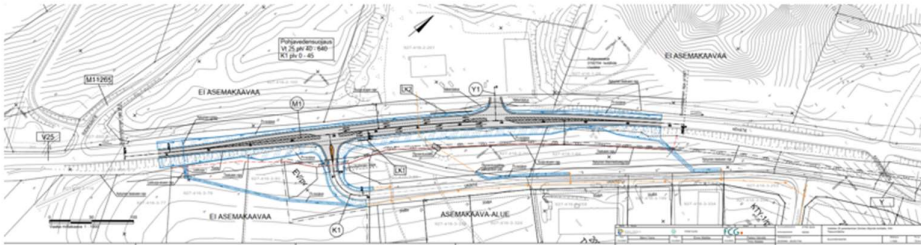
- Tiesuunnitelma valmistui syksyllä 2023. Rakennussuunnittelu on tavoitteena aloittaa elokuussa 2024 ja rakentaminen arvioitu toteutettavaksi 2025
- Ukintien liittymän tiesuunnitelma ollut nähtävillä 3.4.-3.5.2024.
- Kunta antanut suunnitelmasta lausunnon nähtävillä oloajan päätyttyä.

Kustannukset

- Kustannusarvio on 1,2 milj. euroa (MAKU: 140,0(2015=100))

Vaikutukset

- Parantaa liikenneturvallisuutta
- Liikenteen sujuvuus paranee
- Pohjaveden pilaantumisriski pienenee

VIHDIN YHTEISKOULUN VALMISTUSKEITTIÖN PERUSKORJAUS

Nykytila

- Syksyn aikana lukuisia laitekorjauksia toistensa perään
- Biojätejärjestelmän kontti on rikki ja sen korjaamatta jättäminen on päätetty 22.11.2023, koska korjauskustannukset ovat niin suuret.
- Keittiön pinnoilla on paljon kulumaa ja toiminnot ovat vanhanaikaisia, jotka tulee uudistaa. Laitekanta on vanhaa (noin 20v)
- Varavoima puuttuu

Hanke

Osa pitkäntähtäimen suunnitelmaan peruskorjata vuorotellen Vihdin Aterian tuotantokeittiöt.
Ateriyksikköselvitys 9.6.2020
Eritysruokavalioketiö
Hanke toteutetaan yhdessä aterian- ja puhdistuspalveluiden kanssa

Aikataulu

- Suunnittelijat valittu, urakkavaiheen suunnitelmat valmiit
 - Keittiösuunnitelma saatu 31.1.2024
 - Päivitetty keittiösuunnitelma saatu heinäkuussa 2024
- Työt käynnissä, valmistuu syksyllä 2024

Kustannukset

- Talousarviossa hankkeelle on varattu 520.000€
- Ateriapalvelut ovat varanneet määrärahat laitteille
- Lisäksi kohteelle hankitaan oma varavoimakone
- Kustannukset tähän mennessä: 159 245 €

Vaikutukset

- Varaudutaan kriiseihin, kiinteä varavoima
- Tuotantokeittiö on ns. ajan tasalla
- Aiheuttaa kuormitusta muihin tuotantokeittiöihin

ROSTIN YRITYSALUE 2

Nykytila

Asemakaava-alue sijoittuu Nummelan olemassa olevan taajaman eteläpuolelle rajautuen etelässä Tarvontiehen (valtatie 1), pohjoisessa Vanhaan Turuntiehen (110), lännessä rajautuen vireillä olevaan kaavaan N198 etelä-Nummelan työpaikka-alueeseen I ja idässä Ahonpään. Suunnittelualueen alustava rajausta kattaa noin 166 ha, rajausta tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Hanke ja tavoitteet

Etelä-Nummelan yritysalueen asemakaavalla on tarkoitus tutkia työpaikka-alueen sijoittamista eteläiseen Nummelaan erinomaisten liikennenyhteyksien ulottuville ja näkyvyydeltään erinomaiselle paikalle, joka sijaitsee myös pohjavesialueiden ulkopuolella. Tavoitteena on laatia yritysalueelle katujen yleissuunnitelmat, joilla varmistetaan riittävät tilavaraukset katualueille.

Aikataulu

Asemakaava lainvoimainen kevät 2025

Yleis- ja katusuunnittelu 2024-2025

Massatasapaino- ja louhintaselvitys käynnistetty keväällä 2024

Liikenneselvitys käynnissä

Kustannukset

0,4 milj.euroa. Kustannusindeksi 130,40 (2015=100)

Vaikutukset

+ Yritysalueiden omavaraisuus paranee

RIDALIN KAAVA-ALUE

Nykytila

Suunnittelualue on pääosin tiheää ja mäkistä metsää. Alueen maisemakuvaa hallitsee metsäinen mäki-alue, jonka jyrkkä pohjoisrinne rajautuu Kilsoinnin alavaan lähivirkistysalueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on alustavan rajauksen mukaan noin 81 ha.

Hanke ja tavoitteet

Aluetta tutkitaan tiiviinä rivitalo- ja pientalovaltaisena alueena, jonka tarkoituksena on täydentää ja laajentaa Nummelan taajamarakennetta taajaman edulliseen kasvusuuntaan. Tavoitteena on luoda monipuolinen ja viihtyisä asuinalue palveluineen, turvata alueen luontoarvot sekä luoda hyvät jalankulun ja pyöräilyn yhteydet sekä virkistysreitit. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan kaava-alueelle katujen yleissuunnitelmat ja sen jälkeen katu- ja rakentamissuunnitelmat.

Aikataulu

• Yleis- ja katusuunnitelmat 2024

• Rakennussuunnitelma 2025

• Rakentaminen 2026

• Kaavatalous selvitys aloitettu kesäkuussa 2024

Kustannukset

Ei kustannusarviota

Vaikutukset

+ Kunnan tonttivaranto paranee

+ Kestävä yhdyskuntarakenne

— Haastavat maasto-olosuhteet sekä luontoarvot

HIIDENLAAKSON TYÖPAIKKA-ALUE

Nykytila

Alue sijaitsee Nummellan taajamassa, Hanko-Hyvinkää -radan varrella, noin 2-5 kilometrin etäisyydellä Nummellan keskustasta. Suunnittelualue koostuu hajanaisista asuin- ja työpaikkarakennuspaikoista, alavista peltoalueista ja kumpuilevasta metsämaastosta.

Suunnittelualue on pääosin asemakaavoittamatonta aluetta, rajautuen Hiidenmäen asemakaavoitettuun työpaikka-alueeseen ja toisaalta myös Pajuniityn asemakaavoitettuun alueeseen idässä. Alue on laaja, alustavan rajauksen mukaan noin 68 ha.

Hanke ja tavoitteet

Tavoitteena on luoda uusia työpaikkatoimintojen sijoittumismahdollisuuksia hyvien kulkuyhteyksien äärelle ja luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle ja kasvattaa näin Vihdin kunnan alueella työpaikkatonnttien tarjontaa. Katujen yleissuunnitelmat laadittiin kaavatöiden yhteydessä ja seuraavaksi laaditaan katusuunnitelmat.

Aikataulu

- Kaavoitusvaihe

Kustannukset

- Ei kustannusarviota

Vaikutukset

- + Yritystonttien omavaraisuus paranee
- Alueella luontoarvoja
- Espoo-Salo oikoradan vaikutukset

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus

Turun tunnin Juna Oy:n rahoittamiseen on varauduttu rahoitusuunnitelman mukaisesti 1 278 085 euron suuruisella määrärahalla ja vuodelle 2025 1 104 095 euroa.

Kunnan omistamien asunto-osakkeiden myynnistä saatavan myyntivoiton arvioidaan kasvavan vuonna 2023 n. 100 000 euroon.

Tietohallinnon hankinnat

Toimivat tietoliikenneyhteydet on nykyisin olennainen osa päivittäistä työskentelyä. Tietohallinto haluaa panostaa vuoden 2024 aikana kunnan tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen ja vuosittaisiin korjausinvestointeihin ja jatkaa systemaattisesti teknistä ylläpitotyötä tulevien vuosien aikana.

Tämän tavoitteena on varmistaa esimerkiksi koulujen- ja päiväkotien ja muiden kunnan toimintojen tueksi toimivat tietoliikenneyhteydet, ei vain pistemäisin korjaustoimin vaan systemaattisen ennakoinnin ja tietoteknisten vuosihuoltojen avulla.

Valokuiturakentaminen

Kuntalaisten laajakaistayhteyksien saatavuutta ja laatua pyritään kehittämään valtakunnallisten tukihankkeiden avulla sen lisäksi miten kaupalliset toimijat kehittävät omaehtoisesti kunnan tietoliikenneyhteyksiä.

Irtain omaisuus

Kunnanviraston remontti on saatu päätökseen. Tilamuutosten johdosta varauduttu tarvittaviin kalustehankintoihin vuoden 2024 puolelle 235 000 eurolla. Tämän lisäksi on varauduttu yleisiin irtaimen omaisuuden hankintoihin, joita tulee vuoden aikana eteen.

Irtain omaisuus

Vuosi 2025

Opetus

- Nummelanharjun koulun kalusteet: 40 000 €
 - Osa ruokalan tuoleista uusitaan. Lisäksi luokkiin ja käytäville tarvitaan uusia kalusteita vastaamaan uusien oppimisympäristöjen vaatimuksia.
- Koulukalusteet: 40 000 €
 - Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.
- Iwall-peliseinä Kuoppanummen kouluun: 20 000 €
 - Vihdin yhteiskoulussa käytössä ollut Iwall-peliseinä on lisännyt oppilaiden välituntiiikuntaa merkittävästi. Vuonna 2024 Iwall-peliseinä tulee Otalammen kouluun ja vuonna 2026 Nummelanharjun kouluun.
- Opetustilojen ICT- ja AV-laitteistojen uudistaminen: 205 000 €
 - Uudistetaan ja yhdenmukaistetaan Vihdin koulujen luokkien näytöt, dokumenttikamerat ja tietokoneet vastaamaan nykyajan vaatimuksia jaksottaen vuosilta 2024–2026.
- Jokikunnan koulun pihaan laavu: 10 000 €
 - Laavua käytetään ulko-opetuksen yhteydessä sekä muussa toiminnassa myös koulun ulkopuolella.
- Kouluille lainattavat robotit ohjelmointiin: 20 000 €
 - Koulut tutustuvat ohjelmointiin Etelä-Nummelan koulussa sijaitsevassa Värkkäämössä. Vanhojen robottien uusiminen on tarpeen.

Vuosi 2026

Varhaiskasvatus

- Ohjelmistohankinta: 50 000 €
 - Varhaiskasvatuksen toiminnan ohjausjärjestelmän vaihdos, koska nykyinen järjestelmä ei sovellu varhaiskasvatuksen kokonaisuuden hallintaan.

Opetus

- Koulukalusteet: 40 000 €

- Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.
- Iwall-peliseinä Nummelanharjun kouluun: 20 000 €
 - Kaikissa yläkouluissa on vuonna 2026 Iwall-peliseinät.
- Opetustilojen ICT- ja AV-laitteistojen uudistaminen: 205 000 €
 - Uudistetaan ja yhdenmukaistetaan Vihdin koulujen luokkien näytöt, dokumenttikamerat ja tietokoneet vastaamaan nykyajan vaatimuksia jaksottaen vuosilta 2024–2026.

Vuosi 2027

Opetus

- Koulukalusteet: 40 000 €
 - Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2028

Opetus

- Koulukalusteet: 40 000 €
 - Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Hyvinvointilautakunta

Irtain omaisuus

Vuosi 2025

Kirjastopalvelut

- Pääkirjaston lehtisalin kalusteiden uusiminen, 15 000 €
 - Pääkirjaston lehtisalin kalusteet ovat uusinnan tarpeessa. Tuolit ovat menneet tai ovat menossa rikki.

Vuosi 2027

Kirjastopalvelut

- Uuden kirjastoauton hankinta, 500 000€
 - Nykyinen kirjastoauto on tulossa ajokilometriensä päähän ja uuden kirjastoauton hankinta on ajankohtainen kirjastopalveluiden saavutettavuuden takaamiseksi haja-asutusalueiden ulkopuolella asuville kuntalaisille.

Elinvoimalautakunta

Ateria- ja Puhdistuspalvelu

- Otalammen koulun keittiö on kolmas aluekeittiöstä, joka on peruskorjaus vuorossa. Vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä viimeistellään hankesuunnitelma, jonka valmistelu on aloitettu syyskuussa 2024. Hankesuunnitelma esitellään tilapalvelulle, joka ottaa kokonaisvastuun peruskorjauksen onnistumisesta ajallaan. Kesällä 2025 tullaan uusimaan ulkopuolinen biojätelaitteisto ja rakentamaan erillinen tila biojättesäiliötä varten.

Varataan 100 000€ isompien laiterikkojen varalle, koska laitekanta alkaa olla iäkästä ja käyttöikänsä päässä.

Yhdyskuntatekniikan palvelut

Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin

- Asemantien vt 25:n eritasoliittymän tiesuunnitelmasta kunta on antanut lausuntonsa, tarvittavia asemakaavamuutoksia laaditaan.
- MT 110 (Vanhan Turuntien) välillä Hankasalontie – VT 2 (Porintie) tie- ja katusuunnittelu jatkuu vuoden 2025 aikana. Em. suunnitelmilla parannetaan Pillistöntien liittymäaluetta ja kehitetään tukemaan Rostin yrityspuiston turvallisia yhteyksiä. Hankasalontien ja Rostintien liittymien toteutus MT110 alkaa 2025. Kadunpitopäätös on tehty Lohjan rajalta VT2 ramppiin.
- Kunnan strategian mukaisten kevyenliikenteen yhteyksien parantamisen edistäminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Kevyenliikenteen väylän suunnittelu Rostin yrityspuistosta Veikkolaan jatkuu.
- Ukintien / Hiekkahentusen liittymän turvallisuuden parantaminen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Hanke on hyväksymismenettelyssä ja hanketta edistetään vuoden 2025 aikana.

Työpaikka-alueet

- Merkittävin uudisrakennushanke on Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen. Ensimmäisten katujen rakennusurakat käynnistyivät vuoden 2024 aikana. Hankasalontie liittyvine katuineen valmistuu ja Rostintie liittyvine katuineen jatkuu 2025 aikana.

Asuinalueiden rakentaminen

- Pihtisillantien jalankulun ja pyörätien rakentaminen välillä Hakalanrinne – Pajuniityntie
- Helmiharjun rakennussuunnittelu. Rakentaminen aloitetaan syksyllä 2025.

Muu yhdyskuntatekniikan rakentaminen

- Helsingintie kirkonkylällä on nykyisin valtion maantie. Valtio on esittänyt ja kunta päättänyt valtatie 2 alikulun toteutuspäätösten yhteydessä, että Helsingintie otetaan kaavoituksen edetessä kaduksi VT2:lta Olkkalantien liittymään asti. Osuudelle laaditaan katusuunnitelma. Kaavavalitus viivyttää katusuunnitelman käynnistämistä. Katusuunnitelmaa ei voi hyväksyä ennen asemakaavan vahvistamista. Katusuunnitelmassa esitetään jk+pp-tie / jalkakäytävä Helsingintien kirkon puoleiselle reunalle.
- Tärkeä hanke on Hanko - Hyvinkää radan ylittävä Kuoppanummen kulkuyhteys. Kulkuyhteyden

toteutussuunnitteluun on varattu vuoden 2025 talousarviossa 1,6M€. Alustava rakennusaikataulu on 2025 - 2026. Kustannusarvio ylikäytäväsillalle on 6,0 M€. Ylikäytäväsillan rakentamisella turvataan yhteydet mm. Enärannan suunnalta Kuoppanummen koulukeskukselle kuten myös Kuoppanummen alueelta kaupallisiin palveluihin radan eteläpuolelle.

- Meritien rautatiesillan ja katualueiden uudistamisen suunnitelma palautui valmisteluun Elinvoimalautakunnasta, lopullinen suunnitteluratkaisu tehdään kiertoliittymällä.
- Nissolan ylikulkusilta tulee tukemaan Ojakkalasta ja Lankilasta kulkua Nummolan keskusta. Samalla se helpottaa työmatkapaluuliikennettä Nummalaan.
- Kirkonkylän ranta-alueen ilmeen uudistaminen. Suunnittelu jatkuu ja ensimmäinen rakennusvaihe tehdään 2025.
- Nummolan venerannan veneen laskupaikan uudistaminen.
- Ridalin alueen ja Vesikansan kevyen liikenteen väylän katusuunnittelu 2024.
- Nummolan torin puiston suunnittelu 2025.
- Päälystystöihin varatulla määrärahalla uusitaan päälysteitä siinä laajuudessa kuin määrärahat sallivat.
- Valaistuksen parantamishankkeessa vaihdetaan mm. vanhojen elohopea tai suurpainenatrium valaisimet LED valaisimiin.

Puistot

- Määrärahalla ylläpidetään kunnallistekniikkayksikön ylläpidossa olevien leikkipaikkojen kuntoa. Määrärahalla on varauduttu parantamaan joitakin puistopolkuja sekä kirkonkylän rannan viihtyisyyttä.
- Talousarviossa on varattu 250 000 euron määräraha Nuuksion läntisen portin palvelualueen - pysäköinti ja sosiaalitilat - suunnittelua ja toteutusta varten. Kulkujärjestelyistä sovittiin vuoden 2024 aikana.

Liikunta-alueiden rakentaminen

- Nummolan lentokentän eteläpuoleisen polun ja Lentokentäntien ylittävän sillan toteuttamiselle on varattu määräraha.

Tilapalvelu

UUDISRAKENTAMINEN

- Kirkonkylän paloasema
 - Vihdin VPK:n paloasema nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä, osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu 1938 ja sitä on laajennettu vuonna 1952. Paloasema ei täytä työsuojelullisia, toiminnallisia eikä rakenteellisia vaatimuksia.
 - Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden paloaseman hankesuunnitelman syksyllä 2021. Hankkeen rakennussuunnittelu on käynnissä. Rakentamisen käynnistämistä saattaa viivyttää paloaseman asemakaavasta tehty valitus, joka on oikeuslaitoksen käsittelyssä.

- SOTE uudistuksen myötä pelastustoimi siirtyy kokonaisuudessaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle. Talousarviossa on varattu määräraha rakennussuunnitelmien päivittämiseen, päivittäminen tehdään, mikäli Hyvinvointialue sitoutuu hankkeeseen. Pelastustoimen siirryttyä hyvinvointialueen vastuulle paloaseman rakentaminen kunnan taseeseen ei ole kunnan investointikuorman kannalta paras ratkaisu. Hanketta edistetään vuonna 2025, mikäli Hyvinvointialue on sitoutunut vuokraamaan rakennettavat tilat.

Hyvinvointikeskuksen suunnittelu

- Määräraha uuden hyvinvointikeskuksen suunnittelulle on varattu hyvinvointipalveluiden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa. Tehtävänä on laatia hankesuunnitelma Nummelaan sijoittuvalle uudelle hyvinvointikeskukselle. Lähtökohtana on vuoden 2022 aikana yhteistyössä perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa määritellyt toiminnot sekä hyvinvointialueen kanssa käydyt keskustelu palveluiden järjestämisen edellytyksistä. Hyvinvointialueelle on esitetty vaihtoehtoisia sijaintivaihtoehtoja Hyvinvointikeskukselle.

Uimahallihanke

- Hankesuunnitelma käsitellään vuoden 2025 aikana valtuustossa.

PERUSPARANTAMINEN

Hyvinvointialueelle vuoratu tilat (Nummelan ja kirkonkylän terveysasema sekä virastotalo)

- Vuodella 2024 on varattu talousarvioon 300 000 euron määräraha. Määrärahalla toteutetaan HVA:n toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia lähinnä Nummelan terveysasemalla ja kirkonkylän terveyskeskuksessa sekä virastotalolla.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

- Määrärahajako on alustavasti kuvatus mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti eri kohtien välillä ja sitovana määrarahana on yhteissumma 1,45 M€. Vihdin kunnan kiinteistöjen suunnitelmattomien ns. vikakorjausten määrä on kasvanut. Tämä ilmentää kiinteistöjen ylläpitoon kertynyttä korjausvelkaa.

Tila- ja toimintamuutokset

- Riippuvainen tilojen käytön tehostamistarpeesta.

Pihavarusteiden ja liikuntavarusteiden korjaukset

- Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan tulevana vuosina. Vuosittaisella määrarahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa.

Talotekniikkakorjaukset

- ilmanvaihtokoneiden korjaukset, kuluvien osien uusimisen, iv- pääte-elinten ja säätimien uusimisen
- lämmitysjärjestelmien korjaukset, kuluvien osien uusimisen
- välttämättömiä talotekniikkaan liittyviä parannuksia ja korjauksia.

Rakennusautomaation uusiminen / päivittäminen

- rakennusautomaation kehittämiseen, suunnitteluun sekä kaukokäyttö- ja -valvontajärjestelmän parantamiseen

Turvallisuus: paloturvallisuus, ilkivaltakorjaukset ja ilkivallan ehkäiseminen

- Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitus-työtä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa.
- Määräraha käytetään ilkivaltakorjauksiin ilkivallan ennaltaehkäisyyn sekä kameravalvonnan uusimiseen

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

- Vuoden 2025 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja odottamattomiin korjauksiin.
- Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöä hallitusti.
- Vuoden 2025 talousarvioon varatulla summalla jatketaan suunnitelmallisten korjausten sarjaa. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalauksia; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden, uusimisia, sisäseinien huoltomaalauksia; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista.
- Lisäksi varattu määräraha kunnanviraston koulutusluokan muutostöihin vuodelle 2024 150 000 euroa sekä varautumiseen tarvittaviin muutostöihin ja hankintoihin 250 000 euroa.

Kiinteistöjen odottamattomat korjaukset "ns. vikakorjaukset"

- Odottamattomat vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy suorittaa, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua. Arvaamattomiin vikakorjauksiin tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Tarvittavia resursseja on näin ollen luonnollisesti vaikea etukäteen arvioida.

Energiamuutokset

- Iso osa kunnan kiinteistöistä on öljylämmityksen varassa. Osa lämmityskattiloista on huonokuntoisia ja riski hintavista hätäkorjauksista kasvaa jatkuvasti. Investoinnin ensivaiheessa laaditaan kiinteistökohtainen suunnitelma öljylämmityksestä luopumisesta ja valitaan kustannustehokkaimmat korvaavat ratkaisut. Kunnan tavoitteet hiilineutraaliuden osalta edellyttävät osaltaan öljylämmityksestä luopumista.

Kunnan viraston varikon parantaminen

- Varikon pihan järjestelyt aloitettiin vuonna 2022 ja niitä on tarkoitus jatkaa vuoden 2025 puolella mm. kylmien varastokatoksien rakentamisella. Samalla varmistetaan mm. romuautojen säilytysalueen turvallisuus autoista mahdollisesti vuotavien öljyjen ja polttonesteiden asianmukaisen käsittelyn osalta.

Kiinteistöjen energiajärjestelmämuutokset

- Pääpaino on Vihdin Kirkonkylän Vihko koulukeskuksen lämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja

rakentamisessa. Elinvoimalatakunta on päättänyt maalämpöjärjestelmään, mutta samalla tutkitaan myös vielä Vesi-ilmaalämpöpumppu vaihtoehto.

Valmistuskeittiöiden peruskorjaus

- Vihdin kunnassa on kolme valmistuskeittiötä: Kuoppanummi, Otalampi ja Vihdin yhteiskoulu. Vuonna 2025 toteutetaan Otalammen keittiön peruskorjauksen ensimmäinen vaihe, biojätejärjestelmän kunnostus sekä muita korjauksia.

Tilapalvelun irtain omaisuus

- Tilapalvelun irtaimen omaisuuden hankintaa on varattu 45 000€ autoja varten.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamo projekti

- Vihdin jätevesihuollon kehittäminen. Vihdin Veden nykyiset jätevedenpuhdistamot ovat rakennettu 1970-luvulla. Molempien puhdistamoiden rakenteellinen elinkaari ja kapasiteetti alkavat olla päättymäisillään. Tulevaisuuden maankäyttösuunnitelmat ja puhdistamoiden kuormituksen aiheuttamat haasteet vesistöissä ovat tuoneet tarpeen selvittää eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelylle. Hankkeen tarkoitus on löytää elinkaareltaan tehokkain tapa toteuttaa Vihdin kunnan jätevesien käsittely kustannukset ja ympäristövaikutukset huomioiden. Kesällä 2021 päätettiin uudistaa molemmat nykyiset puhdistamot ja Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus jätettiin keväällä 2023. Vuonna 2025 varaudutaan ympäristölupahakemuksen mahdolliseen täydentämiseen. Budjetti vuodelle 2025 on 50 000 €.

Puhdasvesilaitos hankinnat

- Uudet vedentuotantolähteet. Jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä lisäkaivotutkimuksia ja koe-pumppauksia olemassa olevilla vedenottamoilla sekä täysin uusien vedenhankintalähteiden selvittämistä. Hankkeen tarkoitus on palvelukyvyn parantaminen sekä talousvedentuotannon palveluresursien lisääminen. Budjetti vuodelle 2025 on 100 000 €.
- Laitoksien perusparannuksissa varaudutaan pieniin korjausinvestointeihin sekä automaatiojärjestelmän ajotapaselvityksiin. Budjetti vuodelle 2025 on 50 000 €.

Puhdistamoiden investoinnit

- Puhdistamoiden investoinnit sisältävät kirkonkylän puhdistamon saneeraussuunnitteluun liittyvän typenpoiston pilottihankkeen toteuttamisen suunnitellun prosessin toimivuuden varmistamiseksi ja kirkonkylän puhdistamon saneeraussuunnittelun käynnistämisen. Hankkeen budjetti vuodelle 2025 on 50 000 €.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus

- Verkostojen saneeraus. Vuonna 2025 jatketaan asbesti- ja valurautavesijohtojen uusimista Vanhan Nummelan alueella ja kirkonkylällä Alhonmäen alueella. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin 2 km,

saneerauskohteet valitaan vuotovesitutkimusten perusteella kirkonkylän alueelta ja Nummelassa kohteet pyritään yhdistämään vesijohdon saneerauksien yhteyteen. Vuoden 2025 verkostosaneerauksien budjetti on 800 000 €. Hankkeilla on tarkoitus parantaa vesihuollon toimivuutta.

- Verkoston uusinvestoinneissa keskitytään Etelä-Nummelan yritysalueen, Pihtisillantien ja Helmiharjun vesihuollon rakentamiseen sekä uusien verkostojen suunnitteluun ajankohtaisissa kaavoitus-hankkeissa. Uusinvestointeihin varataan 2 750 000 € vuodelle 2025.

Pumppaamot

- Pumppaamoiden saneeraus. Vihdissä on lähes 100 pumppaamoa, joista noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40-70 vuotta. Osa pumppaamoista on luokiteltu saneerausta vaativaksi vuonna 2024 ja lisäksi useamman pumppaamon huonokuntoisia sähkökeskuksia ja automaatiolaitteita uusitaan. Pumppaamoiden saneerauksien budjetti on vuonna 2025 yhteensä 100 000 €. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

Vesilaitoksen kalusto

Vuodelle 2025 ei esitetä kalustoinvestointeja.

Elinvoimapalveluiden tulosalue

2024 Mittauslaitteiston uusiminen

Vuonna 2023 hankitu Trimble R12i GNSS-vastaanotin on todettu toimivan nykyisin käytössä olevan vanhempien malleja selkeästi paremmin muun muassa peitteisillä alueilla. Tämä tehostaa huomattavasti mittaustehtävien hoitamista monissa työkohteissa. uudessa laitteessa on myös ominaisuuksia, jotka parantavat työturvallisuutta mittaustehtävissä. Resurssitilanne huomioiden myös toisen tyhjän GNSS-vastaanotin on tarpeen uusia mahdollisimman pikaisesti, jotta uudet ominaisuudet saadaan käyttöön ja työtä tehostettua sekä työturvallisuutta parannettua entisestään.

samalla hankitaan Trimble Access Roads -tiemittausohjelmisto yhteen maastotietokoneeseen, jolloin tiemittauksia on mahdollista suorittaa käyttämällä mitä tahansa maastotietokonetta.

2025 Pakettiauton vaihto

Vastuualueen toinen pakettiauto Volkswagen Transporter on hankittu 2010 eli investointivuonna on ollut käytössä jo 14 vuotta. Ikääntymisen myötä huoltotarve ja -kustannukset tulevat kasvamaan. Auton uusimisella saadaan varmistettua, että mittaustoiminta sujuu jatkossakin mahdollisimman hyvin.

Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan auton ympäristöystävällisyys. Tämä on huomioitu määrärahavaroauksessa, joka mahdollistaa myös täyssähköisen pakettiauton hankinnan kilpailuttamisen.

2026 Ilmakuvauskohterin (drone) uusiminen

Nykyinen drone on hankittu 2019 eikä täysin täytä uusia säännöksiä. Hakemalla Traficomilta lupa erityinen kategoriaan laitteella on nykyisen tiedon perusteella mahdollista toimia vuoden 2025 loppuun. Muuttuneiden säännösten sekä laitteen iän perusteella uusiminen on syytä tehdä laitteeseen, joka täyttää sille asetetut

vaatimukset.

2027 Mittauslaitteiston uusiminen

Trimble S6 takymetri on hankittu vuonna 2013 eli investointivuonna on ollut käytössä jo 14 vuotta. Luotettavan toiminnan takaamiseksi laite on tarpeen vaihtaa uuteen ja myös monipuolisempia ja tehokkaampi toiminnallisuuksia sisältävään mittauslaitteeseen.

2028 Pakettiauton vaihto

Mittaustoiminnan sujumisen kannalta on tärkeää, että myös käytössä olevat autot ovat mahdollisimman luotettavia. Toinen pakettiautoista on hankittu vuonna 2019 ja ollut jatkuvassa käytössä siitä lähtien. Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan auton ympäristöystävällisyys mm. käyttövoima ja kulutus. Tämä on huomioitu määrärahavaroituksessa, joka mahdollistaa myös täyssähköisen pakettiauton kilpailuttamisen.

Maankäyttöpalvelut

Kiinteä omaisuus

Vihdin kunnanvaltuusto on 3.6.2019 §25 hyväksynyt Vihdin kunnan päivitetyn maapoliittisen ohjelman. Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään kunnan maapoliittiset tavoitteet sekä esitetään ne periaatteet ja maapoliittiset keinot, joita noudatetaan pyrittäessä asetettuihin tavoitteisiin.

Talousarviota laadittaessa kunnan työpaikkatonttien tarjonta parantunut Etelä-Nummelan yritysalue I:n saatua lainvoiman vuoden 2023 aikana. Käynnissä olevat ja vireille tulevat työpaikka-alueiden kaavatyöt parantavat kunnan työpaikkatonttien tarjontaa tulevana vuosina merkittävästi. Alkavallakin kaudella maanhankintaa tullaan painottamaan sellaisille alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa myös yrittämisen näkökulmasta.

Jotta Vihti kuntana voi säilyttää ja lisätä vetovoimaansa asuinpaikkana, on uusiin, kaavoitettaviin asuinalueisiin sekä olevien asuinalueiden ympäristön ylläpitoon ja parantamiseen pystyttävä satsaamaan nykyistä enemmän. Yksi keino käytettävissä olevan resurssin kasvattamiseen on laatia ensimmäiset asemakaavat ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle, jolloin kaavoituksesta saatava hyöty voidaan ohjata kokonaisuudessaan kunnan kehittämiseen. Jotta näin voidaan toimia, on raakamaata myös pystyttävä hankkimaan asumisen tarpeisiin silloin, kun sitä on kohtuuhintaan tarjolla kunnan kehittämisstrategian mukaisilla alueilla.

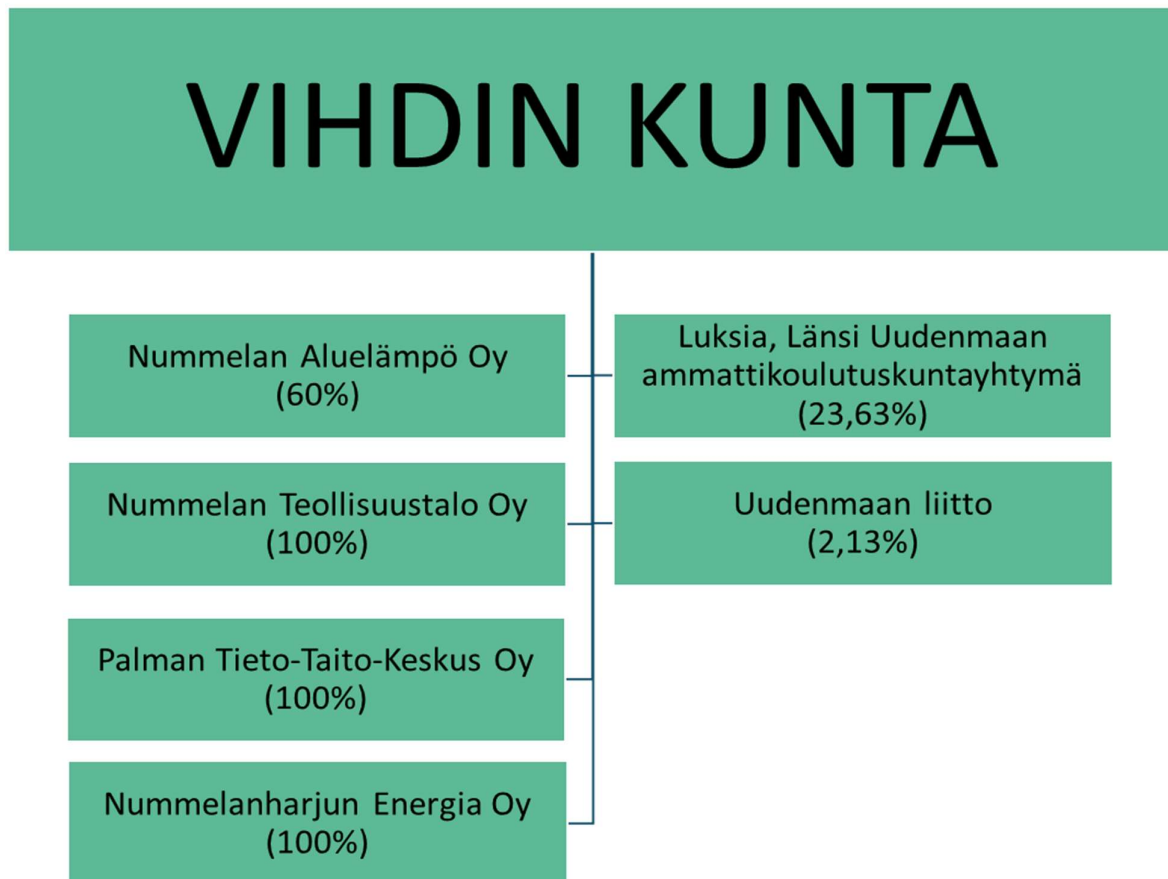
Vuosina 2022 ja 2023 maanhankintaan varattiin 1,5 miljoonaa euroa. Riittävää sekä asumisen että työpaikkatonttien tarpeeseen vastaavaa kaavoitusta varten tulee budjetissa varautua maanhankintaan 1,5 miljoonalla eurolla myös vuodelle 2024 sekä taloussuunnitelmavuosille.

5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä ja Uudenmaan Liitto. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 18.3.2014 § 17 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 5.6.2023 § 139.

Vuonna 2025 kuntakonsernissa muutoksia tulee aiheuttamaan suurella todennäköisyydellä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymisen aiheuttama yhtiöittämisvelvollisuus. Rakennukset on vuokrattu nykyisen lainsäädännön mukaan hyvinvointialueelle vähintään kolmeksi vuodeksi.

Hyvinvointialueilla on oikeus myös jatkaa vuokra-aikaa yhdellä optiovuodella ja siirtymäajan jälkeen kunnan tulee Kuntalain § 126 mukaisesti yhtiöittää vuokrattavat tilat, jotta vuokraaminen hyvinvointialueelle on mahdollista. Kolmen vuoden siirtymäaika päättyy 2025 lopussa ja mahdolliset uudet sosiaali- ja terveyspalveluiden tilahankkeet on perusteltua rakentaa suoraan perustettavan tai toimintaan soveltuvan konserniyhtiön kautta.

Kuvio. Vihdin kuntakonserni 2025

5.1 Tytäryhteisöt

5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön talous on aikaisemmin kehittynyt positiivisesti, mutta vuodesta 2023 alkaen tilanne on heikentynyt johtuen yhtiön ostoenergian merkittävistä hinnannousuista ja verkostourakoiden kustannusarvioiden ylityksistä. Yhtiön taloudellinen tilanne on haastava ja yhtiö on joutunut nostamaan energiahintoja vuoden 2024 alusta.

Vuodelle 2025 omistajan asettama tulostavoite:

Taloudellisen tilanteen vakauttaminen. Tilinpäätöksessä käyttökate on vähintään +200 000 euroa.

Vuodelle 2025 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

1. Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0
2. Pyrkä toimii, että hinta alle Energiategollisuus ry:n keskiarvon vuoteen 2030 mennessä
3. Olla aktiivisesti mukana edistämässä taloudellisesti kannattavaa ja järkevää ratkaisua mahdollisen data-keskuksen hukkalämmön hyödyntämiseksi kaukolämpöverkossa
4. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 6 prosenttia
5. Yhtiö voi laajentua hallitusti vähäriskisiin alueille

Talous	TP 2021	TP 2022	TP 2023	1-6 /2024
Liikevaihto	3 214 919	3 021 038	3 662 328	2 899 980
Liikevoitto	130 208	-204 939	-1 063 677	-56 458
Lainat	38 000	19 000	1 353 299	2 500 000

5.1.2 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön tarkoituksena on ylläpitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille. Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4–6. Yhtiön kiinteistöjen korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan. Yhtiöllä ei ole lainaa eikä kirjaamattomia korkoja.

Vuodelle 2025 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen tilikauden tulos.

Vuodelle 2025 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

Selvittää vähäriskisiä tapoja tarjota yrityksille lisää toimitiloja ja huolehtia omistamiensa kiinteistöjen kunnosta sekä hyvästä käyttöasteesta.

Talous	TP 2021	TP 2022	TP 2023	1-6 /2023
Liikevaihto	140 071	151 289	141 124	61 479
Liikevoitto	47 972	46 309	31 413	33 550

Lainat	0	0	0	0
--------	---	---	---	---

5.1.3 Nummelanharjun Energia Oy

Kunta on hankkinut 1.10.2024 yhtiökaupalla Nummelanharjun Energia Oy:n osakekannan 100 prosenttisesti. Yhtiön tarkoituksena on tuottaa pääasiallisesti lämpöä Nummelanharjun koululle, Vihdin lukiolle sekä uimahallille.

Vuodelle 2025 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen tilikauden tulos ja yhtiön toiminnan taloudellinen vakauttaminen.

Vuodelle 2025 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

- Yhtiön toiminnan vakauttaminen ja perustamisvaiheen toimenpiteiden loppuun saattaminen
- Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0
- Pyrkä toimii, että myyntihinta on alle Energiategollisuus ry:n keskiarvon
- Energiatoimitussopimuksen solmiminen Nummelan Aluelämmön kanssa
- Yhtiö voi lisäksi laajentua hallitusti, mikäli se nähdään taloudellisesti järkeväksi

5.1.4 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön on tehty viime vuosina vain välttämättömiä korjauksia alueen asemakaavan muutostyön ollessa kesken. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt alueen kaavamuutoksen N123 kokouksessaan 9.8.2021 § 41. Hyväksymispäätökseen ei ole haettu oikaisua, ja se on saanut lainvoiman. Kaavan lainvoimaiseksi tulon myötä on astunut voimaan maankäyttösopimus, jossa on sovittu yhtiön maa-alueiden luovuttamisesta vastineena kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Maankäyttösopimuksen toimeenpanon jälkeen yhtiön omistukseen jää alueella korttelin 4 tontti 6, jolla on asuin-, liike- ja toimistorakennusoikeutta 3 000 k-m², sekä osa korttelin 372 tonttia 1, jolla on asuinrakennusoikeutta 2 900 k-m².

Yhtiön aiemmin omistamien, mutta maankäyttösopimuksen myötä kunnan omistukseen siirtyneiden rakennukset tullaan purkamaan. Yhtiön omistamista rakennuksista Rakves on määrä säästää kaavan tarkoituksen mukaisesti.

Vuodelle 2025 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen tilikauden tulos.

Vuodelle 2025 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

Edistää yhtiön ja yhtiön hallinnoimien tonttien myyntiä.

Talous	TP 2021	TP 2022	TP 2023	1-6 /2023
Liikevaihto	165 440	37 783	28 552	17 604
Liikevoitto	-13 766	-17 274	-17 982	-14 672
Lainat	0	0	0	0

5.2 Tytäryhteisöjen seuranta

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille ja kootaan osaksi kunnan osavuositarkastusta. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa ja aiheuttavat riskiä omistajalle.

6 LASKELMAT

6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuoannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2024 lopussa yhteensä 67,9 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

Tuloslaskelma

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	19 454 704	21 634 512	21 607 845	22 271 514	22 360 124	22 360 124	22 360 124	20 455 500	20 474 829
Myyntituotot	34 456	32 829	38 000	57 600	68 260	68 260	68 260	65 162	66 139
Vuokrat	19 419 521	21 601 683	21 569 845	22 213 914	22 291 864	22 291 864	22 291 864	20 390 338	20 408 690
Tuet ja avustukset	472								
Liiketoiminnan muut tuotot	254								
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	169 304	67 800	120 000	190 000	253 692	253 692	253 692	201 692	201 692
Materiaalit ja palvelut	-6 758 538	-7 362 073	-6 865 363	-6 992 207	-6 915 022	-6 915 022	-6 915 022	-6 486 911	-6 653 718
AINEET, TARVIKKEET JA TARVARAT	-3 589 651	-4 069 770	-4 000 000	-4 024 478	-3 950 203	-3 950 203	-3 950 203	-3 620 095	-3 722 590
PALVELUJEN OSTOT	-3 168 886	-3 292 303	-2 865 363	-2 967 729	-2 964 819	-2 964 819	-2 964 819	-2 866 816	-2 931 128
HENKILÖSTÖKULUT	-1 277 006	-1 434 317	-1 369 718	-1 626 116	-1 646 080	-1 646 080	-1 646 080	-1 687 238	-1 729 417
PALKAT JA PALKKIOT	-1 062 291	-1 188 529	-1 135 000	-1 361 335	-1 378 052	-1 378 052	-1 378 052	-1 412 505	-1 447 818
HENKILÖSIVUKULUT	-214 715	-245 788	-234 718	-264 781	-268 028	-268 028	-268 028	-274 733	-281 599
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 308 751	-6 349 972	-5 774 808	-6 560 129	-6 545 843	-6 545 843	-6 545 843	-6 894 520	-6 731 772
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-5 308 751	-6 349 972	-5 774 808	-6 560 129	-6 545 843	-6 545 843	-6 545 843	-6 894 520	-6 731 772
Liiketoiminnan muut kulut	-1 576 730	-1 474 206	-1 494 446	-1 535 121	-1 757 061	-1 757 061	-1 757 061	-1 753 311	-1 897 311
Liikelyijäämä (-alijäämä)	4 702 983	5 081 744	6 223 510	5 747 941	5 749 810	5 749 810	5 749 810	3 835 212	3 664 303
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 904 476	-1 949 907	-1 837 515	-1 970 905	-1 970 905	-1 970 905	-1 970 905	-1 997 678	-2 025 120
Korkokulut lainoista ulkopuoli	-1 344 645	-1 049 907	-937 515	-1 070 905	-1 070 905	-1 070 905	-1 070 905	-1 097 678	-1 125 120
Korvaus jäännöspääomasta	-1 538 271	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Muut rahoituskulut	-21 560								
POISTOERON MUUTOS	189 199	189 199	189 199	192 983	997 771	997 771	997 771	972 573	856 793
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	189 199	189 199	189 199	192 983	997 771	997 771	997 771	972 573	856 793
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 987 706	3 321 036	4 575 194	3 970 019	4 776 676	4 776 676	4 776 676	2 810 107	2 495 976

RAHOITUSLASKELMA	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	TA 2025	TS 2026	TS2027
Toiminnan rahavirta	12 916 211	13 381 623	13 835 833	14 266 558	12 727 410	12 421 195
Liikelyijäämä (-alijäämä)	4 702 983	5 081 744	6 223 510	5 749 810	3 835 212	3 664 303
Poistot ja arvonalentumiset	5 308 751	6 349 972	5 774 808	6 545 843	6 894 520	6 731 772
Rahoitustuotot ja -kulut	2 904 477	1 949 907	1 837 515	1 970 905	1 997 678	2 025 120

Investointien rahavirta	-11 123 895	-8 440 000	-5 350 755	-3 650 000	-3 500 000	-1 695 000
Investointimenot	-11 174 895	-8 440 000	-5 395 755	-3 650 000	-3 500 000	-1 695 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	51 000	0	45 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 792 316	4 941 623	8 485 078	10 616 558	9 227 410	10 726 195
Rahoituksen rahavirta	-10 046 665	-9 990 019	-990 019	-9 933 333	-9 933 333	-9 933 333
Lainakannan muutokset	-10 046 665	-9 990 019	-990 019	-9 933 333	-9 933 333	-9 933 333
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-10 046 665	-9 990 019	-990 019	-9 933 333	-9 933 333	-9 933 333
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	-8 254 349	-5 048 396	7 495 059	683 225	-705 923	792 862
Investointien tulorahoitus %	42,09%	60,21%	115,34%	157,53%	109,58%	216,18%
Pääomamenojen tulorahoitus %	60,86%	72,61%	216,67%	105,03%	94,74%	106,82%
Lainanhoitokate	1,4	1,42	-14,16	1,54	1,35	1,31

6.2 Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö Vihdin Vesi

Toiminnan kuvaus

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on elinvoimalautakunnan alaista toimintaa ja kuuluu kuntaympäristöpalvelukeskuksen alaiseen toimintaan. Vihdin vesihuoltolaitoksesta käytetään yleisesti nimeä Vihdin Vesi.

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkailtaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2025. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdistyksen saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinusmerkkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkiritot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2025 sitoviksi tasoiksi ylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Tuloslaskelma

(sis + ulk)	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	LTK 2025	KJ 2025	KH 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	4 916 472	5 588 480	5 200 000	5 470 568	5 543 649	5 543 649	5 543 649	5 626 803	5 711 205
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	6 195		33 738						
Materiaalit ja palvelut	-1 782 218	-1 708 400	-1 770 000	-1 806 600	-1 781 600	-1 781 600	-1 781 600	-1 810 776	-1 840 677
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-902 751	-891 800	-900 000	-975 400	-950 400	-950 400	-950 400	-961 762	-973 408
PALVELUJEN OSTOT	-879 467	-816 600	-870 000	-831 200	-831 200	-831 200	-831 200	-849 014	-867 269
HENKILÖSTÖKULUT	-840 194	-934 970	-905 100	-875 512	-860 745	-860 745	-860 745	-879 373	-898 461
PALKAT JA PALKKIOT	-696 932	-741 607	-750 000	-732 954	-720 593	-720 593	-720 593	-736 184	-752 165
HENKILÖSIVUKULUT	-143 262	-193 363	-155 100	-142 558	-140 152	-140 152	-140 152	-143 189	-146 296
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 276 077	-1 433 086	-1 333 086	-1 573 734	-1 332 067	-1 332 067	-1 332 067	-1 503 594	-1 718 864
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 276 077	-1 433 086	-1 333 086	-1 573 734	-1 332 067	-1 332 067	-1 332 067	-1 503 594	-1 718 864
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-112 948	-86 000	-90 000	-86 500	-86 500	-86 500	-86 500	-86 500	-86 500
Liikelylijäämä (-alijäämä)	911 467	1 426 024	1 135 552	1 128 222	1 482 737	1 482 737	1 482 737	1 346 560	1 166 703
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-392 703	-393 000		-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut rahoitustuotot	172								
Liikelait.korvaus peruspääom.	-393 000	-393 000		-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Ylijäämä/alij. ennen satunn.eriä	518 764	1 033 024	1 135 552	735 222	1 089 737	1 089 737	1 089 737	953 560	773 703
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	518 764	1 033 024	1 135 552	735 222	1 089 737	1 089 737	1 089 737	953 560	773 703
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	518 764	1 033 024	1 135 552	735 222	1 089 737	1 089 737	1 089 737	953 560	773 703

RAHOITUSLASKELMA	TP 2023	MTA 2024	TAE 2024	TA 2025	TS 2026	TS2027
Toiminnan rahavirta	1 794 841	2 466 110	2 041 900	2 243 614	2 275 530	2 307 459
Liikelyijäämä (-alijäämä)	911 467	1 426 024	1 101 814	1 304 547	1 164 936	981 595
Poistot ja arvonalentumiset	1 276 077	1 433 086	1 333 086	1 332 067	1 503 594	1 718 864
Rahoitustuotot ja -kulut	-392 703	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 764 869	-7 250 000	-5 730 000	-3 900 000	-4 100 000	-10 350 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 781 711	-7 250 000	-5 730 000	-3 900 000	-4 100 000	-10 350 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	16 842	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	29 972	-4 783 890	-3 688 100	-1 656 386	-1 824 470	-8 042 541
Rahoituksen rahavirta	-29 972	680 000	1 952 500	680 000	700 000	10 700 000
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0	10 000 000
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	0	0	0	0	0	10 000 000
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos.	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-29 972	680 000	1 952 500	680 000	700 000	700 000
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 268	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-490 646	300 000	2 359 046	300 000	300 000	300 000
Saamisten muutos muilta	-106 550	380 000	-258 331	380 000	400 000	400 000
Korott.velk.muutos muilta	570 492	0	-148 215	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	0	-4 103 890	-1 735 600	-976 386	-1 124 470	2 657 459

6.3 Tuloslaskelmaosa

Vihdin kunta ulk + sis	TP 2022	TP 2023	TAE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	40 246 834	53 116 793	43 496 371	44 328 639	42 576 689	42 750 994
MYYNITUTUOTOT	14 614 660	15 132 973	15 304 296	16 138 343	16 260 859	16 389 331
MAKSUTUOTOT	2 680 577	2 727 480	3 613 630	2 892 095	2 906 455	2 920 890
TUET JA AVUSTUKSET	3 108 339	3 076 885	2 115 791	1 620 037	1 611 943	1 603 884
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 843 257	32 179 454	22 462 654	23 678 164	21 797 432	21 836 889
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	137 338	248 275	263 778	372 692	320 692	320 692
TOIMINTAKULUT	-198 295 217	-110 522 264	-116 214 206	-122 865 292	-124 285 474	-126 282 455
HENKILÖSTÖKULUT	-51 314 275	-54 944 688	-56 789 257	-58 459 896	-59 804 182	-61 244 600
PALKAT JA PALKKIOT	-40 802 354	-44 240 350	-45 820 080	-47 509 895	-48 614 158	-49 798 695
HENKILÖSIVUKULUT	-10 511 921	-10 704 338	-10 969 177	-10 950 001	-11 190 024	-11 445 905
PALVELUJEN OSTOT	-117 104 644	-24 386 213	-26 226 550	-29 936 159	-30 254 960	-30 644 159
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 522 979	-8 840 647	-9 518 708	-9 706 928	-9 503 773	-9 546 917
AVUSTUKSET	-3 430 233	-3 375 154	-3 252 497	-3 963 400	-3 925 400	-3 903 620
MUUT TOIMINTAKULUT	-17 923 086	-18 975 562	-20 427 194	-20 798 909	-20 797 159	-20 943 159
TOIMINTAKATE	-157 911 046	-57 157 196	-72 454 057	-78 163 961	-81 388 093	-83 210 769
VEROTULOT	141 382 019	74 052 625	68 780 270	72 763 776	75 710 830	77 417 059
VALTIONOSUUDET	36 050 375	20 162 551	18 082 294	18 845 747	19 222 661	19 607 115
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	32 240	-922 628	-886 936	-1 488 484	-1 527 851	-1 568 202
KORKOTUOTOT	99 917	259 030	430 000	320 000	320 000	320 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	991 085	563 245	275 479	170 200	170 200	170 200
KORKOKULUT	-662 816	-1 318 646	-1 191 365	-1 579 654	-1 619 021	-1 659 372
MUUT RAHOITUSKULUT	-395 946	-426 258	-401 050	-399 030	-399 030	-399 030
VUOSIKATE	19 553 588	36 135 352	13 521 571	11 957 078	12 017 547	12 245 203
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 080 207	-10 141 803	-12 568 605	-12 554 306	-14 517 619	-15 185 075
SATUNNAISET ERÄT	-264 301					
SATUNNAISET TUOTOT	153 899					
SATUNNAISET KULUT	-418 200					
TILIKAUDEN TULOS	8 209 081	25 993 549	952 966	-597 228	-2 500 072	-2 939 872
POISTOERON MUUTOS	189 199	77 400	189 199	997 771	972 573	856 793
RAHASTOJEN MUUTOS		-10 000 000				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	3 783 122	16 210 949	1 142 165	400 543	-1 527 499	-2 083 079

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2025 talousarvion mukainen toimintakate on noin 78,164 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2025 yhteensä 11,957 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2025 talousarvioissa noin 12,554 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso tulee asettamaan taloussuunnitelmavuosille paineita ylläpitää vahvaa vuosikatetta.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on negatiivinen 597 228 euroa ja kun huomioidaan poistoeron muutos tilikauden ylijäämäksi tulee 400 543 euroa. Poistoerojen muutoksissa

aktivoituu vuonna 2022 ja 2023 tehdyt investointivaraukset Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertaiseen kalustamiseen ja energiajärjestelmämuutokset. Nämä valmistuneet ja siten aktivoituneet investointivaraukset nostavat arvion vuoden 2025 tilikaudelta ylijäämäiseksi.

Taseeseen kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 32,628 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan nouseva 33,76 miljoonaan euroon vuodelle 2025.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma sisältää Vihta tasapainotusohjelman toimenpiteet. Taloussuunnitelma ei tässä laskelmassa ole kuntalain mukainen, koska on kumulatiivisesti alijäämäinen.

6.4 Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2025 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 15 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

	TP 2023	MTA 2024	Ennuste2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	24 276 933	13 866 128	13 376 575	11 657 078	11 692 132	11 919 070
Vuosikate	36 135 352	13 866 128	13 529 257	11 957 078	11 992 132	12 219 070
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
	-11 858 419	0	-152 682	-300 000	-300 000	-300 000
Investoinnit	-3 229 839	-34 711 095	-23 564 550	-23 872 250	-24 227 100	-32 848 018
Pysyvien vastaavien investoinnit	-23 305 341	-36 201 095	-24 510 550	-25 262 250	-25 629 250	-34 262 500
Rahoitusosuudet investointime- noihin	179 969	830 000	196 000	580 000	580 000	580 000
	19 895 532	660 000	750 000	810 000	822 150	834 482
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	21 047 094	-20 844 967	-10 187 975	-12 215 172	-12 534 968	-20 928 948

Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	86 854	783 000	83 000	80 000	80 000	80 000
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	86 854	783 000	83 000	80 000	80 000	80 000
Lainakannan muutokset	-12 938 329	7 305 817	-2 694 183	2 000 000	4 800 000	6 500 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000 000	10 000 000	15 000 000	18 000 000	20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 938 329	-12 694 183	-12 694 183	-13 000 000	-13 200 000	-13 500 000
	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	188 356	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 817 834	680 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-8 845 285	8 768 817	-2 311 183	2 380 000	5 180 000	6 880 000
Rahavarojen muutos	12 201 809	-12 076 150	-12 499 158	-9 835 172	-7 354 968	-14 048 948

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLU- VUT

Investointien tulorahoitus %	156%	39%	56%	48%	48%	36%
Pääomamenojen tulorahoitus %	99%	28%	36%	31%	31%	26%
Lainanhoitokate	2,62	1,08	1,36	1,22	1,25	1,25
Lainakanta 1000€	99 957	107 450	107 450	109 450	114 250	120 750
Lainaa /asukas	3 469	3 663	3 738	3 786	3 946	4 165
Asukasluku	28 812	29 330	28 747	28 910	28 952	28 992
 Rahoituskulut	 1 351 903	 1 745 655	 1 592 415	 1 745 655	 2 018 051	 2 058 402

V/HT\

